ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปริญญา

พัฒนาสังคม
สาขา

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

Opinions of People to Wat Laksi

นามผู้วิจัย พระมหาทองสา ลาสันตุ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม.)

ประธานสาขาวิชา .....

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

Opinions of People to Wat Laksi

โดย

พระมหาทองสา ลาสันตุ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทองสา ลาสันตุ 2553: ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม. 240 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด การทำบุญ และการสนับสนุนทางสังคม และศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด การทำบุญ และการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนทั่วไปที่เข้าวัดหลักสี่เท่านั้นจำนวน 249 คน และศึกษาความคิดเห็นในการเข้าวัดหลักสี่ของประชาชนใน 3 ลักษณะ คือ ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมภายในวัด และสิ่งแวดล้อมภายในวัด การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ด้วยวิธีชักตัวอย่างแบบบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชาชน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เปรียบเทียบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) มีความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) มีความคิดเห็นด้านพิธีกรรมภายในวัดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) มีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) การทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ ประชาชนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ด้านชื่อเสียง วัดควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมาไหว้หลวงปู่ขาวแก่ประชาชนให้มาก ด้านพิธีทางศาสนา ควรจัดพิธีภายในวัดให้มีหลากหลายสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีนิยม และจัดอบรมปฏิบัติธรรมประจำวันพระ ด้านสิ่งแวดล้อม วัดควรมีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานในแต่ละเดือน จัดทำป้ายบอกสถานที่ภายในวัดเพื่อความสะดวกแก่ประชาชนในการมาติดต่องาน และส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้วัดเป็นที่พึ่งของประชาชนตลอดไป

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Thongsa Lasantu 2010: Opinions of People to Wat Laksi. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program.
Thesis Advisor: Associate Professor Sirikorn Kanjanasuntorn, M.S. 240 pages.

This research aimed to study people's opinions about Wat Laksi including personal factors, factors associated with visiting the temple, merit-making, and social support. Comparative study of people's opinion regarding Wat Laksi was also conducted by personal factors, factors associated with acts of philanthropy and social support. The sample consisted of 246 people who came to Wat Laksi. Their opinion about the Temple's reputation, rites conducted by the Temple, and the Temple's environment was sought. This survey research utilized a questionnaire to gather people's opinion regarding the three aspects through accidental sampling. The data were analyzed with descriptive statistics. Comparative analyses were performed to establish the differences in opinion with t-test and one-way analysis of variance. Paired differences were tested with the Sheffé method. Statistical significance level was set at 0.05.

The results indicated that the people's opinion towards Wat Laksi was moderate (an average of 3.37). Opinion on the Temple's reputation in general was also moderate (averaged 2.99). But their opinion on religious rites was high in general (averaged 3.71). The opinion regarding the Temple's general environment was moderate (averaged 3.29). Hypothesis testing revealed significant relationship between different personal factors and their opinion regarding the Temple in general, at the 0.05 level of significance. People with different visiting factors had different opinion at the 0.05 level of significance. People with different merit-making activities also had different opinion at the 0.001 level of significance. And finally, people with different social support also had different opinion at the 0.001 level of significance.

The above results led to the recommendation as follows. On reputation, the Temple should encourage the people to come and pay homage to Luang Phu Khao more frequently. Rituals of worship should be more diverse in relation to customary tradition. The Temple should also provide doctrine study on every Buddhist holy day. On the Temple's environment, it was recommended that the Temple should put up billboards announcing monthly activities and to provide more direction signs within the Temple to facilitate better access for the people. Also, the Temple should support the monk's education continuously. Such recommendations could ensure the Temple's role as supportive for the people forever.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จบริบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาของ รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร ประธานกรรมการที่ปรึกษา รศ.จตุพร บานชื่น ประธานการสอบ ศ.ดร.นิพนธ์ ตั้งธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ตลอดถึงอาจารย์ในสาขาพัฒนาสังคมและอาจารย์ที่สอนในรายวิชาต่างๆของหลักสูตรการเรียนทุกท่าน โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์นาถ พันธุมนาวิน ที่ได้กรุณาชี้แนะสูตรการหากลุ่มประชากรตัวอย่างเป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนี้ก็ยังต้องขอขอบคุณคุณปรีชา เกื้อแก้ว ที่ได้กรุณามีเมตตา ให้ความรู้ คำแนะนำ แนะแนวทาง ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับสถิติ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้ มีความถูกต้องสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางวิชาการ รวมทั้งให้กำลังใจกับผู้วิจัยเสมอมา พร้อมกันนี้จะลืมเสียไม่ได้ นั่นก็คือ เพื่อนพี่น้อง SD46 ทุกคน ผู้วิจัยรู้สึกดีมากที่ได้มาเรียนร่วมรุ่นเดียวกัน และขอขอบคุณอีกท่านหนึ่ง คือ ร้อยตำรวจโทหญิงรัฐกานต์ ทุนมาก ที่คอยให้คำชี้แนะเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจและความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้โอกาสเข้าศึกษา และขอบคุณตัวแทนบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมและขอขอบคุณ ดร.มาตรินี รักตานนท์ชัย ที่กรุณาช่วยแนะนำและแก้ไข บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์ พระครูสถิตพิพัฒนาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดป่าอุดมคงคานิมิตจ.หนองคาย พระครูโกศลปยกิจ พระอุปัชฌย์ พระครูปลัดจำนงค์ อุคฺคจิตฺโต รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดหลักสี่พระอารามหลวงที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษา และการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ตลอดถึงท่านที่มีส่วนร่วมด้วย ช่วยเหลือในด้านการให้ข้อคิด ตั้งคำถามที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้และขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามมาด้วยดี ทำให้งานวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

คุณค่าอันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอน้อมถวายเป็นเครื่องบูชา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หลวงปู่ขาว เขมาราโม ผู้เป็นที่เคารพอย่างยิ่ง ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่านสุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวัด และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

ทองสา ลาสันตุ

กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (13)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 4

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น 4

การสนับสนุนทางสังคม 9

วัดกับสังคมไทย 14

การทำบุญ 19

วัดหลักสี่ 24

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 36

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 41

กรอบแนวคิดในการวิจัย 43

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ 44

สมมติฐานการวิจัย 48

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 49

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 49

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 49

การวัดตัวแปร 51

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ 62

การเก็บรวบรวมข้อมูล 63

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	65
ผลการวิจัย	65
ข้อวิจารณ์	171
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	186
สรุปผลการวิจัย	186
ข้อเสนอแนะ	199
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	204
ภาคผนวก	210
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	211
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	221

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามเพศและอายุ	66
2	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา	67
3	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามสถานภาพสมรส	67
4	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามรายได้	68
5	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	68
6	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน	69
7	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาการเดินทางมาวัด	70
8	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด	70
9	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามความถี่ของการมาวัด	71
10	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด	72
11	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่มาวัด	72
12	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามวันที่มาวัด	73
13	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามเวลาที่มาวัด	74

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนทำบุญทั่วไป	74
15	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการทำบุญทั่วไปของประชาชน	75
16	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนทำบุญตามประเพณี	76
17	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการทำบุญตามประเพณีของประชาชน	76
18	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการทำบุญภาพรวม	77
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการทำบุญของประชาชน	78
20	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัว	78
21	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการสนับสนุนจากครอบครัวของประชาชน	79
22	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	80
23	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการสนับสนุนจากครอบครัวของกัลยาณมิตร	80
24	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนจากสังคมภาพรวม	81

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการทำบุญของประชาชน	81
26	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาไหว้หลวงปู่ขาว	82
27	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาไหว้หลวงปู่ขาวของประชาชน	83
28	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาดูดวง	84
29	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาดูดวงของประชาชน	84
30	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาสะเดาะเคราะห์	85
31	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาสะเดาะเคราะห์ของประชาชน	86
32	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาบูชาวัตถุมงคล	87
33	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาบูชาวัตถุมงคลของประชาชน	87
34	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนด้านชื่อเสียงของวัด ภาพรวม	88
35	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีชื่อเสียงของวัด	88
36	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมทางศาสนา	89
37	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับพิธีกรรมทางศาสนาของประชาชน	90

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมทางสังคม	90
39	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับพิธีกรรมทางสังคมของประชาชน	91
40	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมภายในวัด ภาพรวม	92
41	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพิธีกรรมภายในวัด	92
42	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์	93
43	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์ของประชาชน	94
44	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่	95
45	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของประชาชน	95
46	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่	96
47	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ของประชาชน	96

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
48	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด	98
49	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม	98
50	การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามเพศ	102
51	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามอายุ	104
52	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ	106
53	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการศึกษา	108
54	เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการศึกษา	110
55	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามสถานภาพสมรส	111
56	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามรายได้	113
57	เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามรายได้	115

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
58	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามอาชีพ	116
59	เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ	118
60	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน	119
61	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาการเดินทางมาวัด	121
62	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด	122
63	เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด	123
64	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามความถี่ของการมาวัด	124
65	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามความถี่ของการมาวัด	127
66	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด	129

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
67	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด	131
68	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามวันที่มาวัด	132
69	เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามเวลาที่มาวัด	133
70	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามทำบุญทั่วไป	135
71	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามทำบุญทั่วไป	138
72	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามทำบุญตามประเพณี	141
73	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามทำบุญตามประเพณี	144
74	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกการตามทำบุญ	146
75	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการทำบุญ	149

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
76	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกการตามการสนับสนุนจากครอบครัว	152
77	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนจากครอบครัว	155
78	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกการตามการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	158
79	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	161
80	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกการตามการสนับสนุนจากสังคม	164
81	เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนจากสังคม	167
82	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	170

ตารางผนวกที่

1	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญทั่วไป	222
2	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญตามประเพณี	223

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
3	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญ	224
4	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว	225
5	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	226
6	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการสนับสนุนจากสังคม	227
7	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาไหว้หลวงปู่ขาว	228
8	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาดูดวง	229
9	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามมาเกี่ยวกับการสะเดาะเคราะห์	230
10	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาบูชาวัตถุมงคล	231
11	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับชื่อเสียงของวัด	231
12	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา	233
13	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมทางสังคม	234
14	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมภายในวัด	235
15	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพระสงฆ์	236

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
16	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่	237
17	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานที่	238
18	ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในวัด	239

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	43

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

วัดมีความสำคัญต่อคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณกาลจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน วัดส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์รวมของคนในท้องถิ่น และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ในปัจจุบันความสำคัญของวัดได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไปทำบุญที่วัดใกล้บ้านเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และประชาชนเห็นว่าความสำคัญที่มากที่สุดของวัด คือ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม และพบว่าประชาชนในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาลให้ความสำคัญที่แตกต่างกันในด้านที่เห็นว่าวัดเป็นสถานสงเคราะห์บุคคลที่ยากไร้ ให้อาศัยเลี้ยงชีพ วัดเป็นสถานที่รักษาผู้เจ็บป่วยทั่วไปโดยไม่คิดมูลค่า เป็นที่ประกอบพิธีกรรม ตลอดจนวัดเป็นศูนย์ส่งเสริมความรู้ทางด้านการเลี้ยงชีพ วัดเป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจของประชาชน พระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของวัดในบทบาทเหล่านี้ก็กลายเป็นผู้นำจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพเชื่อถือ ความร่วมมือ โดยนัยนี้วัดก็กลายเป็นหลักประกันความมั่นคงของประเทศชาติในฐานะวัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชนให้มีความสามัคคี และให้รวมตัวกันเข้าเป็นหน่วยหนึ่งๆได้ วัดจึงมีความสำคัญ คือ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม และเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน วัดแต่ละแห่งถูกสร้างขึ้นอย่างงดงามตามศิลปะและสถาปัตยกรรมในแต่ละสมัย วัดจึงเป็นโบราณสถานที่สำคัญแสดงถึงประวัติศาสตร์ในยุคนั้นๆ จากอดีตสู่ปัจจุบัน ความสำคัญของวัดได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ในอดีตวัดจะถูกสร้างในสถานที่ไม่ห่างไกลจากชุมชน ความสำคัญของวัด คือ เป็นสถานที่ฟังเทศน์ฟังธรรม ชาวบ้านต้องไปทำบุญที่วัดทุกวันพระ ถ้ามีการประชุมหารือกันจะใช้วัดเป็นสถานที่ประชุม วัดในสมัยก่อนเปรียบเสมือนโรงเรียน พระสงฆ์ที่วัดเป็นผู้สอนเด็กให้รู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนทางธรรมะ การจัดงานบุญงานกุศลก็มักจะจัดกันที่วัด เมื่อมีการทะเลาะวิวาทก็มักไปตกลงไกล่เกลี่ยกันที่วัด แม้กระทั่งเมื่อตายก็นำศพไปทำพิธีและเผากันที่วัด ชีวิตคนไทยจึงผูกพันกับวัดตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย (กองพุทธศาสนสถาน, 2543: 168)

เมื่อวัดเป็นสื่อกลางของชุมชนที่พุทธศาสนิกชนให้ความสำคัญและร่วมกันประกอบกิจกรรมในการพัฒนาหลักธรรมคำสั่งสอนโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ถ่ายทอดตามพระธรรมคำสอนและเผยแผ่ให้พุทธศาสนิกชนได้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ชีวิตของตนให้ดีต่อไป การทำบุญ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของชาวพุทธมีความแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ เพราะทุกคนต่างจิตต่างใจ ยึดถือปฏิบัติไม่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งเหล่านั้นอาจปรับเปลี่ยนไปตามโอกาส เวลา สถานที่ และสภาพแวดล้อมของแต่ละที่ ซึ่งในการทำบุญทุกคนอาจจะเข้าใจว่า การทำบุญเป็นการบริจาคด้วยปัจจัยสิ่งของต่างๆ จริงๆ แล้วการทำบุญเป็นไปได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ไม่ได้จำเพาะเจาะจงในการตีกรอบการทำบุญเอาไว้

วัดหลักสี่เป็นวัดแห่งหนึ่งที่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2421 นับเป็นเวลา 130 ปีมาแล้ว เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในเขตหลักสี่และประชาชนทั่วไปเป็นวัดที่มีความเก่าแก่วัดหนึ่ง มีหลวงปู่ขาว เขมาราโม อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ 2 เป็นที่รัก เคารพ และศรัทธาของประชาชนอย่างมาก เชื่อกันว่าท่านศักดิ์สิทธิ์มีเมตตาต่อผู้คนที่มากราบไหว้สักการะบนบาน อธิษฐานขอพรให้ประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงานจนเป็นที่เรื่องลือมีชื่อเสียงขจรไปทั่ว ทำให้มีประชาชนจำนวนมากมากราบไหว้ไม่ขาด อีกทั้งมีเกจิอาจารย์หลายท่าน เก่งเรื่องเมตตามหานิยม เรื่องดูดวงสะเดาะเคราะห์ เป็นประจำทุกวัน ในวันพระก็กำหนดให้มีการทำบุญที่วัด และฟังเทศน์ฟังธรรมเป็นประจำ ช่วงเทศกาลก็จัดให้มีการทำบุญตามประเพณี ทอดผ้าป่าบูรณะโบสถ์ ศาลา ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ประชาชนที่เข้ามาในวัดหลักสี่มีพฤติกรรมที่หลากหลายแตกต่างกัน ทั้งที่มาก็ใกล้ไกลต่างกัน บ้างก็มาทำบุญ มาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวงสะเดาะเคราะห์ มาเช่าวัตถุมงคลที่มีให้เช่าบูชาทั้งที่เป็นของวัด และของชมรมพระเครื่องวัดหลักสี่ หรือเพราะว่าวัดอยู่ใกล้บ้าน ใกล้ชุมชนไปมาสะดวก วัดมีชื่อเสียง มีวิถีการดำรงชีวิตมีวัดเป็นหลักใจ หรือว่าวัฒนธรรมประเพณีนำพาให้เข้า หรือได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและกัลยาณมิตรชี้นำชักชวน หรือทางวัดมีการจัดพิธีกรรมงานบุญภายในวัดขึ้น และหรือว่าอยากมาเพราะสิ่งแวดล้อมภายในวัดรื่นรม สงบ สบายใจ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ที่ เกี่ยวข้องกับชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมภายในวัด และสิ่งแวดล้อมภายในวัด และศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด การทำบุญ และการสนับสนุนทางสังคมกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ เพื่ออยากทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นเครื่องชี้วัด เกี่ยวกับการเข้าวัดของประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวัดหลักสี่ให้เจริญรุ่งเรืองและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าวัดที่ถูกต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเหมาะสมอีกระดับหนึ่ง เพื่อให้วัดยังคงความเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจของประชาชนและเป็นแหล่งก่อเกิดทางวัฒนธรรมอันดีงามสืบต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด การทำบุญ และการสนับสนุนทางสังคม

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด การทำบุญ และการสนับสนุนทางสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่เข้ามาวัดหลักสี่ ซึ่งจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทาง เพื่อกำหนดวางแนวทางในการชักจูง ชี้นำ ถึงปัจจัยสนับสนุนและไม่สนับสนุนต่อพฤติกรรมดังกล่าวได้ ซึ่งนำไปสู่การประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนความคิดเห็นและพฤติกรรมการเข้าวัดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนารวมถึงสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และสังคมโดยรวม

2. ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อวัดหลักสี่ในการจัดกิจกรรม งานบุญตามประเพณีต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติของประชาชนในเขตหลักสี่ ตลอดถึงวัด และพุทธศาสนิกชนผู้สนใจโดยทั่วไป สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาประชาชนทั่วไปที่เข้าวัดหลักสี่เท่านั้นเกี่ยวกับความคิดเห็นการเข้าวัดหลักสี่ของประชาชน ที่เข้าวัดใน 3 ด้าน คือ

1. ชื่อเสียงของวัด
2. พิธีกรรมภายในวัด
3. สิ่งแวดล้อมภายในวัด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย กำหนดตัวแปรที่วิจัย และกรอบแนวคิด โดยแยกประเด็นในการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
2. การสนับสนุนทางสังคม
3. วัดกับสังคมไทย
4. การทำบุญ
5. วัดหลักสี่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 246-247) ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประหนึ่ง เช่น ทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายการวางแผนครอบครัว

3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สวัสดิ์ ประทุมราช (2529: 36) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (verbal expression) เกี่ยวกับทัศนคติความเชื่อหรือค่านิยม ความเห็นไม่ใช่เป็นสิ่งเดียวกับทัศนคติเพราะในตัวของมันเองไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทางอารมณ์หรือทางพฤติกรรม

สุรางค์ จันทร์เอม (2529: 50-51) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งใดหรือต่อวงการหนึ่งวงการใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนะคติ ความคิดเห็นจึงมีความหมายแคบกว่าทัศนคติอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามข้อเท็จจริง (facts) และทัศนคติของบุคคล ความคิดเห็นจึงเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

โสภา ชูพิกุลชัย(2529: 202) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นความคาดหวังหรือการคาดคะเน สามารถนำมาใช้ในรูปของคำพูดได้โดยความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับการคาดคะเน การกระทำ และเกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่

นพมาศ ธีรเวคิน (2539: 99) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนที่มนุษย์แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือเพื่อพูดเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนความในใจ

พัชนี เชยจรรยา และคณะ (2546: 124) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ผลิตผลของทัศนคติของบุคคลในสภาพการณ์บางอย่ารอบตัวบุคคล จะจัดเรียงทัศนคติของตนตามลำดับความสำคัญ เมื่อบุคคลพูดหรือเขียน บุคคลนั้นกำลังแสดงลำดับทัศนคติของเขา กล่าวคือ เขากำลังให้ความคิดเห็นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายนอก การเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นในลำดับขั้นของทัศนคติด้วย ทำให้เกิดการจัดลำดับใหม่และเกิดความคิดเห็นใหม่ตามมา ฉะนั้นความคิดเห็นจึงเป็นการแสดงออกว่าตนมีทัศนคติอย่างไรด้วยคำพูดหรือตัวหนังสือ

Remmer (1954: 6-7) กล่าวว่า ความคิดเห็นเกิดความรู้ ความเข้าใจ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลางเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kolasa (1969: 386) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลหนึ่งบุคคลใดในด้านข้อเท็จจริง

จากคำจำกัดความที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลอื่นอาจเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954:171) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุดเป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ เช่น ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ส่วนทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ ความเข้าใจ คือ การมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้สึกความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี เช่น รังเกียจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจของแต่ละบุคคล

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

ธีระพร อุวรรณโณ (2529: 51-54) กล่าวว่า การเกิดความคิดเห็นของบุคคลจะได้รับอิทธิพลตั้งแต่เด็กจากบุคคลในครอบครัว พ่อ แม่ พี่น้อง และญาติเมื่อเข้าโรงเรียนจะได้รับอิทธิพลจากครูและเพื่อน รวมทั้งประสบการณ์ตรงที่ได้รับเป็นการส่วนตัวจากสื่อมวลชนได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความเห็นมาจากหลายประการ คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติ หรือ ความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้ ส่วนปัจจัยด้านร่างกายได้แก่ อายุ ความเจ็บป่วย จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำ หรือได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความเห็นจากประสบการณ์ที่ได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว เมื่อบุคคลเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย การให้รางวัล หรือการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ตนเองได้รับมา

4. ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคลเนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนที่โรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดการคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการสื่อ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลมีทั้งปัจจัยภายในที่มาจากตัวบุคคล เช่น เพศ การศึกษา เจตคติ และปัจจัยภายนอกที่มาจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สื่อมวลชน สังคม ที่บุคคลนั้นได้รับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวัดความคิดเห็น

Zadrozny (1959: 234) กล่าวว่า การวัดโดยทั่วไปจะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

Morgam and King (1971: 516) กล่าวว่า การใช้ให้ใครออกความเห็นควรถามต่อหน้า ถ้าจะใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าจะเป็นบวกหรือลบ

Engle and snellgrove (1969: 593) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้านเจตคติออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุป หรือการลงความเห็นโดยอาศัยพื้นความรู้ที่มีอยู่

Morgan and King (1971: 750) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็น คือ การยอมรับ (statement) ที่เกิดขึ้นโดยทัศนคติ

Shaw and Jack (1967: 320) กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งเป็นการตัดสินใจจากการประเมินค่า (evaluation judgment) หรือทัศนะ (point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ

ทวี เลรามัญ (2520: 4) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลกลุ่มคนหรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้

เรืองวิทย์ แสงรัตนา (2522: 20) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่นๆ ก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความเห็นดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีผลมาจากความเชื่อ ความคิด และทัศนคติซึ่งต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาก่อนที่จะตัดสินใจแสดงออกมา การลงความเห็นอาจจะเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่ และปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่างๆ นั้นประกอบขึ้นด้วยสิ่งสำคัญๆ คือ ความรู้ ประสบการณ์ และ สภาพแวดล้อม

การสนับสนุนทางสังคม

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรทางจิตสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การสนับสนุนทางสังคมไว้มากมาย ดังนี้

Cobb (1976) ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมว่า เป็นการที่บุคคลได้ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ตัวเองเชื่อว่า มีผู้ให้ความรัก ความสนใจ ความเอาใจใส่ นอกจากนี้ ตัวเขาเองยังรู้สึกว่า มีคุณค่า รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความผูกพันซึ่งกันและกัน

Kahn (1979) ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้อาจเกิดเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่าก็ได้

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ (2528: 143-201) ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมไว้ว่า แรงสนับสนุนทางสังคม หมายถึง สิ่งผู้รับแรงสนับสนุนได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูล ข่าวสาร วัตถุ สิ่งของหรือการสนับสนุนด้านจิตใจจากผู้ให้การสนับสนุนซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มแล้วมีผลทำให้ผู้รับทำในทิศทางที่ผู้รับต้องการซึ่งหมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดี

ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมอาจสรุปความหมายได้ว่า เป็นการที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัตถุสิ่งของหรือการสนับสนุนทางด้านจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันเชื่อว่ามีคนรักและในใจรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า จากการที่คนนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม การ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สนับสนุนทางสังคมอาจมาจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวหรือกลุ่มบุคคลในสังคมซึ่งการสนับสนุนนั้นจะส่งผลให้ผู้รับปฏิบัติตนด้านสุขภาพในทิศทางที่ถูกต้อง

โครงสร้างของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม เป็นโครงสร้างหลายมิติ (Multidimensional) ซึ่งเป็นลักษณะด้านโครงสร้างของกลุ่มสังคมที่เป็นแหล่งสนับสนุนและชนิดของการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มคนในสังคมไม่ได้เป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมทั้งหมดจะเป็นเพียงกลุ่มย่อยที่ให้การสนับสนุนทางสังคม

Mac Elveen (1978) ได้กล่าวว่า โครงสร้างของกลุ่มสังคมจะประกอบด้วยขนาดความหนาแน่น ซึ่งขนาดของกลุ่มสังคมขึ้นกับหลายสาเหตุ เช่น ลักษณะความสัมพันธ์มั่นคงภายในกลุ่ม ลักษณะความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ขนาดของกลุ่มสังคมที่มีลักษณะเล็กมากจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้มากและนาน ส่วนความหนาแน่นนั้นขึ้นอยู่กับความยึดเหนี่ยวกันเหนียวแน่นของกลุ่มสังคม สมาชิกทุกคนรู้จักกันมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในด้านที่เป็นคุณสมบัติในการติดต่อสัมพันธ์นั้นได้แก่ ความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นมานานแล้วหรือยัง มีการติดต่อกันบ่อยครั้งแค่ไหน มีกิจกรรมใดหรือมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ และคณะ (2530) ได้กล่าวว่า เครือข่ายสังคม (Social Network) เป็นกลุ่มของความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีกันและกัน และลักษณะความสัมพันธ์สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของบุคคลเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงอนาคต ทั้งในระบบเศรษฐกิจเครือญาติ การแต่งงาน สุขภาพอนามัย เครือข่ายสังคมประกอบด้วยบุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงานและเพื่อนบ้าน แบบแผนของการสนับสนุนทางสังคมภายในเครือข่ายสังคมนั้นจะส่งผลถึงรูปแบบพฤติกรรมการเจ็บป่วยและการดูแลตนเองด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลนั้นมีความสนับสนุนจากเครือข่าย (Social Network) ของตนต่ำอันได้แก่ โครงสร้าง จำนวนสมาชิกครอบครัวน้อย ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี มีปัญหาในชีวิตมากเช่น เป็นหม้าย หย่าร้าง ตกงาน ฐานะยากจน เป็นต้น มักจะมีแนวโน้มความเครียดสูง ส่งผลให้มีพฤติกรรมอนามัยไม่ดี พบความรุนแรงสูงกว่าผู้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเครือข่ายตนสูง ในกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงย่อมทำให้สามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้ดีกว่า ทำให้บุคคลนั้นๆ มีพฤติกรรมอนามัยที่ดีพบความรุนแรงน้อยกว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แหล่งที่มีของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมนั้นจะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่มีอยู่หรือหายไปของแหล่งที่ให้การสนับสนุนทางสังคม คือ ได้จากคนที่มีความสำคัญคนนั้น และคนที่มีความสำคัญดังกล่าวเป็นคนที่อยู่ในเครือข่าย (Social Network) ของแต่ละคน (Norbeck: 1982) และคนส่วนใหญ่ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมมักจะเป็นคนในกลุ่มปฐมภูมิ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเครือญาติและกลุ่มมิตรภาพ กลุ่มเครือญาติ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย กลุ่มนี้ใช้เวลาอยู่ร่วมกันมาก มีความถี่ในการติดต่อกันสูง และมีการแลกเปลี่ยนสิ่งของและข่าวสารซึ่งกันและกัน ส่วนกลุ่มที่สองกลุ่มมิตรภาพนั้นจะได้แก่เพื่อนบ้าน คนใกล้เคียงหรือเพื่อน บุคคลเหล่านี้มีความสนใจร่วมกัน (Elveen: 1978)

อุบล นิวัตชัย (2527) ได้แบ่งกลุ่มบุคคลในระบบการสนับสนุนสังคม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติประกอบด้วยบุคคล 2 ประเภทคือ บุคคลที่อยู่ในครอบครัวสายตรงได้แก่ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ลูก หลาน และบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดได้แก่ เพื่อน เพื่อนบ้าน คนบ้านเดียวกัน คนในที่ทำงานเดียวกัน และคนใกล้ชิด และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มผู้ช่วยเหลือนักวิชาชีพหมายถึง บุคลากรด้านสาธารณะสุข

Norbeck (1982) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของกลุ่มสังคมในระบบสนับสนุนทางสังคมว่าประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ สรุปได้ดังนี้ กลุ่มสังคมจะต้องมีความมั่นคง คือ มีความต่อเนื่องของระยะเวลาของความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกในกลุ่มสังคม และความถี่ห่างของการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่ม นอกจากนั้นยังต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์กันสูงหรือใกล้ชิดกัน จะเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกส่วนใหญ่หรือทุกคนรู้จักกันและสมาชิกในกลุ่มจะได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดความจำเป็น ส่วนกลุ่มสังคมที่มีความสัมพันธ์ห่างเหินจะเป็นกลุ่มสังคมที่สมาชิกรู้จักกันน้อยและประกอบด้วยจำนวนคนหรือขนาดของกลุ่มสังคมเล็ก สิ่งที่กำหนดขนาดของกลุ่ม คือ ลักษณะความสัมพันธ์ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ขนาดของกลุ่มสังคมจะส่งผลถึงการตอบสนองต่อความจำคือ กลุ่มขนาดเล็กจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกซึ่งมีความต้องการช่วยเหลือมากและนานได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการสนับสนุนทางสังคมที่ว่า ชนิดของการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ความจำเป็นพื้นฐานที่บุคคลต้องการและได้รับจากการติดต่อกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมนั้น ได้มีผู้แบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมตามแนวคิดดังกล่าว ซึ่งคล้ายคลึงกันไว้หลายท่านดังนี้

Schaefer *et al.* (1981) แบ่งชนิดของพฤติกรรมของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) เช่นการให้ความผูกพันใกล้ชิด ความไว้วางใจ ความพอใจ การยอมรับนับถือ การเอาใจใส่ การกระตุ้นเตือน

2. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ (Tangible Support) เช่นการให้ความช่วยเหลือด้านสิ่งของ เงิน แรงงาน และเวลา เป็นต้น

3. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร(Information Support) เช่นการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาซึ่งสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงในด้านสุขภาพอนามัยได้

Weiss (1974: 17-26) แบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 5 ชนิด ตามลักษณะของการสนับสนุน คือ

1. ความใกล้ชิด ความใกล้ชิดจะส่งผลถึงอารมณ์โดยส่วนรวมคือทำให้บุคคลรู้สึกปลอดภัยอบอุ่น ช่วยไม่ให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ความสัมพันธ์ลักษณะนี้จะพบในคู่สมรส เพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน

2. การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมในสังคมจะทำให้บุคคลรู้สึกมีเป้าหมายความเป็นเจ้าของและตนมีคุณค่าต่อสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. พฤติกรรมการดูแลและรับผิดชอบเป็นการสนับสนุนผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบต่อความเจริญเติบโตและสุขสบายของผู้น้อยทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่นและผู้พึ่งพาได้ ถ้าหากไม่ได้ทำหน้าที่นี้จะเกิดความคับข้องใจ ชีวิตไม่สมบูรณ์และไร้จุดหมาย

4. การได้รับการยอมรับ เป็นการได้รับการยอมรับจากสถาบันครอบครัวหรือเพื่อนเมื่อบุคคลมีพฤติกรรมที่สามารถแสดงบทบาททางสังคม ถ้าคนเราไม่ได้การยอมรับในบทบาทจะทำให้ความเชื่อมั่นและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง

5. การได้รับความช่วยเหลือ เป็นการได้รับความช่วยเหลือด้านคำแนะนำชี้แนะหรือได้รับกำลังใจเพื่อสมารถในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

Tilden (1985 cited in House, 1981) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) หมายถึง การให้การยกย่อง ความไว้วางใจ ความรักความจริงใจ ความเอาใจใส่ และรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การสนับสนุนด้านการประเมิน (Appraisal Support) หมายถึง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวเองหรือข้อมูลที่นำไปใช้ในการประเมินตนเองในการรับรองทำให้เกิดความมั่นใจและนำไปเปรียบเทียบตนเองกับผู้อยู่ร่วนในสังคม ตลอดจนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) หมายถึง การช่วยเหลือโดยตรงต่อความจำเป็นของคนในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำต่างๆ

Cobb (1976: 300) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ชนิด คือ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การได้รับการยอมรับ และมีผู้เห็นคุณค่าและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

Kahn (1979) แบ่งการสนับสนุนทางสังคม 3 ชนิด คือ ความผูกพันทางอารมณ์และความคิดเห็น การยอมรับหรือเห็นด้วยกับพฤติกรรมของกันและกัน และการให้ความช่วยเหลือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักการสนับสนุนทางสังคม

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ (2528: 577-582) ได้สรุปหลักการสนับสนุนทางสังคมไว้ ดังนี้

1. จะต้องมีการสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับการสนับสนุน

2. ลักษณะของการติดต่อสื่อสารจะต้องประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่ามีความสนใจ เอาใจใส่ มีความรักและหวังดีกับตนอย่างจริงใจ ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะที่ผู้รับเชื่อว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้

3. ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปข้อมูลข่าวสาร วัสดุสิ่งของหรือจิตใจ

4. จะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดหมายที่เขาต้องการ คือ การมีสุขภาพอนามัยดีหรือการปฏิบัติที่ดีนั่นเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่ผู้รับการสนับสนุนทางสังคมได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวหรือกลุ่มบุคคลในสังคมทางด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านวัสดุสิ่งของหรือการสนับสนุนทางด้านอารมณ์หรือจิตใจทำให้ผู้รับการสนับสนุนเกิดความรู้สึกผูกพันเชื่อว่ามีคนรักและสนใจมีคนยกย่องและเห็นคุณค่า ซึ่งจะเป็นผลให้ปฏิบัติตนไปในทิศทางที่ถูกต้อง

วัดกับสังคมไทย

ความสำคัญของวัดที่มีต่อสังคมไทย

วัดมีความสำคัญในพระพุทธศาสนาและสังคมไทย เพราะถือว่าวัดเป็นศาสนสถานที่สำคัญสำหรับประกอบพิธีกรรม ตลอดจนดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาพุทธ เป็นที่อาศัยของพระสงฆ์ ซึ่งมีหน้าที่เผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยภารกิจทางพระพุทธศาสนานั้นแบ่งได้ 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายคันถธุระ และฝ่ายวิปัสสนาธุระ ซึ่งพระสงฆ์ที่ดำเนินภารกิจ 2 ฝ่ายนั้นมีการดำเนินใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพศบรรพชิตต่างกัน กล่าวคือ ฝ่ายคันถธุระนั้นจะเน้นเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาพระธรรมวินัยหรือเรียกว่าปริยัติธรรม ส่วนฝ่ายวิปัสสนาธุระนั้นเน้นเรื่องการเจริญวิปัสสนากรรมฐานหรือที่เรียกว่าปฏิบัติธรรม โดยทั่วไปพระสงฆ์ไทยจะดำเนินภารกิจทั้งสองฝ่ายให้ถึงซึ่งจุดหมายปลายทางคือพระนิพพาน แต่ในการเรียนปริยัติธรรมและปฏิบัติธรรมนั้นต้องอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับสิ่งที่จะศึกษา ดังนั้นในพระพุทธศาสนาจึงเกิดวัดขึ้นสองรูปแบบคือสำหรับฝึกปริยัติและสำหรับปฏิบัติภารกิจ ฝ่ายปฏิบัติ บทบาทสถาบันพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย (เว็บไซต์) ซึ่งได้ตัดมาเป็นบางส่วน ดังนี้

1. วัดทั่วไปหรือเรียกว่าวัดบ้าน เน้นในเรื่องภารกิจฝ่ายคันถธุระ เน้นเรื่องการเรียนปริยัติธรรม ตลอดจนพุทธศาสนิกชนและพระสงฆ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวก็จะมีแนวทางดำเนินไปในด้านการอบรมสั่งสอนข้อธรรมต่างๆ ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่

2. วัดป่า เป็นวัดที่มีภารกิจฝ่ายวิปัสสนาธุระ เน้นการเรียนปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่ ตลอดจนพุทธศาสนิกชนและพระสงฆ์ที่อยู่ในวัดดังกล่าวก็จะมีแนวทางดำเนินไปในการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ตลออดจนอบรมพุทธศาสนิกชนให้ปฏิบัติธรรมเป็นหลัก

สำหรับหน้าที่และความสำคัญของวัดนั้น นอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมหรือทำพิธีทางศาสนาแล้ว วัดยังทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นแหล่งหรือศูนย์กลางของ
2. เป็นโรงเรียน
3. เป็นสถานที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และการปลอบใจ
4. เป็นสถานพยาบาลและสถานจ่ายยา
5. เป็นสถานสงเคราะห์และที่พักพิงสำหรับผู้ยากจน คนชรา และเด็กกำพร้า
6. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นศูนย์กลางการเล่นกีฬา
7. เป็นที่ทำการธุรกิจ
8. เป็นแหล่งจ่ายน้ำดื่มน้ำใช้ให้แก่ประชาชน
9. เป็นแหล่งข่าวหรือศูนย์รวมข่าวชุมชน
10. เป็นฌานปนกิจสถานและเป็นที่เก็บศพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า วัดจึงเป็นหน่วยงานสวัสดิการใหญ่ที่สุดในชนบท ที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของครอบครัว ของชุมชน และของสังคมในส่วนรวมได้เป็นอย่างดี มีแต่ในเขตเมืองเท่านั้นที่การช่วยเหลือของวัดลดความสำคัญลง เนื่องจากเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในเขตชุมชนหนาแน่น วัดในพระพุทธศาสนาจึงแบ่งเบาภาระในการให้บริการของรัฐบาลไปได้มาก ทั้งยังก่อให้เกิดรากฐานอันมั่นคง และเสริมสร้างต่อบริการในด้านสวัสดิการของรัฐอีกด้วย นอกจากนั้นวัดยังเป็นรากฐานสำคัญของศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีวัดเป็นสถาบันและสัญลักษณ์ วัดจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยอยู่มาก

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ในการเปิดงานมหกรรมงานวัดกับสังคมไทย เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ณ อุโบสถวัดทองนพคุณ กทม. “ธรรมลีลา” ตัดมาบางส่วน ดังนี้ วัดคือทุนทางสังคมอันยิ่งใหญ่

ความสำคัญของเรื่องงานวัดกับการแก้วิกฤตในสังคมไทย เพราะขณะนี้สังคมไทยกำลังมีวิกฤตการณ์ในทุกๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม จิตวิญญาณและสุขภาพ ที่จริงวิกฤตการณ์ที่แท้จริงนี้ไม่ใช่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ แต่มักพูดกันว่าเป็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นอาการอย่างหนึ่งของโรค ซึ่งโรคนี้เป็นโรควิกฤตการณ์ทางปัญญาที่เกิดขึ้นในรอบ 100 ปีที่ผ่านมา ทีนี้ในวิกฤตการณ์อย่างนี้ คนไทยขณะนี้กำลังคิดไปพึ่ง IMF

แท้ที่จริงวัดที่เรามีอยู่ 30,000 กว่าวัดนี้เป็นทุนทางสังคมที่มากกว่า IMF มากมาย แต่ถ้าคนไทยที่มองแคบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิกฤตการณ์ทางปัญญา เห็นทุนแต่ที่เป็นเงินเท่านั้น คิดว่าทุนคือเงิน ถ้าเราไม่มีเงิน เราทำอะไรไม่ได้ แท้ที่จริง เรายังมีทุนในรูปอื่นอีกมากมาย และวัดเป็นทุนทางสังคมที่ใหญ่มหึมาที่เราได้อย่างน้อยถึง 7 ประการ ด้วยกัน

ประการที่ 1 ทุนทางปัญญา ซึ่งเป็นปัญญาที่เกิดขึ้นจากมหาบุรุษในโลก คือ พระพุทธเจ้า ที่สร้างไว้ให้ว่า ชีวิตคืออย่างไร โลกคืออย่างไร และมนุษย์ควรทำอย่างไร นั่นเป็นสุดยอดปัญญาที่สร้างขึ้นโดยมหาบุรุษ ซึ่งใหญ่กว่านักเศรษฐศาสตร์สำนักนั้นสำนักนี้ที่ได้รางวัลโนเบลต่างๆ มากมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประการที่ 2 ทุนทางศรัทธา ทุนทางศรัทธาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก ดังจะเห็นได้ว่าคนไทยขณะนี้ ไม่มีใครเชื่อใคร นักการเมืองไม่มีใครเชื่อ ข้าราชการไม่มีใครเชื่อ ไม่มีใครมีศรัทธาในใครทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นศรัทธาเป็นเรื่องที่สร้างได้ยาก แต่เมื่อเกิดขึ้นมันจะเป็นทุน คนไทยยังมีศรัทธาในวัด ในพระพุทธศาสนาอยู่ ถึงมันเสื่อมไป ก็ฟื้นได้ไม่ยาก เพราะยังมีต้นทุนเดิมที่ใหญ่มาก

ประการที่ 3 ทุนทางวัตถุ ก็มีบริเวณมีพื้นที่ มีอาคารสถานที่ต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่เราทำให้เป็นประโยชน์ได้มาก

ประการที่ 4 ทุนทางบุคลากร ถ้านับเฉพาะพระ-เณร ยังไม่นับพุทธศาสนิกที่เป็นฆราวาสทั้งหมด 300,000 กว่ารูป เป็นทุนทางบุคลากรที่ยิ่งใหญ่และมีคุณภาพ ถ้าท่านทั้งหลายไปมองคุณภาพว่าได้ดอกเตอร์หรือเปล่า ก็จะมองไปอีกด้านหนึ่ง แต่อย่างน้อยบุคลากรที่เป็นพระเป็นเณรนี้ ผมคิดว่า ขอประทานโทษคงไม่โกงเท่าพวกดอกเตอร์นักธุรกิจ ข้าราชการต่างๆ คงจะมีพระที่โกงบ้าง แต่คนที่แต่งเหลืองคงโกงน้อยกว่าพวกดอกเตอร์ ชาวบ้านก็มีการโกงกันบ้าง แต่การโกงแบบชาวบ้านก็ยังน้อยกว่าพวกดอกเตอร์ซึ่งโกงกันทีเป็นหมื่นเป็นแสนล้าน

หลายท่านคงไม่ทราบว่าที่ประเทศไทยหมดตัวลงไปนี้ วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 วันเดียวเงินไหลออกนอกประเทศไทย 500,000 ล้านบาท จะเห็นว่าถ้าขาดความซื่อสัตย์สุจริต แล้วไปเกี่ยวข้องกับเงินทอง ซึ่งเดินทางด้วยความเร็วของแสง มันอันตรายมาก ทีนี้มาดูบุคลากรทางพระทางเณร ก็มีศีล ถือศีลอยู่การทำไม่ดีคงน้อยกว่าเพราะฉะนั้น ยังคงเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในความซื่อสัตย์สุจริต

ประการที่ 5 ทุนที่เป็นเงินทอง วัดเป็นที่เคลื่อนย้ายเงินทองให้เป็นประโยชน์ กับสังคม ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก ใช้คำว่า เป็นการเกลี่ยในสังคม สังคมซึ่งมีคนรวยคนจน ให้วัดนั้นช่วยเกลี่ย ช่วยหมุนเวียนทรัพยากรให้ประโยชน์ต่อคนที่มีน้อยมาแต่ไหนแต่ไรแล้วก็พอมีบ้าง ที่พระเรี่ยไรจากชาวบ้านเพื่อไปช่วยคนที่มีมาก อย่างที่เราเห็นอยู่ แต่จริงๆ แล้วในอุดมคติที่เรายึดปฏิบัติมานั้น วัดเป็นที่เกลี่ยทรัพยากร เพราะคนคิดถึงพระพุทธเจ้า คิดถึงความดีของพระสงฆ์ คิดถึงการได้บุญ

ประการที่ 6 ทุนทางจิตวิญญาณ ซึ่งมนุษย์ขาดไม่ได้ เป็นมิติหนึ่งของมนุษย์ซึ่งต่างจากสัตว์ สัตว์อาจจะไม่มีตัวนี้ สัตว์มีจิต แต่มนุษย์เลยไปอีก มีจิตวิญญาณ ซึ่งหมายถึงคุณค่า หมายถึงความดีต่างๆ และเห็นชัดเจนว่ามนุษย์นี้ขาดมิติจิตวิญญาณไม่ได้ ถ้าขาดไปความเป็นสมบูรณ์ในตัวเอง ก็จะไปแสวงหาสิ่งข้างนอกมาเติม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทีนี้การพัฒนาในช่วง 400 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก็เป็นช่วงสั้นในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ มนุษย์ใดหลงไปกับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ ผมเองเป็นนักวิทยาศาสตร์ และเห็นว่าวิทยาศาสตร์มีความดีอยู่มาก แต่ว่าจุดฉกรรจ์ของวิทยาศาสตร์ คือไปเน้นเฉพาะสิ่งที่วัดได้แม่นยำ ก็ไปเกี่ยวข้องกับวัตถุ เพราะวัดได้แม่นยำ ส่วนจิตใจวัดไม่ได้แม่นยำ และเมื่อเอาวิทยาศาสตร์เป็นตัวตั้งก็ทำเหมือนจิตไม่มี ดังนั้นโลกจึงเอียงไปเป็นวัตถุนิยม ตัวจิตวิญญาณก็ขาดไป แต่ในธรรมชาติมันขาดไม่ได้ ผมเป็นนักวิทยาศาสตร์สามารถอธิบายได้ว่า เรื่องคุณค่า เรื่องจิตวิญญาณ เรื่องศาสนา มันถ่ายทอดทาง DNA ทีนี้เมื่อขาดไปมนุษย์ก็ต้องหาอย่างอื่นจากข้างนอกมาเติม หาความฟุ่มเฟือยพวกเวอร์ซาเซ่ หลุยส์วิตตอง กุชชีต่างๆ มาเติม เป็นโรคเดียวกันกับโรคยาเสพติด คือ เป็นโรคที่ขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง เพราะฉะนั้น วัดมีมิติที่ IMF ไม่มีคือ มิติจิตวิญญาณ ซึ่งจะหาได้จากสัญลักษณ์จากคำสอนจากการปฏิบัติต่างๆ

ประการที่ 7 เป็นทุนทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง ซึ่งถือเป็นทั้งหมดของการดำรงชีวิตร่วมกัน มีความเชื่อมั่นกัน มีคุณค่าร่วมกัน มีการปฏิบัติร่วมกัน เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมเป็นทั้งหมด แต่ว่าขณะนี้เราคิดแยกส่วน เราไปเอาเศรษฐกิจมาเป็นตัวตั้งมันก็แยกส่วน ถ้าเราคิดและทำแบบแยกส่วนเมื่อไหร่ เราจะเข้าสู่วิกฤตทุกครั้งไป เหมือนร่างกายของเราประกอบด้วยอะตอม อณู เซลล์ ประกอบด้วยอวัยวะมากมายเต็มไปหมด แต่ว่าทั้งหมดเชื่อมโยงกันเป็นบูรณาการ จึงมีความมั่นคงมาก จะหาระบบอะไรที่มั่นคงเหมือนระบบร่างกายมนุษย์นี่หายากมาก มีความสลับซับซ้อนเท่าไหร่ก็ตาม แต่ว่ามีบูรณาการเป็นหนึ่งเดียวกัน การที่เรามีความเป็นปกติหรือมีสุขภาพดี ก็เพราะระบบมีดุลยภาพ เวลาเราเจ็บป่วย เป็นอะไรก็แล้วแต่ แปลว่าเราเสียสมดุลไปแล้ว

ถ้าเราไปพัฒนาร่างกายอย่างใดอย่างเดียวบอกฉันจะพัฒนาแต่ปอดอย่างเดียว ฉันจะพัฒนาแต่ไตอย่างเดียว ก็จะเกิดการเสียดุลขึ้น เกิดการเจ็บป่วยและเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น การพัฒนาโดยเอาเศรษฐกิจเป็นตัวตั้ง ก็ชัดเจนว่าเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วน ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไม่สำคัญ แต่สำคัญในบริบทของทั้งหมด ต้องเชื่อมโยงทั้งหมด ตรงนั้นคือวัฒนธรรม

วัดเองนั้นแต่โบราณเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมด ในวิถีชีวิตทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การเรียนรู้ทั้งหมดเลย นั้นคือบทบาทของวัดที่มีมา เพราะฉะนั้นที่กระผมกราบเรียนมาโดยย่อๆ ที่มองเห็นชัดเจนว่า วัดเป็นทุนอันมหึมาอย่างน้อยก็ 7 อย่างด้วยกัน และถ้าเราต้องการฟื้นตัว เราต้องฟื้นจากตรงจุดนี้ ปัญหามันยากเกิน IMF มันฟื้นไม่ได้ แต่ว่าผู้นำไทยเราไม่เข้าใจตรงนี้ เขาไปหา IMF เขาไปหานายจอร์จ โซรอส แต่เขาเคยมาหา มามอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หรือเคยให้ทิศทางกับสังคมไทยบ้างหรือเปล่า ว่าแท้ที่จริงต้องไปหาวัด ถ้าคนไทยคิดพึ่งรัฐบาลซึ่งพึ่งไม่ได้อีกต่อไป คนไทยจะต้องไปผูกคอตายอีกเป็นจำนวนมาก คนไทยควรจะคิดพึ่งวัด พึ่งตัวเอง เพราะวัดเป็นทุนมหึมา

การทำบุญ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (2543: 1-2) ทรงแสดงทัศนะเกี่ยวกับการทำบุญของพุทธศาสนิกชาวไทยว่า ส่วนใหญ่มีศรัทธาดีในการบริจาคทาน มีจิตใจเมตตากรุณาดี แต่การรักษาศีลยังน้อยไป อาชญากรรมต่างๆ จึงมีมากล้วนแต่เกิดจากการละเมิดศีล 5 ทั้งสิ้น ฉะนั้นคนในสังคมควรช่วยกันส่งเสริมคนทำความดี และร่วมมือกันไม่ส่งเสริมผู้ผิดศีลธรรมต่างๆ

ราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2543: 53) กล่าวว่า การทำบุญต้องเริ่มต้นจากใจที่มีเจตนาดี การกระทำนั้นจึงเป็นบุญ หากทำด้วยเจตนาที่ไม่ดีการกระทำนั้นก็เป็นบาป

ราชวินยาภรณ์ (2522: 138) แสดงทัศนะว่าคนโบราณเชื่อเรื่องนรกสวรรค์จึงชอบทำบุญและกลัวบาป แต่คนสมัยใหม่มีจำนวนน้อยที่จะเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ จึงกล้าทำความผิดเพราะไม่กลัวบาป แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังอยากได้บุญไม่ต่างจากคนโบราณ

สมบูรณ์ สุขสำราญ (2526: 55) กล่าวถึงการทำบุญว่า เป็นสิ่งดี แต่บางกรณีก็ควรงดเว้น หากเป็นเรื่องไม่สมควร เช่น การไถ่ชีวิตโคกระบือขากโรฆ่าสัตว์มาปล่อยไว้ที่วัดหากมีหลายตัวจะกลายเป็นภาระสำหรับพระสงฆ์ที่ต้องเลี้ยงดู โคกระบือเหล่านั้น ส่วนการปล่อยนกปล่อยปลาที่มีผู้จับมาขังเพื่อขาย เราก็ไม่ควรกระทำ เพราะเท่ากับเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ขายทำบาปด้วยการจับสัตว์มาขัง

อุทิศ ศิริวรรณ (2533: 19) กล่าวว่า คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักทำบุญเพื่อมุ่งหวังความสุขสบายในชาตินี้ เช่น ทำบุญเพื่อหวังความร่ำรวย หวังให้ได้คู่ครองที่ดี หวังให้ได้รับการยกย่อง เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะความไม่รู้จักอิ่ม ไม่รู้จักพอ การทำบุญดังกล่าวจึงเป็นการเพิ่มพูนกิเลสให้มากขึ้น ฉะนั้นพุทธศาสนิกชนควรตั้งใจทำบุญเพื่อมุ่งพ้นทุกข์ตามคำสอนของพระพุทธองค์ที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทรงสอนให้ทำบุญเพื่อมุ่งนิพพานด้วยการทำบุญมิใช่ทำบุญเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนตามโลกียวิสัย

ธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ) (2536: 79-80) กล่าวว่า การทำบุญของอริยชนหรือผู้มีปัญญาควรทำบุญด้วยการใช้ปัญญาในการพินิจพิจารณาว่า สิ่งที่ตนกระทำนั้นต้องไม่เดือดร้อน ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น บุญเป็นพลังสำคัญที่ส่งเสริมยกระดับจิตใจจากสัตว์เป็นคน จากคนเป็นมนุษย์ และจากมนุษย์เป็นอริยบุคคล บุญมีคุณหลายประการ เช่น ทำให้มนุษย์เกิดมาครบอาการ 32 บุญส่งผลให้ประสบสิ่งดีงาม ได้อยู่กลุ่มผู้มีบุญเช่นกัน เป็นต้น นอกจากนี้ท่านยังย้ำว่าการทำบุญที่ดีต้องไม่เป็นทาสของศรัทธาที่ไร้ปัญญา แม้การทำบุญเป็นสิ่งดีงามแต่ต้องระมัดระวังอย่าทำบุญอย่างทุ่มเทจนกระทั่งกลายเป็นการเบียดเบียนตนเองหรือทำลายความสุข ความอบอุ่นของครอบครัว อย่าทำบุญเพราะตกเป็นเหยื่อของผู้โฆษณาชวนเชื่อผู้กอบโกยด้วยการหลอกล่อให้ทำบุญ

สมภพ ชีวรัฐพัฒน์ (2542: 38) กล่าวว่า การทำบุญด้วยการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาเป็นประจำและต่อเนื่อง ย่อมทำให้อายุยืนยาว ครั้นถึงเวลาสิ้นชีวิต ก็จะไม่ทุรนทุราย และอานิสงค์ของบุญที่ไว้จะส่งผลไปยังชาติต่อๆไปด้วย ดังนั้นจึงควรหยุดทำบาป แล้วรีบเร่งทำบุญให้มากขึ้น

วศิน อินทสระ (2544: 177-178) กล่าวถึง วิธีทำทานที่ให้ผลมาก คือ การพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมสูง มีคุณงามความดี เมื่อทำทานย่อมได้รับผลมาก และหากผู้รับเป็นผู้บริสุทธิ์ ทรงศีล ทรงคุณงามความดีมาก ผลของทานนั้นย่อมมากขึ้นเป็นทวีคูณ ส่วนการรักษาศีลควรเป็นศีลธรรมแบบนาย (Master Morality) คือ รักษาศีลอย่างมีเหตุผล มีสติปัญญา รู้ว่าจุดมุ่งหมายของการรักษาศีล คือ การไม่เบียดเบียนกันพุทธศาสนิกชนไม่ควรรักษาศีลแบบทาส (slave Morality) คือ ทำสืบทอดตามๆกันมาโดยไม่คิดถึงเหตุผล การบำเพ็ญภาวนาก็เช่นกัน ควรบำเพ็ญภาวนาอย่างผู้มีปัญญาภาวนาเพื่อความสงบเย็นและเพื่อให้เกิดวิชชา

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงทัศนคติเกี่ยวกับการทำบุญของพุทธศาสนิกชนไทยในปัจจุบันว่า การทำบุญเป็นสิ่งควรกระทำอย่างยิ่งเพราะเป็นผลดีทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น แต่การทำบุญที่ถูกต้องควรทำบุญด้วยปัญญาพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ควรทำบุญเพื่อหวังความสงบสุขร่มเย็นทั้งแก่ตนเองและสังคมและอาจทำบุญเพื่อให้ได้ผลสูงสุด คือ นิพพานได้ หากทำบุญอย่างถูกวิธีและมีความเพียรอย่างถึงที่สุด อย่างไรก็ตามพุทธศาสนิกชนไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ควรทำบุญตามกระแสหรือทำบุญเพื่อหวังโลกีย์สุขมากจนเกินไปรวมทั้งไม่ควรทำบุญด้วยศรัทธาที่ขาดปัญญาเพราะจะตกเป็นเหยื่อของผู้หลอกลวงได้ง่าย

พุทธศาสนิกชนกับแนวคิดเรื่องการทำบุญ

วัชระ เอี่ยมโชติ (2521: 327) กล่าวว่า เอกลักษณ์ประการหนึ่งของพุทธศาสนิกชนชาวไทย คือ การไหว้พระสวดมนต์ประจำวันอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง มักเป็นเวลาก่อนเข้านอนเพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย เมื่อสวดมนต์แล้วก็มักมักสงบจิตใจแผ่เมตตา แผ่ส่วนกุศลแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายด้วย

พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย (2521: 268-323) ได้กล่าวถึงการทำบุญในโอกาสต่างๆ ที่พุทธศาสนิกชนชาวไทยนิยมทำกัน ได้แก่ การถวายสังฆทาน การทำบุญวันเกิด การทำบุญอายุ การทำบุญในพิธีมงคลสมรส ในพิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ทำบุญวันลอยกระทง การฟังเทศน์มหาชาติ แม้ว่าจุดประสงค์หลักของการทำบุญแต่ละโอกาสดังกล่าวจะแตกต่างกันออกไปแต่จุดประสงค์ที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ เพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อสั่งสมบุญแก่ตนเอง วิธีการทำบุญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาก็คือ การทำบุญเลี้ยงพระ ฟังพระสวดมนต์ รับศีลรับพรและอาจมีการฟังพระธรรมเทศนารวมอยู่ด้วย

ธรรมวิมลโมลี (2534: 26-31) กล่าวถึง การทำบุญใส่บาตรเวลาเช้าเป็นประจำว่า นอกจากเป็นการช่วยกันสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่และให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปแล้ว ยังเป็นการสั่งสมบุญวาสนาแก่ตนต่อไปในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวว่า การใส่บาตรเป็นประจำนั้นควรทำตามกำลังศรัทธาและตามอัตภาพ การใส่บาตรจะได้บุญมากต้องประกอบด้วยองค์คุณ 3 ประการ คือ วัตถุปัจจัยที่นำมาใส่บาตรต้องบริสุทธิ์ ผู้ใส่บาตรต้องมีเจตนาบริสุทธ์และภิกษุสามเณรเป็นผู้บริสุทธิ์ ส่วนการกรวดน้ำหลังจากการใส่บาตรก็เป็นการอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับไปแล้วทำให้เกิดความเมตตา

แปลก สนธิทรัพย์ (2538: 88-195) กล่าวว่า การทำบุญของพุทธศาสนิกชนชาวไทยมักนิยมทำบุญที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ เช่น การตักบาตรเป็นประจำ การถวายสังฆทาน การถวายผ้าจำนำพรรษา การทอดกฐิน-ผ้าป่า การถวายเสนาสนะ เป็นต้น นอกจากนี้พุทธศาสนิกชนชาวไทยยังนิยมทำบุญในโอกาสต่างๆ เพื่อเสริมสิริมงคล เช่น การทำบุญวันเกิด การทำบุญบ้าน การอุปสมบท การทำบุญ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันมงคลสมรส การทำบุญแก่ผู้ตาย เป็นต้น การทำบุญต่างๆ ดังกล่าวจะมีพิธีสงฆ์เข้ามาเกี่ยวข้อง คือ การสวดมนต์เลี้ยงพระ ถวายจตุปัจจัยเครื่องไทยธรรมต่างๆ

กองวิชาการ (2539: 9) ได้รวบรวมประเพณีการทำบุญของศาสนิกชนชาวไทยในโอกาสต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 4 ภาค ได้แก่

1. ภาคกลาง เช่น ประเพณีวันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันออกพรรษา ประเพณีวันสารท เป็นต้น

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ประเพณีสู่ขวัญ ประเพณีกินดอง (แต่งงาน) ประเพณีปลูกบ้านใหม่ ประเพณีการทำบุญพระเวส (ฟังเทศน์มหาชาติ) เป็นต้น

3. ภาคเหนือ เช่น ประเพณีปอยหลวง (การสร้างศาสนสถานแล้วอุทิศถวายเป็นสมบัติของพระศาสนาต่อไป) ประเพณีตรุษสงกรานต์ ประเพณีสลากภัตร (ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว) ประเพณีตั้งธรรม (การฟังเทศน์มหาชาติ) เป็นต้น

4. ภาคใต้ เช่นประเพณีงานสารทเดือน 10 (อุทิศส่วนกุศลแก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว) ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีชักพระบก (ทำบุญวันออกพรรษาเป็นวันที่พรุพุทธเจ้าเสด็จกลับจากโปรดพุทธมารดาที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์) ประเพณีชักพระน้ำ (เป็นงานบุญใหญ่มีพิธีสมโภชฉลองพระพุทธรูปในวันออกพรรษา) เป็นต้น

รณรงค์ ตันติชุษา (2542: 187-196) กล่าวถึงการทำบุญในวันสำคัญต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น โดยกล่าวถึงความเป็นมาของการทำบุญในวันดังกล่าวว่ามีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและในสมัยรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์หลายพระองค์โปรดให้มีการทำบุญเป็นพิธีกรรมเช่นเดียวกัน อาทิ ในสมัยรัชกาลที่ 2 โปรดให้ตามประทีปโคมไฟประดับประดาพระอารามต่างๆ ด้วยดอกไม้และให้ราษฎรทั้งหลายถือศีลฟังธรรม ในรัชกาลที่ 4 โปรดให้มีการตั้งโต๊ะเครื่องบูชาตามระเบียงรอบวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และโปรดให้เจ้านายและข้าราชการนำโคมไปตั้ง หรือแขวนไว้ตามศาลา ภายในวัดพระแก้ว ส่วนในสมัยรัชกาลที่ 5 โปรดให้พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการฝ่ายในเดินเวียนเทียน และมีการสวดมนต์เพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับปัจจุบันวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาดังกล่าวเป็นหยุดราชการ พุทธศาสนิกชนผู้ใฝ่บุญต่างทำบุญตักบาตรฟังพระธรรมเทศนาตอนเช้า ครั้นพลบค่ำก็มีการเวียนเทียนเพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนการทำบุญในวันเข้าพรรษามีการถวายเทียนพรรษารวมทั้งทำตักบาตรกันทั่วไป ขนมที่นิยมถวายพระในวันนี้ คือ ขนมเทียน

สำหรับวันออกพรรษาพุทธศาสนิกชนชาวไทยก็ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ บางแห่งมีการทำบุญตักบาตรเทโว (ย่อมาจากเทโวโรหณะ) เพื่อรำลึกถึงความสำคัญในอดีตกาลที่ถือกันว่า ทำบุญตักบาตรต้อนรับพระพุทธองค์ในคราวเสด็จกลับลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

สมภพ ชีวรัฐพัฒน์ (2542: 103-104) กล่าวถึง การทำบุญของพุทธศาสนิกชนปัจจุบันว่า นอกจากทำบุญกับพระพุทธศาสนาโดยตรงแล้วยังมีการทำบุญในลักษณะอื่นมากขึ้น เช่น การบริจาคโลหิตในวันสำคัญของชาติ (เช่น วันแม่แห่งชาติ วันสภากาชาดไทย เป็นต้น) การแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะหรือศพแก่สภากาชาดไทยเมื่อสิ้นชีวิตไปแล้ว ทั้งนี้ท่านได้ยกตัวอย่างนายแพทย์เฉก ธนะศิริ ได้บริจาคโลหิตมาแล้วมากกว่า 100 ครั้ง และได้แสดงความจำนงต่อสภากาชาดไทยแล้วว่าจะบริจาคดวงตา ส่วนร่างกายจะบริจาคแก่คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชเมื่อท่านสิ้นชีพแล้ว

พจนารถ ปภาโส (2543: 177-181) กล่าวว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทยนิยมทำบุญในโอกาสต่างๆ มากมาย และในแต่ละโอกาสก็จะมีศาสนพิธีแตกต่างปลีกย่อยกันออกไป ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 หมวดใหญ่ๆ ได้แก่

1. กุศลพิธี คือ พิธีการทำบุญ เพื่อฝึกฝนอบรมตน และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนโดยเฉพาะ เช่น การบรรพชาอุปสมบท การรักษาศีลเจริญจิตภาวนาในวันพระและวันสำคัญต่างๆ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

2. บุญพิธี คือ พิธีการทำบุญเพื่อความสุข ความสบายใจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การทำบุญงานมงคล เช่น ทำบุญวันเกิด ทำบุญต่ออายุ ทำบุญวันแต่งงาน เป็นต้น และการทำบุญงานอวมงคล เช่น ทำบุญงานศพ ทำบุญอัฐิบรรพบุรุษ เป็นต้น

3. ทานพิธี คือ พิธีถวายสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่ภิกษุสามเณร การถวายทาน แบ่งออกเป็น ปาฏิบุคลิกทาน (ถวายเจาะจงแก่พระภิกษุและสามเณรผู้รับ) และสังฆทาน (ถวายแก่พระสงฆ์ทั่วไปโดยไม่เจาะจง)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ปกิณกะพิธี คือ วิธีปฏิบัติบางประการในการประกอบศาสนพิธี ได้แก่ วิธีแสดงความเคารพพระพุทธรูปและพระสงฆ์ วิธีประเคนของแด่พระสงฆ์ วิธีอาราธนาศีลในการถวายทาน การทำบุญเลี้ยงพระ การสวดมนต์ การฟังเทศน์ และการรับศีล

จากข้อความข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า พุทธศาสนิกชนชาวไทย ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใดก็ตามนิยมทำบุญในโอกาสต่างๆ มากมายด้วยวิธีต่างๆ มีทั้งการให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญภาวนา โดยเฉพาะการให้ทานในปัจจุบันมีการบริจาคโลหิต บริจาคอวัยวะและศพ ซึ่งนับว่าเป็นการบริจาคด้วยจิตที่เป็นมหากุศลยิ่งเพราะเป็นการช่วยต่อชีวิตแก่ผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นการเสียสละที่ยากยิ่งกว่าการให้วัตถุสิ่งของต่างๆ ซึ่งเป็นสมบัตินอกกาย

สำหรับโอกาสในการทำบุญนั้นมีทั้งการทำบุญเป็นกิจวัตรประจำวัน (การตักบาตรตอนเช้า การไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอน) การทำบุญตามวงจรชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนตาย) การทำบุญวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การทำบุญวันสำคัญของชาติ การทำบุญตามเทศกาลและประเพณีต่างๆ

วัดหลักสี่

ประวัติวัดหลักสี่

วัดหลักสี่ตั้งอยู่เลขที่ 87 หมู่ที่ 3 (ปัจจุบัน พ.ศ. 2550 เลขที่ 100 หมู่ที่ 4) ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ (ปัจจุบันเขตหลักสี่ พ.ศ. 2550) กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10210

วัดหลักสี่ แขวงตลาดบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งที่มีความสำคัญสร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2421 ในสมัยชาวรามัญอพยพมาจากเมืองหงษาวดี (พ๊ะโค๊ะ) ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยอาจารย์ดำได้สร้างหอสวดมนต์และกุฎี ณ ตำบลหนองบัวขาว แขวงตลาดขวัญ เมืองสรคุณ (ปากเกร็ด) จังหวัดนนทบุรี ต่อมาชาวรามัญได้อาราธนาอาจารย์ดำไปเป็นเจ้าอาวาสวัดหน้าโบสถ์ จังหวัดนนทบุรี และพระอาจารย์ดำ ได้ส่งพระอาจารย์เริ่มไปรับหน้าที่แทนและได้ดำเนินการก่อสร้างพระธรรมเจดีย์และอุโบสถต่อจนเรียบร้อย ได้ตั้งชื่อวัดใหม่ว่า วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม ต่อมาพระอาจารย์ดำได้มรณภาพลงชาวรามัญผู้เลื่อมใสศรัทธาพระอาจารย์เริ่มจึงได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาราธนาพระอาจารย์เริ่มไปเป็นเจ้าอาวาสวัดหน้าโบสถ์ ส่วนทางวัดราษฎร์ศรัทธาธรรมนั้นได้มอบหมายให้หลวงปู่ขาว เขมาราโม รับหน้าที่แทน ในสมัยหลวงปู่ขาวเป็นเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม วัดได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมากท่านได้สร้างศาลาการเปรียญหลังใหม่ สร้างมณฑป สถูปเจดีย์ประดิษฐานลอยพระพุทธบาทจำลอง ต่อมาเจ้ากรมคลองได้ขุดคลองเปรมประชากรตัดผ่านเนื้อที่ของวัด หลวงปู่ขาว เขมาราโม ได้ยกที่ดินส่วนหนึ่งให้เป็นที่ขุดคลองและคณะกรรมการเมืองได้สร้างศาลาท่าน้ำให้ 3 หลัง ทำถนนทางเท้ารอบสนามวัด ปูด้วยกระเบื้องไปจนถึงศาลาท่าน้ำหนองบัวขาว ทางด้านทิศตะวันออกของวัดและได้สร้างเสาหงส์รอบบริเวณสนามวัดเพื่อห้อยโคมไฟเจ้าพายุแสงจันทร์ทำให้วัดสว่างไสวไปทั่ว

พระพุทธเจ้าหลวง (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5) ได้เสด็จไปเป็นเจ้าพิธีประธานเปิดคลองเปรมประชากร ทางชลมารค ทรงประทับที่พลับพลาโคนต้นมะขวิด เพื่อนมัสการหลวงปู่ขาว เขมาราโมเถระ ที่ใกล้พลับพลาประทับนั้น (พลับพลาประทับนั้นปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงเรียนวัดหลักสี่) ประชาชนได้นำดอกบัวมาถวายพระพุทธเจ้าหลวง เพื่อชื่นชมบุญญาพระบารมีพระองค์ท่านที่เสด็จมาในครั้งนี้ ได้มีประชาชนมาทูลถวายเข้าเฝ้าเป็นจำนวนมากมายทำให้วัดราษฎร์ศรัทธาธรรมเจริญขึ้นมาโดยลำดับ

ต่อมาทางราชการได้สร้างทางรถไฟตัดผ่าวัดด้านหนองบัวขาว ทางทิศตะวันออก วัดได้ยกที่ดินให้เป็นทางรถไฟตัดผ่านอีกส่วนหนึ่ง คงเหลือที่เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้และชื่อของวัดก็ได้นามต่อท้ายวัดว่า วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม สถานีรถไฟหลักสี่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางการได้ตั้งอำเภอบางเขนขึ้นและเปลี่ยนแนวเขตจังหวัดใหม่ให้คลองเปรมประชากรเป็นเขตระหว่างจังหวัดพระนครกับจังหวัดนนทบุรี วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม สถานีรถไฟหลักสี่ จึงอยู่ในเขตอำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร และชื่อของวัดจึงได้เปลี่ยนและขนานนามใหม่ว่า วัดหลักสี่ เพราะประชาชนเรียกกันติดปากตามสถานีรถไฟหลักสี่

ในสมัยกบฏพระองค์เจ้าบวรเดช วัดเริ่มเสื่อมโทรมลงเนื่องจากวัดอยู่ท่ามกลางสนามรบฝ่ายกบฏได้เข้ายึดวัดแล้ว ฝ่ายคณะราษฎร์ใช้ปืนใหญ่ยิงขับไล่ฝ่ายกบฏ ถูกกุฎี โบสถ์ และศาลาการเปรียญชำรุดเสียหายมาก เมื่อปราบกบฏแล้ว ทายก ทายิกา ได้ช่วยกันซ่อมแซมยังไม่ทันแล้วเสร็จก็เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา กองทัพอากาศได้ยึดศาลาการเปรียญวัดเป็นที่ทำงานของกองบัญชาการของกองทัพอากาศจนกระทั่งสงครามเลิกจึงได้หันมาบูรณะวัดกันใหม่ โดยพระครูสุเมธวรวัตร (พระมหาละห้อย สุเมโธ) ได้ทำการรื้อศาลาการเปรียญหลังเก่าสร้างหลังใหม่ทดแทน สร้างเมรุเผา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศพและทำรั้ววัดด้านทิศตะวันออก ศาลาธรรมสังเวช จัดสร้างกุฎีให้เป็นแถวเสียใหม่และท่านได้ทำการรื้อถอนสถูปเจดีย์ พระธรรมเจดีย์ ตลอดจนเจดีย์ที่บรรจุ (อัฐิ) ของทายกทายิกาอันเก่าแก่นั้นออกเสียเพื่อให้ที่บริเวณวัดกว้างขึ้นแต่ท่านก็ลาสิกขาไปเสียก่อน

ทายก ทายิกาและคณะกรรมการวัดหลักสี่จึงได้อาราธนาพระมหาแหร่ม อิสฺสโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดดอนเมืองมาเป็นเจ้าอาวาส ท่านเป็นพระนักพัฒนาทั้งด้านศาสนวัตถุ และศาสนศึกษา จึงได้สร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม สร้างหอสมุดก้องพรหมวิทยานุสรณ์ ขยายศาลาการเปรียญให้กว้างขวางขึ้นอีก และลงรากฐานวางศิลาฤกษ์อุโบสถขึ้นใหม่ เพราะอุโบสถเก่าชำรุดทรุดโทรมมากเนื่องจากมีอายุยาวนานร้อยกว่าปีมาแล้ว ในขณะที่อาพาธได้สร้างศาลาอิสสรานุสรณ์เป็นที่ระลึกก่อนมรณภาพ

ในช่วงที่พระมหาแหร่ม อิสฺสโร ทำการบูรณะก่อสร้างศาสนวัตถุอีกหลายๆ อย่าง คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาวัด กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เลือกยกให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างในปี พ.ศ. 2516

วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2520 ท่านพระมหาแหร่ม อิสฺสโร จึงได้มรณภาพลงด้วยโรคมะเร็งเมื่ออายุได้ 56 ปี ต่อจากนั้นพระสงฆ์และคณะกรรมการวัด จึงได้เสนอคณะสงฆ์ผู้ปกครองให้พระสมุห์ประเสริฐ สุมงฺคโล รับหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสสืบต่อมา เมื่อท่านดำรงตำแหน่งนั้นได้ทำการก่อสร้างอุโบสถตามโครงการของเจ้าอาวาสองค์ก่อน สร้างซุ้มประตูหน้าวัด สร้างศาลาท่าน้ำ สร้างศาลาบำเพ็ญกุศลกิจสุวรรณ แต่ยังไม่เสร็จเรียบร้อยดีท่านก็ได้ลาสิกขาไปเสียก่อน

ต่อจากนั้นเมื่อ พ.ศ. 2526 คณะสงฆ์และทายกทายิกา คณะกรรมการวัดหลักสี่ จึงได้อาราธนาผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดดอนเมือง เลขานุการเจ้าคณะเขตบางเขต เจ้าสำนักเรียนคณะเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร คือ พระมหาเชวง ปิยาจาโร เปรียญธรรม 4 ประโยค นักธรรมชั้นเอก มาเป็นเจ้าอาวาสวัดหลักสี่ และได้ทำการพัฒนาก่อสร้างศาสนวัตถุต่อจากเจ้าอาวาสองค์ก่อน คือ ก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่จนสำเร็จเรียบร้อย สร้างกำแพงกั้นเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาสด้านเหนือด้านใต้ และด้านในวัดให้เป็นสัดส่วน สร้างศาลาตักบาตร บูรณะศาลาบำเพ็ญกุศล สร้างขยายวิหารหลวงปู่ขาว เขมาราโมเป็นจตุรมุข ได้ปรับปรุงพื้นที่บริเวณวัด ได้ก่อสร้างศาสนศึกษาแผนกบาลีและนักธรรมพร้อมทั้งได้ก่อตั้งทุนมูลนิธิวัดหลักสี่จนถึงปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทำเนียบเจ้าอาวาสวัดหลักสี่

รูปที่	นาม	ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
1	พระอาจารย์เริ่ม พระอุปัชฌาย์	พ.ศ. 2421 – พ.ศ. 2422
2	หลวงปู่ขาว เขมาราโม พระอุปัชฌาย์	พ.ศ. 2423 – พ.ศ. 2476
3	พระอาจารย์จันทร์ พระอุปัชฌาย์	พ.ศ. 2478 – พ.ศ. 2483
4	พระครูพิบูลสิกขกิจ (เนตร) พระอุปัชฌาย์	พ.ศ. 2478 – พ.ศ. 2483
5	พระอธิการปลิก	พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2493
6	พระครูสุเมธวรวัตร (ละห้อย สุเมโธ) ป.ธ.5	พ.ศ. 2494 – พ.ศ. 2512
7	พระมหาแหร่ม อิสฺสโร ป.ธ.5	พ.ศ. 2513 – พ.ศ. 2521
8	พระสมุห์ ประเสริฐ สุมงฺคโล	พ.ศ. 2522 – พ.ศ. 2525
9	พระครูโกศลปิยกิจ (เขวง ปิยาจาโร) ป.ธ.4	พ.ศ. 2526 – พ.ศ. 2550
10	พระครูปลัดจำนงค์ อุคฺคจิตฺโต (รักษาการเจ้าอาวาส)	พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน

ชื่อเสียงของวัดหลักสี่

ประวัติหลวงปู่ขาว

หลวงปู่ขาว เกิดเมื่อปี พ.ศ.2397 มรณภาพ วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2473 รวมสิริอายุ 76 ปี เป็นพระคณาจารย์ยุคเก่าที่มีเวทย์วิทยาคมแก่กล้าองค์หนึ่ง พร้อมทั้งมีวาจาสิทธิ์ หลวงปู่ขาว เขมาราโม พระอาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่นามเปี่ยมด้วยความบริสุทธิ์ ได้รับการยกย่องกล่าวขานถึงความมีเมตตาธรรมเมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ และเมื่อละสังขารไปแล้วบุญบารมีของท่านก็ยังแผ่ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ผู้ที่ให้ความเคารพเลื่อมใสมิรู้คลาย มีสาธุชนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับประสบการณ์ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่ขาว จนเป็นที่กล่าวขานว่ารูปหล่อหลวงปู่ขาวที่ประดิษฐานในวิหารหน้าวัดนั้นศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก ทุกวันจะมีสาธุชนจากทั่วสารทิศเดินทางไปจุดธูปนมัสการไม่ขาดระยะ แม้หลวงปู่จะละสังขารมานานแล้วก็ตามที

หลวงปู่ขาว เขมาราโม เป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 2 ต่อจากหลวงปู่เริ่ม อันว่าวัดหลักสี่นั้นสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2321 เดิมทีอยู่ในเขตดอนเมือง ผู้สร้างเป็นชาวรามัญที่เข้ามาทำมาหากินในย่านหลักสี่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลังจากสร้างวัดแล้วก็นิมนต์ “หลวงปู่ดำ” ซึ่งเป็นพระที่มีเชื้อสายชาวรามัญมาร่วมกันสร้างวัดด้วย แต่หลวงปู่ดำท่านก็อยู่ไม่นานมีญาติโยมมาอาราธนาให้ท่านไปเป็นเจ้าอาวาสวัดหน้าโบสถ์ จังหวัดนนทบุรี ก่อนที่ท่านจะไปได้มอบหมายหน้าที่ให้ “หลวงปู่เริ่ม” ดูแลวัดและก็ได้ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสปกครองวัดหลักสี่ในเวลาต่อมา จึงนับว่าหลวงปู่เริ่มเป็นเจ้าอาวาสวัดหลักสี่รูปแรกอย่างเป็นทางการ ซึ่งลำดับเจ้าอาวาสปกครองวัดรูปต่อๆ มาก็มี หลวงปู่ขาว เขมาราโม, พระอาจารย์จันทร์, พระครูพิบูลสิกขกิจ(เนตร),พระอธิการปลิก พระครูสุเมธวรวัตร(พระมหาระห้อย), พระมหาแหร่ม อิสฺสโร, พระสมุห์ประเสริฐ สุมังคโล และพระมหาเชวง ปิยาจาโร หรือ “พระครูโกศลปิยกิจ”

หลวงปู่ขาว เขมาราโม ท่านเป็นชาวบางเขน โยมบิดา-มารดาไม่มีใครทราบชื่อ ทราบแต่เพียงว่าทั้งสองท่านเป็นชาวรามัญ วัดหลักสี่มาเจริญรุ่งเรืองในยุคของหลวงปู่ขาว งานด้านการพัฒนาและการก่อสร้างวัดนั้นหลวงปู่ท่านสร้างเสนาสนะต่างๆ เอาไว้มาก ท่านสร้างศาลาการเปรียญ สร้างมณฑป สร้างสถูปเจดีย์เพื่อประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลอง และยกที่ดินส่วนหนึ่งด้านทิศตะวันตกให้กับทางการขุดเป็นคลองเพื่อใช้สัญจรไปมาทางน้ำ เพราะสมัยนั้นการคมนาคมใช้ทางน้ำจะสะดวกที่สุด

ครั้นเมื่อขุดเป็นคลองสำเร็จใช้ชื่อว่า “คลองเปรมประชากร” หลวงปู่ได้สร้างเสาหงส์เอาไว้รอบๆ วัด เพื่อห้อยโคมไฟให้ส่องสว่างทั่วบริเวณยามค่ำคืน คลองเปรมประชากรนี้ “พระพุทธเจ้าหลวง” หรือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระราชดำเนินเป็นเจ้าพิธีเปิดคลองเปรมประชากรทางชลมารค พระองค์ได้ทรงประทับที่พลับเพลาโคนต้นมะขวิด เพื่อนมัสการหลวงปู่ขาว ต้นมะขวิดปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงเรียนวัดหลักสี่

หลวงปู่ขาวท่านชอบเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะไก่ ที่ชอบเลี้ยงเป็นพิเศษท่านเป็นพระนักพัฒนาทั้งด้านถาวรวัตถุทางพุทธศาสนา และด้านจิตใจ ขณะเดียวกันท่านก็ทำกรรมฐานมิได้ขาด เจริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ บริกรรมถอดพระคาถายันตรีนิสิงเห ซึ่งยันต์นี้เป็นยันต์นิมิตในจิตภาวนาของท่านมาโดยตลอด เล่ากันว่า หลวงปู่ขาวท่านมีวาจาสิทธิ์ และมีวิชาอาคมแก่กล้ามากเป็นที่เคารพเลื่อมใสแก่สาธุชนทั้งใกล้และไกลจากวัดหลักสี่ หลวงปู่ขาวพัฒนาวัดจวบจนวาระสุดท้ายบั้นปลายของชีวิตมาถึงท่านอาพาธไม่นานก็มรณะภาพ แม้ใกล้จะมรณะภาพท่านก็ยังมีสติมั่นคงไม่ละองค์ภาวนาจวบจนสิ้นลม ก่อนหน้านั้นท่านให้นิมนต์พระสงฆ์ภายในวัดมาสวดพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ 19 จบตามกำลังวันหลวงปู่ ท่านนอนฟังพระสงฆ์สวดพระพุทธคุณจนจบ 19 จบ แล้วท่านก็สิ้นลมหายใจละสังขารลง ตะเกียงที่ท่านให้จุดสว่างก่อน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระสงฆ์จะสวดพระพุทธคุณ ตั้งอยู่เฉียงศีรษะของท่านลุกเป็นเปลวลูกไฟวูบขึ้นแล้วก็ดับลง เสมือนกับดวงวิญญาณของท่านได้ออกจากร่างไปสู่สัมปรายภพเป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก

หลวงปู่ขาวเมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังในสมัยรัชกาลที่ 5 อยู่ในทำเนียบของพระเกจิอาจารย์ 10 องค์ยุคนั้น ทางด้านวัตถุมงคลนั้นหลวงปู่ขาวท่านได้จัดสร้างวัตถุมงคลเป็น เหรียญรุ่นแรกของท่านสร้างปี 2469 เป็นเหรียญรูปไข่มีทั้งเนื้อเงิน และทองแดง เป็นเหรียญชนิดห่วงเชื่อมทั้งสองเนื้อ วัตถุมงคลของท่าน เด่นทางแคล้วคลาด คงกระพันชาตรี เพื่อหาทุนดำเนินการสร้างมณฑปสำหรับเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธบาทจำลอง รอยพระพุทธบาทนั้นก็ยังคงอยู่จนทุกวันนี้

หลวงปู่ขาวเป็นพระเกจิอาจารย์ที่มีลูกศิษย์ลูกหาให้ความเคารพนับถือกันมาก แม้ทุกวันนี้รูปปั้นหลวงปู่ที่วิหารหน้าวัดจะมีผู้ไปกราบไหว้บนบานขอให้หลวงปู่ช่วยขจัดความเดือดร้อน หรือให้มีความเป็นศิริมงคลแก่ตนเองไม่ขาดระยะ หลวงปู่ขาวท่านเป็นพระผู้ให้ทานให้ความเมตตาแก่ทุกคนที่ไปกราบไหว้บูชาท่าน แม้ท่านจะล่วงลับไปนานแล้วบุญบารมีของท่านก็ยังคง ช่วยปกป้องคุ้มภัย มอบความเป็นมงคลแก่ผู้ที่พกวัตถุมงคลหลวงปู่ขาวติดตัวเป็นประจำ

มาดูดวง

การมาดูดวงที่วัดหลักสี่ ประชาชนจะมีความเชื่อว่า การดูดวงเป็นเหมือนได้รับคำเตือนว่าอดีตที่ผ่านมาทำอะไรผิดพลาด ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ปัจจุบันที่กำลังเป็นไปอยู่ หรืออนาคตที่กำลังจะมาเปลี่ยนแปลงไปจากที่ควรจะเป็น และให้รู้ว่า ชีวิตควรจะเดินไปในทิศทางใด ตอนนี้กำลังเจอกับเหตุการณ์อะไร เพราะอะไร จะออกหรือแก้ไขได้อย่างไร การมาดูดวงก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร จะมาตัวเปล่า หรือจะนำอาหาร เครื่องสังฆทาน ดอกไม้ ธูปเทียน และปัจจัยตามแต่กำลังศรัทธา

ขั้นตอนการดูดวง

- บอกวัน เดือน ปีเกิด พ.ศ.ที่เกิด
- สถานที่เกิด (จังหวัด)
- เวลาตกฟาก (ตามนาฬิกา / ดวงอาทิตย์)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระท่านก็จะคำนวณโดยหลักโหราศาสตร์ แล้วทำนายทายทักลักษณะดวงให้ฟัง หากผู้ดูดวงมีข้อสงสัย หรืออยากรู้เพิ่มเติมจากที่ท่านบอก ก็ให้ถามได้เลย ถ้าดูแล้วพบว่ามีเคราะห์ร้าย มีอุปสรรคเกิดขึ้นหรือกำลังจะโชคร้าย (หมายถึง โดนคุณไสยมา) พระท่านก็จะบอกให้ไปสะเดาะเคราะห์ / เสียเคราะห์ หรืออาบน้ำมนต์เพื่อขจัดปัดเป่าเสีย

มาสะเดาะเคราะห์

การสะเดาะเคราะห์ก็เพื่อปัดเป่าความโชคร้าย อุปสรรค อันตรายทั้งที่จะมากล้ำกลายทำร้ายให้หลีกหนี ลดน้อย เบาบาง เลือนหายไป เรียกว่า กลับร้ายให้เป็นดี การมาสะเดาะเคราะห์ที่วัดหลักสี่สัมพันธ์สืบเนื่องมาจากการดูดวง ถ้าดูดวงแล้วเจอเคราะห์หนัก พระท่านก็จะให้เตรียมเครื่องสังเวยทำพิธีสะเดาะเคราะห์ คือ

1. ดอกไม้ ธูป เทียน ตามกำลังวันเกิด และพระประจำวันเกิด 1 องค์ หมากพลู (บางอาจารย์ ตุ๊กตาดิน 1 คู่) ถ้าต่อ อายุ จะมีกล้วย 1 หวี มะพร้าว 1 ลูก ข้าวสาร 1 แก้ว ปัจจัย ตามกำลังวันเกิด แต่ไม่เกิน 21 บาท

2. อาหารคาว อาหารหวาน

ขั้นตอนการทำพิธีสะเดาะเคราะห์

1. ไหว้พระ รับศีล 5
2. สวดคาถาประจำวัน ตามกำลังวันที่เกิด
3. พระสวดบังสุกุลตาย (มาติกา กุสลา ธัมมา) ผู้มาสะเดาะเคราะห์หันหัวไปทางทิศตะวันตก เอาผ้าขาวคลุมศรีษะ-ถึงเท้า นอนฟังพระสวดจนจบ พระท่านจะบังสุกุล
4. พระสวดเป็น ผู้มาสะเดาะเคราะห์ นอนกลับหันหัวไปทางทิศตะวันออก พระสวดพุทธมนต์ (อัญเชิญเทวดา) จบ
5. บังสุกุลเป็น 3 จบ
6. ถวายเครื่องไทยทาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. พระให้ พร กรวดน้ำ เอาน้ำไปเทที่สะอาด อธิษฐานแผ่บุญให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ตลอดถึงเจ้ากรรม นายเวร ประพรม น้ำพระพุทธมนต์ หรือ อาบน้ำมนต์สะเดาะเคราะห์ ก็มีขั้นตอนการทำเหมือนกัน เสร็จพิธี

มาบูชา (เช่า)วัตถุมงคล

วัดหลักสี่มีวัตถุมงคล คือ

1. เหรียญหลวงปู่ขาว / รูปเหมือนหลวงปู่ขาว รุ่นต่างๆ
2. เหรียญรูปยักษ์ เรียกว่าเท้า เวสสุวรรณ
3. พระปิดตา
4. จตุคามหลวงปู่ขาว
5. ตะกุด
6. เหรียญสิทธัตถราชกุมาร
7. ผ้ายันต์หลวงปู่ขาว
8. พระขุนแผน
9. สมเด็จกาหลง (พระอาจารย์เล็กสร้าง) เกจิชื่อดังประจำวัดหลักสี่)
10. สาลิกา (พระอาจารย์เล็ก สร้าง)

ราคา หรือการบูชา ขึ้นอยู่กับ อายุของเหรียญ และความนิยมในเหรียญแต่ละรุ่นของประชาชน

พิธีกรรมภายในวัด

พิธีกรรมทางศาสนา

1. วันพระ พระภิกษุสงฆ์และสามเณรจะไม่ได้ออกรับบิณฑบาต ทางวัดจัดให้มีการทำบุญที่วัด ตั้งแต่เช้า จะมีประชาชนมาใส่บาตร หรือซื้อของเตรียมใส่บาตรเต็มลานหน้าวัด แล้วก็มาใส่บาตรกันบนศาลาใหญ่ ใครประสงค์จะอยู่คอยฟังพระเทศน์ ก็คอย หรือจะใส่บาตรแล้วก็กลับบ้านเลยก็ได้ พอถึง เวลา 08.00 น. พระสงฆ์และสามเณรทั้งหมด พร้อมกันบนศาลาใหญ่ ทำพิธีถวาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทานแด่พระสงฆ์ รับศีล 5 และฟังเทศน์ 1 กัณฑ์ พระสงฆ์ให้พร ประชาชน หรือญาติโยมกรวดน้ำทางได้ทำอย่างนี้เป็นประจำตลอดทั้งปี

2. เทศน์มหาชาติ ในเดือนสิงหาคม ช่วงเข้าพรรษาของทุกปี ทางวัดได้จัดให้มีการเทศน์มหาชาติชาดก เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ ฟังเทศน์ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าตอนที่เกิดเป็นพระเวสสันดร เนื้อหาของการเทศน์ เป็นการเตือนให้ผู้คนไม่ควรประมาทในชีวิตให้รู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เพื่อเสริมเพิ่มบุญบารมีแก่ตนเองและบุคคลอันเป็นที่รัก เป็นการปลูกฝังอุปนิสัย ให้รู้จักแบ่งปัน เสียสละ ต่อผู้อื่น ขจัดความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นแก่ตัว เพื่อให้สังคมนี้สงบสุข น่าอยู่ มีความรัก ความสามัคคีต่อกัน

3. สวดภาณยักษ์ ในเดือนตุลาคมภายในพรรษา ของทุกปีทางวัดได้จัดพิธีสวดภาณยักษ์เป็นการสวดสะเดาะเคราะห์ ต่อชะตาชีวิต เสริมบุญบารมี มีความเชื่อกันว่า ใครที่ได้เข้าพิธี สรรพเคราะห์ สรรพอันตราย ความเลวร้ายทั้งหลายจะหมดสิ้นไป อายุจะมั่นคง ยาวนาน ไร้โรคาพยาธิเบียดเบียน อุดมด้วยมงคล สมบูรณ์ด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ หน้าที่การงานเจริญรุ่งเรือง ต้องเวทมนต์คุณไสยมา ก็จะหายหมดสิ้น

4. งานทอดกฐินพระราชทาน จะมีขึ้นหลังออกพรรษาไป คือช่วงปลายเดือนตุลาคม เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเจ้าภาพ ผู้ได้รับอนุญาต นำกฐินพระราชทานมาถวาย การทอดกฐินนั้นจะมีได้ ปีละ 1 ครั้ง และวัดหนึ่งๆจะรับกฐินได้วัดละ 1 กอง เท่านั้น และจะทอดได้ภายใน 1 เดือน หลังจากออกพรรษาไปเท่านั้น ทอดนอกเวลาที่กำหนดไว้ ไม่ถือว่าเป็นกฐิน เรียกว่าเป็น ผ้าป่าหรือการทำบุญให้ทานทั่วไป จุดประสงค์ของการทอดกฐินตามพระวินัย ก็เพื่อเปลี่ยนผ้านุ่งห่มแด่พระสงฆ์ ผู้ที่มีจีวรเก่า

5. การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขะบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ตอนเช้าทางวัดก็จัดให้มีการทำบุญตักบาตร ทำเหมือนกับวันพระ เพราะวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาตรงกับวันพระ เพียงแต่ มีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถในตอนเย็นหลังจากที่ ถวายทานแด่พระสงฆ์บนศาลาเรียบร้อยแล้ว พระสงฆ์ฉันเสร็จ เทศน์เสร็จ พิธีกรจะนำกล่าวบูชา ดอกไม้ ธูปเทียน ลงจากศาลาในช่วงเช้าใครจะไปเวียนเทียนก่อนก็ได้ หรือจะมาเวียนพร้อมกันกับพระสงฆ์อีกที เวลา 1 ทุ่ม ก็ได้ พระสงฆ์พร้อมกันที่พระอุโบสถ และนำกล่าวคำถวายดอกไม้ ธูปเทียน เครื่องสักการะ กล่าวเสร็จแล้วก็ไปเดินเวียนขวารอบพระอุโบสถ 3 รอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รอบที่ 1 ให้สวดภาวนา ระลึกถึงพระพุทธคุณของพระพุทธเจ้า ว่า อิติปิโส ภควาฯ
รอบที่ 2 ให้สวดภาวนาระลึกถึงพระธรรมคุณของพระพุทธเจ้า ว่า สวากขาโต ภควตา ธัมโมฯ
รอบที่ 3 ให้สวดภาวนาระลึกถึงพระสังฆคุณของพระพุทธเจ้า ว่า สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสังโฆฯ
เวียนครบ 3 รอบ แล้วก็เข้าไปในพระอุโบสถ รับพรจากพระสงฆ์ และรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์จากพระสงฆ์ เป็นอันเสร็จพิธี กราบพระพุทธ ลาพระสงฆ์กลับบ้าน

6. การทำบุญในวันสำคัญ เช่น วันสงกรานต์ วันสารทไทย เป็นต้น วิธีปฏิบัติก็คือในตอนเช้าทางวัดก็ได้จัดพิธีทำบุญ โดยประเพณีถือว่าการทำบุญในวันตรุษสงกรานต์ เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลไปให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว หลังจากที่พระฉันเช้าเสร็จ ถือเป็นการทำบุญตามประเพณีของไทยเรา จะมีการทอดผ้าบังสุกุล หน้าที่บรรจุกระดูก (อัฐิ) เป็นการทำบุญรวมญาติครั้งใหญ่ใน 1 ปี เวลาช่วงบ่ายพระให้สัญญาณ ตีระฆังรวมกันที่ลานหน้าพระเจดีย์ เวลาบ่าย 2 โมง เปิดโอกาสให้ญาตินำน้ำอบ น้ำหอม มาสรงน้ำพระวัด ทำพิธีสรงน้ำพระสงฆ์ จากนั้นลูกๆหลานก็รดน้ำผู้ใหญ่ กราบไหว้เพื่อขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคล เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีที่บุตรหลานจะได้แสดงต่อบุพพการีชน (ผู้มีพระคุณ มีพ่อแม่ เป็นต้น)

7. โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในช่วงเปิดเทอมของทุกปี คือเดือน เมษายน ทางวัดได้จัดให้มีการบวชเณร เป็นเวลา 1 เดือน รับสมัครเด็กอายุตั้งแต่ 8-14 ปี มาเข้าร่วมโครงการ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม และเพื่อเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา และเป็นการส่งเสริมเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้มีผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าร่วมโครงการกว่า 120 คน ในแต่ละปี ถือเป็นโอกาสอันดีงาม ของเยาวชนที่จะได้เรียนรู้หลักธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า และเป็นการส่งเสริมพระสงฆ์ประกอบกิจในการเผยแผ่พระธรรม ในการสั่งสอนอบรมเยาวชน และเป็นการส่งเสริมบุญกุศลแด่ผู้ปกครอง ให้ตระหนักในการประกอบกรรมดี ไม่ประมาทในชีวิต ด้วยการรับเป็นเจ้าภาพผ้าไตรจีวร ภัตตาหารเช้า ภัตตาหารเพล ตลอดโครงการ

8. การทำบุญอุทิศให้หลวงปู่ขาว และอดีตเจ้าอาวาส เป็นที่รู้กันว่าการนี้จะจัดให้มีขึ้นในเดือน พฤศจิกายน ของทุกปี ในวันนั้นทางวัดได้นิมนต์พระสงฆ์ ทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล กว่า 100 รูป มาฉันเพล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่มีความเคารพ ศรัทธา ได้มารับเป็นเจ้าภาพถวาย ภัตตาหาร จตุปัจจัย แด่พระสงฆ์ ตามกำลังศรัทธา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9. การทำบุญอื่นๆ ซึ่งทางวัดได้จัดเตรียมสถานที่ไว้อยู่แล้วเป็นประจำ ได้แก่ การทำบุญค่าน้ำ-ไฟ ทำบุญทอดผ้าป่า บูชาพระราหู ซื้ออิฐ หิน ปูน ทราย เพื่อบูรณะวัด ถวายสังฆทาน ทำบุญประจำวันเกิด ฯลฯ เปิดให้ประชาชนมาทำบุญได้ ที่วิหารหลวงปู่ขาว ตั้งแต่เวลา 06.00 – 17.00 ทุกวัน

พิธีกรรมทางสังคม

1. วัดหลักสี่ได้เป็นศูนย์กลางการคัดเลือกทหารเกณฑ์ เป็นที่รู้กันว่า ประชาชนในเขตหลักสี่ที่มีอายุครบ 21 บริบูรณ์ จะต้องผ่านการคัดเลือกทหารเพื่อไปรับใช้ชาติบ้านเมือง วัดหลักสี่เป็นวัดเดียวที่ตั้งอยู่ในเขตหลักสี่ เป็นวัดพระอารามหลวง มีศาลาใหญ่ สามารถรองรับผู้คนที่จะมาทำการคัดเลือกได้เป็นอย่างดี ทางราชการร่วมกับเขตหลักสี่ จึงขอใช่ศาลาใหญ่เป็นที่ทำการเป็นประจำทุกปี

2. วัดหลักสี่ได้เป็นศูนย์กลางให้โรงเรียนวัดหลักสี่ เปิดศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น ทำให้วัดหลักสี่ไม่ขาดจากผู้คนสัญจรไปมา ทั้งนักเรียน และผู้ปกครอง

3. วัดหลักสี่ได้งานมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจน แก่โรงเรียนที่สังกัดอยู่ในเขตหลักสี่ 6 โรงเรียน และธรรมศึกษาที่สอบได้ จำนวน 150 ทุนๆ ละ 500 บาท เป็นประจำทุกปี

สิ่งแวดล้อมภายในวัด

พระสงฆ์

พระสงฆ์ที่จำวัตร อยู่ประจำในวัดหลักสี่พระอารามหลวง มีดังนี้

มีจำนวน	74	รูป แบ่งเป็นพระบวชใหม่ 29 รูป พระเก่า 45 รูป
สามเณร	13	รูป
รวม	87	รูป

ถือว่าเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่ประจำ มากที่สุดในเขตหลักสี่ และ เขตดอนเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในวัดมี จำนวน 11 คน / รูป รับผิดชอบงาน ดังนี้

ประจำวิหารหลวงปู่ขาว	จำนวน 3 พระ 1 รูป ฆราวาส 2 คน
ประจำคลังพัสดุ (ยืมของ-คืนของ)	จำนวน 1 รูป
ประจำฌาปนสถาน (ติดต่อเกี่ยวกับงาศพ)	จำนวน 4 รูป
ประจำศาลาบำเพ็ญกุศลศพ	จำนวน 4 คน

สถานที่

บริเวณของวัดทั้งหมด มี 16 ไร่ 2 งาน 50 ตารางวา แบ่งออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1. เขตพุทธาวาส เป็นบริเวณหน้าวัด ประกอบด้วย

1.) พระอุโบสถ

2.) พระเจดีย์

3.) วิหารหลวงปู่ขาว

4.) ศาลาการเปรียญใหญ่ (3 ชั้น)

5.) หอจำเริญรวย

2. เขตธรรมาวาส เป็นบริเวณที่ตั้งศาลาบำเพ็ญกุศลศพ

1.) ศาลากิจสุวรรณ

2.) ศาลาโตมา

3.) ศาลาจงอยู่อ่อน

4.) ศาลาเวียนมูล

5.) ศาลาชวนชัยสิทธิ์

6.) ศาลาตรีมุข

7.) ศาลาพลอยสำลี

8.) ศาลาถ้ำเขางาม

9.) ศาลาหอไตร

3. เขตสังฆาวาส เป็นบริเวณที่อยู่ของพระภิกษุ และสามเณร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิจกรรมของวัดหลักสี่

1. ทุกวันพระมีการทำบุญตักบาตรที่วัด พร้อมทั้งร่วมฟังเทศน์ฟังธรรม และรับศีลรับพรบำเพ็ญประโยชน์ภายในบริเวณวัด

2. ในเดือนช่วงเข้าพรรษาของทุกปีมีการจัดเทศน์มหาชาติชาดก และสวดภาณยักษ์ สะเดาะเคราะห์ ต่อชะตาชีวิต เสริมบารมีแก่ประชาชน

3. ช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อนของทุกปี (เมษายน–พฤษภาคม) มีการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน (ประมาณปลายเดือนมีนาคม) รับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4. การจัดงานทำบุญในวันสำคัญทั้งทางราชการและทางพระพุทธศาสนา ทางวัดก็จัดให้มีการทำบุญใส่บาตร ฟังพระธรรมเทศนา 1 เกณฑ์ในเวลาเช้า และในช่วงเวลาค่ำก็มีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ เป็นประจำ

5. การทำบุญอุทิศให้หลวงปู่ขาว (อดีตเจ้าอาวาสวัดหลักสี่) ประจำปี (ประมาณเดือนพฤศจิกายน) ของทุกปี

6. การดูดวง สะเดาะเคราะห์ เช่าวัตถุมงคล ไหว้หลวงปู่ขาว และการทำบุญสร้างถาวรวัตถุในวัด บูรณะพระอุโบสถ เปิดเวลา 06.00 น. จนถึงเวลา 17.00 น. ปิดวิหารหลวงปู่ขาว

7. การทำบุญอื่นๆ อีก เช่น บูชาพระราหู ทำบุญโลงศพ ทำบุญต้นผ้าป่า ทำบุญค่าน้ำ-ไฟ ทำบุญซื้ออิฐ หิน ปูน ทราย เพื่อบูรณะวัด เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาพรรณ ณ บางช้าง และไหม รัตนวรารักษ์ (2526: 309) ศึกษาการประยุกต์หลักพระพุทธศาสนา มาใช้ในการพัฒนาชนบท ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มหนุ่มสาวชาวพุทธ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม (ในการอบรมศีลธรรม 8 โครงการ) มีการรักษาศีลก่อนและหลังการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทดลอง กลุ่มหนุ่มสาวชาวพุทธทำผิดศีลข้อ 3 น้อยที่สุด และทำผิดศีลข้อ 5 มากที่สุด การทำสมาธิกลุ่มหนุ่มสาวชาวพุทธในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจและให้คำตอบเกี่ยวกับการทำสมาธิถูกต้องเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเห็นว่า การรักษาศีลในชีวิตประจำวันเป็นการกระทำที่ให้ผลบุญมากที่สุด เพิ่มมากขึ้นภายหลังการทดลองซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีความเข้าใจคำสอนทางศาสนาเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้กลุ่มหนุ่มสาวในกลุ่มทดลองยังเห็นว่า การรักษาศีลในชีวิตประจำวันเป็นการกระทำที่ให้ผลบุญมากที่สุดเพิ่มมากขึ้นภายหลังการทดลองซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุมจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านศาสนาจากโครงการอบรมศีลธรรมจะมีความสำนึกต่อการทำความดีมากขึ้น ตัวแปรที่นำมาใช้คือ แหล่งขัดเกลาทางสังคม

ปราณี ศิริจันทพันธ์ (2527) ได้ทำการศึกษาสัมพันธภาพระหว่างพุทธศาสนากับสังคมไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยึดมั่นในพุทธศาสนา แต่ไม่เข้าใจปรัชญาพุทธศาสนาที่แท้จริงมุ่งเพื่อสนองความมั่นคงทางจิตใจมากกว่าอย่างอื่น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เกิดจากความเชื่อถือเกี่ยวกับภูต – ผี และวิญญาณปะปนไปกับความเชื่อในพุทธศาสนา และเห็นว่าวัดเป็นศูนย์รวมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นเก่า การให้แนวคิดต่าง ๆ ต้องอาศัยพระเป็นผู้ประสานและเป็นสื่อกลาง

อนุกูล คลังบุญครอง และ พละ เชาวรัตน์ (2531) ศึกษาทัศนคติของชาวชนบทอีสานต่อการทำบุญ พบว่าเพศชายอายุระหว่าง 29-74 ปี เพศหญิงอายุระหว่าง 28-85 ปี มีทัศนคติต่อการทำบุญแตกกันเล็กน้อย กล่าวคือ เพศหญิงทำบุญเพราะมีความคาดหวังทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่นต้องความร่ำรวย มีหน้า มีตาทางสังคม ส่วนเพศชาย คาดหวังทางจิตใจ เช่น ความสุขทางใจ เมื่อดูโดยรวมแล้วพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงทำบุญเพื่อให้ได้ผลตอบแทนทั้งชาตินี้และชาติหน้า เพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นที่ตนมีความใกล้ชิด จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังการทำบุญแตกต่างกันตัวแปรที่นำมาใช้คือ เพศ และความคาดหวังจากการทำบุญ

พระมหาเอกนรินทร์ เอกนโร (2536) ศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องบุญในพระพุทธศาสนาปรัชญาเถรวาทและปรัชญาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกพบว่า ในพระพุทธศาสนาแบ่งวิธีปฏิบัติในการทำบุญไว้ 3 วิธี คือ การให้ทาน การรักษาศีล และการฝึกภาวนา ทั้ง 3 วิธีนี้สามารถปฏิบัติได้พร้อมๆ กัน การทำบุญนั้นต้องทำบ่อยๆ ด้วยการให้ทานเพื่อบรรเทาความโลภก่อนแล้วจึงรักษาศีล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อบรรเทาโทสะ หลังจากนั้นจึงเจริญภาวนาเพื่อบรรเทาความเขลาหรือโมหะ ทั้งนี้เพราะโลภะ โทสะและโมหะเป็นรากเหง้าของความชั่ว การทำบุญด้วยการเจริญภาวนาถือว่าเป็นการกระทำที่ดีที่สุดเพราะเป็นปัจจัยให้บรรลุมรรคผลชั้นสูงในพระพระพุทธศาสนาได้ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้จำแนกพฤติกรรมการทำบุญ

วรรณะ บรรจง (2536) ศึกษาลักษณะทางศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นทองในภาคใต้พบว่า เยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะจากครอบครัวมาร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชนมาก มีการปฏิบัติทางศาสนาและคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่าผู้ที่ได้รับการส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะจากครอบครัวน้อย ร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในชุมชนน้อย เยาวชนหญิงที่บิดามีการศึกษาปานกลางถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูดีสนับสนุนส่งเสริมเป็นพุทธมามกะจากครอบครัวมากจะมีความเชื่อภายในตนเองมากกว่า คบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่าและมีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่า จะเห็นว่าครอบครัวที่มีการสนับสนุนบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จะมีพฤติกรรมไปในทางที่ดี ตัวแปรที่นำมาใช้คือ แหล่งขัดเกลาทางสังคม

เพ็ญแข ประจนปัจจนึก และอ้อมเดือน สดมณี (2539) ศึกษาการยึดหลักทางศาสนาในการดำเนินชีวิตชาวชนบทไทย และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในหมู่บ้านที่ไม่เจริญ จำนวน 67 คน เป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับศาสนามาก เช่น เคยบวช เคยปฏิบัติธรรมร้อยละ 55.2 เป็นผู้มีประสบการณ์น้อยร้อยละ 40.3 เป็นผู้ไม่มีประสบการณ์ร้อยละ 4.5 เป็นผู้กิจกรรมทางศาสนามากร้อยละ 91 เป็นผู้มีกิจกรรมทางศาสนาน้อยร้อยละ 4.5 เป็นผู้ไม่มีกิจกรรมทางศาสนาร้อยละ 4.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชากรในหมู่บ้านที่เจริญ จำนวน 63 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ทางศาสนามาก เช่น เคยบวช เคยปฏิบัติธรรมร้อยละ 47.6 เป็นผู้มีประการณ์ทางศาสนาน้อยร้อยละ 52.4 และเป็นผู้มีกิจกรรมทางศาสนามากร้อยละ 93.7 ที่เหลือเป็นผู้มีประสบการณ์ทางศาสนาน้อยร้อยละ 6.3 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตที่ไม่เจริญจะมีพฤติกรรมทางศาสนามากและต่อเนื่องกว่ากลุ่มที่อาศัยอยู่ในเขตเจริญ ตัวแปรที่นำมาใช้ คือ เขตที่อยู่อาศัย

ภักดี เอื้อราษฎร์ (2540) ศึกษาเปรียบเทียบประเพณีบุญพระเวสของ จังหวัดร้อยเอ็ดกับบ้านบ่อใหญ่ ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอนและแนวความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับประเพณีบุญพระเวส บ้านบ่อใหญ่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม กับองค์ประกอบขั้นตอนและแนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีบุญพระเวส จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบขั้นตอนและแนวความคิดความเชื่อเกี่ยวประเพณีบุญพระเวส จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนาม เวลาที่ใช้ในการศึกษาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2538 ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของพิธีกรรมบุญพระเวสบ้านบ่อใหญ่ ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มี 4 อย่าง คือ บุคคล วัตถุ สถานที่ และเวลาขั้นตอนของพิธีกรรมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการแลขั้นสิ้นสุดพิธีกรรม มีกำหนด 2 วัน คือ วันรวม (โฮม) หรือวันรวมญาติกับวันมีเทศน์มหาชาติแนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีบุญพระเวส มี 4 ประเด็น คือ แนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ ผู้นำพิธีกรรมและผู้ร่วมพิธีกรรมทั้งพระสงฆ์และฆราวาสเชื่อว่าพระสงฆ์คือผู้ทรงศีลและเป็นผู้นำในการประกอบพีกรรมโดยตรง ส่วนฆราวาสล้วนมีความศรัทธาและยึดมั่นในพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น วัตถุสิ่งของล้วนมีความสำคัญและมีมาคู่กับพิธีกรรมบุญพระเวสตั้งแต่โบราณจะขาดไม่ได้ วัดถือเป็นสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์และใช้ประกอบการทำบุญตามประเพณีของหมู่บ้าน หนองน้ำและทุ่งนาสมมติเพื่อให้สอดคล้อตามเนื้อเรื่องมหาเวสสันดรชาดก และเวลาที่ทำบุญจะเป็นวันข้างขึ้นหรือข้างแรมก็ได้ภายในเดือน 4 หรือเดือนมีนาคมของทุกปี องค์ประกอบของพิธีกรรมบุญพระเวส จังหวัดร้อยเอ็ด มี 4 อย่างคือ บุคคล วัตถุ สถานที่และเวลา ขั้นตอนของพิธีกรรมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นสิ้นสุดพะพิธีกรรมทีกำหนด 3 วัน คือ วันแห่อัญเชิญพระอุปคุตะวันแห่ขบวนพระเวสสันดร และวันมีเทศน์มหาชาติ แนวความคิดความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีบุญพระเวสมี 4 ประเด็น คือ แนวความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ ผู้นำพิธีกรรมและผู้ร่วมพิธีกรรม ทั้งพระสงฆ์และฆราวาสเชื่อว่าประเพณีบุญพระเวสถือเป็นงานประเพณีประจำปี และเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดจึงให้ความร่วมมือในการจัดงานเป็นอย่างดียิ่งวัตถุสิ่งของล้วนมีความสำคัญ อีกทั้งได้จัดหาเพิ่มเติมเพื่อประดับตกแต่งขบวนแห่ ใช้สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์เพราะเป็นสวนสาธารณะของจังหวัด ส่วนสระน้ำสมมติเพื่อให้สดคล้อตามท้องเรื่องมหาเวสสันดรชาดก และเวลาที่ใช้จัดงานจะเป็นวันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์แรกของเดือนมีนาคมของทุกปี ผลการศึกษาเปรียบเทียบประเพณีบุญพระเวสทั้งสองแห่ง พบว่ามีองค์ประกอบของพิธีกรรม 4 อย่าง เช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่คล้ายกันแตกต่างกันที่สาถนที่และรูปแบบของการดำเนินงานส่วนแนวความคิด ความเชื่อสอดคล้องกันในบางส่วน อีกส่วนหนึ่งก็แตกต่างกันไปตาวัตถุประสงค์ของการจัดงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรชุน ศิริชัยสินธพ และคณะ (2522) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติและความเชื่อของพุทธศาสนิกชนต่อพุทธศาสนา โดยได้ทำการศึกษากับพุทธศาสนิกชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ แยกตามเขตต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพฯ พบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ ภูมิลำเนา การศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน และทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

1. พุทธภาษิต “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ใช้ไม่ได้เสมอไป
2. พุทธภาษิต “ตนเป็นที่พึ่งของตน” กับการที่เด็กต้องอาศัยเงินพ่อแม่ เป็นการไม่ขัดต่อพุทธภาษิต เพราะยังรับผิดชอบตัวไม่ได้
3. พุทธภาษิต “ควรพอใจในสิ่งที่มีอยู่” ใช้ได้เสมอ
4. พุทธภาษิต “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์เป็นจริงเพราะผลสุดท้ายของความรักเป็นทุกข์”
5. พุทธภาษิต “สุขยิ่งนอกจากความสงบไม่มี” ถูกต้อง เพราะความสุขที่แท้จริงคือ ความสงบ
6. เชื่อว่าไม่มีสิ่งใดเลยในพระรัตนตรัยเกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์
7. ไม่แน่ใจว่าไสยศาสตร์มีจริง
8. เชื่อว่าวัด คือ ศูนย์กลางของวัฒนธรรม
9. จุดมุ่งหมายในการทำบุญ เพื่อต้องการทำใจให้เป็นสุข
10. ให้ความหมายของ “บาป” ไม่ได้ แต่รู้ว่าไม่ดี
11. มีอุดมคติในการดำเนินชีวิต โดยสร้างฐานะให้เป็นปึกแผ่นและต้องการ ประสบความสำเร็จในการงาน
12. ชอบทำความดีเพื่อนความสบายใจ
13. เชื่อว่าหน้าที่ของสงฆ์ในปัจจุบัน คือ เผยแผ่พระพุทธศาสนา
14. เชื่อว่าประชาชนส่วนใหญ่บกพร่องและต้องพัฒนาในด้านสภาพจิตใจอย่างยิ่ง

อารยา เศวตามร์ (2542) ศึกษาผ้าป่าข้าว : บทสะท้อนวิธีคิดของชุมชนสรุปได้ว่า การให้ความหมายแนวคิดการทำบุญของชาวบ้านในปัจจุบันมีสองแนวคิด แนวคิดแรกเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยน กลุ่มคนจนมองว่าการทำบุญมีผลต่อชีวิตทั้งในชาตินี้และชาติหน้าจะทำให้มีความเป็นอยู่สุขสบาย กลุ่มคนที่มีฐานะปานกลางคิดว่า การทำบุญจะมีผลต่อชาตินี้หรือชาติหน้าก็ตาม แต่การทำบุญก็เป็นไปเพื่อสังคมหรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมซึ่งจะทำให้ไม่ถูกติเตียนจากคนอื่นว่า เห็นแก่ตัว ส่วนกลุ่มคนรวยให้ความหมายการทำบุญว่า การทำบุญหมายถึง การแลกเปลี่ยนตอบแทน (Reciprocity) ที่ไม่เน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลัก แนวคิดที่สองผู้นำชุมชนให้ความหมายการทำบุญว่า เป็นการช่วยเหลือกันและกันเพื่อสร้างสังคมแห่งพระศรีอาริย์ที่เป็นสังคมที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มีความยุติธรรมในบริบทของการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจนำไปสู่การรื้อฟื้น ความหมายของการทำบุญที่มีจิตวิญญาณและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การพัฒนาของรัฐที่เน้นความเป็นปัจเจกและค่านิยมเชิงบริโภคจึงไม่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันให้ความหมายการทำบุญแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ
1.2 อายุ
1.3 การศึกษา
1.4 อาชีพ
1.5 รายได้ต่อเดือน
1.6 สถานภาพสมรส
1.7 ที่อยู่ปัจจุบัน
1.8 ระยะเวลาการเดินทางมาวัด
1.9 ค่าใช้จ่ายในการมาวัด

2. ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดหลักสี่

2.1 ความถี่ของการมาวัด
2.2 กิจกรรมที่มาวัด
2.3 วัน-เวลาที่มาวัด

3. การทำบุญ

3.1 การทำบุญทั่วไป
3.2 การทำบุญตามประเพณี

4. การสนับสนุนทางสังคม

4.1 ครอบครัว
4.2 กัลยาณมิตร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

1. ด้านชื่อเสียงของวัด

1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว

1.2 มาดูดวง

1.3 มาสะเดาะเคราะห์

1.4 มาบูชาวัตถุมงคล

2. พิธีกรรมภายในวัด

2.1 พิธีกรรมทางศาสนา

2.2 พิธีกรรมทางสังคม

3. สิ่งแวดล้อมภายในวัด

3.1 พระสงฆ์

3.2 เจ้าหน้าที่

3.3 สถานที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของตัวแปร ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะพื้นฐานเฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีส่วนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้กระทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคม ในที่นี้ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน ระยะเวลาการเดินทางมาวัด ค่าใช้จ่ายในการมาวัดแต่ละครั้ง

1. อายุ หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของประชาชน

2. การศึกษา หมายถึง การศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. และปวท.
2. ปริญญาตรี หรือสูงกว่า ได้แก่ ปริญญาโทและปริญญาเอก

3. สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แต่งงาน แต่งงานแล้ว หรือ เป็นม่าย ,หย่าร้าง หรือ แยกกันอยู่

4. รายได้ต่อเดือน หมายถึง เงินค่าตอบแทนจากการทำงานที่ได้รับเป็นประจำทุกเดือน

5. อาชีพ หมายถึง ลักษณะการทำงานของประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ประกอบทำขึ้นเพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว แบ่งเป็น

1. นักเรียน นิสิต นักศึกษา
2. รับราชการ
3. แม่บ้าน / พ่อบ้าน
4. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
5. เจ้าของกิจการ / ธุรกิจส่วนตัว
6. พนักงานบริษัทเอกชน
7. อาชีพค้าขาย
8. รับจ้าง
9. อื่น ๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ที่อยู่ปัจจุบัน หมายถึง ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม อาศัยอยู่ ณ วันที่ตอบแบบสอบถามการวิจัย แบ่งออกเป็นภายใน เขตหลักสี่ และนอกเขตหลักสี่

7. ระยะเวลาในการเดินทาง หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เดินทางจากบ้านมาถึงที่วัด คิดเป็นชั่วโมง หรือนาที

8. ค่าใช้จ่ายในการมาวัด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ตอบแบบสอบถามตั้งแต่เดินทางออกจากบ้านจนมาถึงที่วัด รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการมาวัดทั้งหมด (แต่ละครั้งที่มาวัด)

ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด หมายถึง กิจธุระในการเดินทางไปวัด เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไปร่วมกันกับทางวัดในแต่ละครั้ง ซึ่งประกอบด้วย

1. ความถี่ของการมาวัด หมายถึง การเดินทางมาทำกิจกรรมที่วัดหลักสี่ คิดเป็นจำนวนครั้งต่อเดือน

2. กิจกรรมที่มาวัด หมายถึง การไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่วัด เพื่อเป็นหลักยึดถือในการดำเนินชีวิต ให้มีความสุขตามหลักศรัทธาของพุทธศาสนา

3. วัน- เวลาบ่อยครั้งที่มาวัด หมายถึง วันและเวลาที่ว่าง และมีกิจธุระนิยมเข้าวัด เพื่อร่วมกิจกรรมที่ทางวัดได้จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตของชาวพุทธ

การทำบุญ หมายถึง การทำกิจใด ๆ ที่วัด เพื่อให้ได้บุญ คือ เพื่อให้ได้ความสุขกายสบายใจ กิจที่ทำนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น โดยถูกทำนองคลองธรรม

1. การทำบุญทั่วไป หมายถึง การทำบุญในชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น การทำบุญในงานมงคล และงานอวมงคล เป็นต้น

2. การทำบุญตามประเพณี หมายถึง การนำเอาวัตถุทานไปถวาย ในวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา เป็นต้น หรือการทำบุญในวันสำคัญทางราชการ เช่น การทำบุญในวันแม่ และวันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การได้รับการชี้แนะ และชักชวนส่งเสริม ให้กำลังใจ เวลาเข้าวัด เช่น พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ป้า น้า อา เพื่อนๆ ตลอดถึงพระสงฆ์สามเณร เป็นต้น

1. ครอบครัว หมายถึง บุคคลที่มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิตหรือทางกฎหมาย โดยการสมรสหรือการรับรองบุตรเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ บุตรธิดาและญาติพี่น้องที่คอยให้คำชี้แนะ บอกสอน ในการเข้าวัด

2. กัลยาณมิตร หมายถึง มิตรที่ดี เพื่อนที่ดี คนที่อยู่รอบข้างที่ดี เช่น คุณครู หัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนพระภิกษุและสามเณร ผู้ทำหน้าที่ชักชวน สอนสั่งให้มีจิตศรัทธาตั้งมั่น รู้จัก คิด พูด ทำ แต่ความดี นำแต่ความสุขมาให้ตลอดไป

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ หมายถึง การมีความรู้สึก นึกคิด ทัศนคติ และความเข้าใจที่มีต่อวัด หรือ เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ และสถานที่ทั้งหมดของวัด หรือพิธีกรรมต่างๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น ดังนี้

1. ชื่อเสียงของวัด หมายถึง การได้รับยอมรับจากประชาชนทั่วไปว่า มีสถานที่อำนวยความสะดวกในการเข้ามาทำบุญ และอยู่ติดถนนใหญ่ไป-มาสะดวก มีหลวงปู่ขาวศักดิ์สิทธิ์ มีนักเทศน์ชื่อดัง มีพระอาจารย์ดูดวง- สะเดาะเคราะห์ มีวัตถุมงคลการให้บูชา(เช่า) และจัดกิจกรรมการทำบุญทุกเทศกาล

1.1 หลวงปู่ขาว หมายถึง ปูชนียะบุคคล (อดีตเจ้าอาวาสวัดรูปที่ 2) ที่ประชาชนทั่วไปให้ความเคารพ มากราบไหว้ เพื่อความเป็นสิริมงคล เพราะท่านศักดิ์สิทธิ์ และมีความเชื่อว่าจะทำให้ชีวิตดีขึ้น มีแต่ความสุข ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

1.2 ดูดวง หมายถึง การทำนาย ทายทักจาก วัน เดือน ปีเกิด เพื่อบอกเหตุการณ์ล่วงหน้า และ ความเป็นไปในการดำเนินชีวิต กับการแก้ไข ปัญหา / อุปสรรค ที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต

1.3 สะเดาะเคราะห์ หมายถึง การทำพิธีเพื่อผ่อนคลายความเครียดและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามหลักโหราศาสตร์ ไม่ให้เกิดความโชคร้ายในชีวิต หรือการทำบุญเพื่อเป็นการสร้างเสริมบารมีให้เกิดความสุข ความเจริญในหน้าที่การงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.4 วัตถุมงคล หมายถึง วัตถุมวนสารที่ผ่านการทำพิธี ปลุกเสกจากพระสงฆ์ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า เป็นของขลัง จะนำความสุข ความเจริญมั่นคงมาสู่ตนเอง และครอบครัว เป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่ผู้ที่ศรัทธา เคารพ กราบไหว้

2. พิธีกรรมภายในวัด หมายถึง พิธีกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆเพื่อชักชวนให้ประชาชนมาร่วมงาน เช่น พิธีทำบุญในวันวิสาขะบูชา พิธีทำบุญให้อดีตเจ้าอาวาส พิธีมอบทุนการศึกษาแด่พระภิกษุสามเณรและนักเรียน เป็นต้น ในที่นี้แบ่งออกเป็น พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมทางสังคม

2.1 พิธีกรรมทางศาสนา หมายถึง การจัดงานเกี่ยวกับการทำบุญทางศาสนา เช่น การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เทศน์มหาชาติ งานสักการบูชาหลวงปู่ขาว เป็นต้น ถือเป็นงานประเพณี ที่ต้องทำเป็นประจำทุกปี

2.2 พิธีกรรมทางสังคม หมายถึง พิธีกรรมที่ทางวัดได้ร่วมกับหน่วยงานราชการหรือชุมชนจัดงาน เช่น ทางวัดร่วมกับเขตหลักสี่ จัดงานลอยกระทงเพื่อสืบสานประเพณี และวัดได้มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนโรงเรียนในเขตหลักสี่ และวัดยังเป็นศูนย์กลางการเกณฑ์ทหารเป็นประจำทุกปี เป็นต้น

3. สิ่งแวดล้อมภายในวัด หมายถึง สถานที่ภายในวัด เช่น พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ พระเจดีย์ วิหารหลวงปู่ขาว ศาลาบำเพ็ญกุศลศพ กุฏิสงฆ์ เป็นต้น รวมทั้งพระสงฆ์สามเณร และเจ้าหน้าที่ของวัด

3.1 พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่จำวัตรอยู่ภายในวัดทั้งหมด รวมทั้งพระเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล แนะนำในการทำบุญต่างๆ และการบูชาวัตถุมงคลของทางวัด

3.2 เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส ให้ดูแล อำนวยความสะดวก แก่ประชาชนที่เข้ามาทำบุญภายในวัด เช่น การบูชาดอกไม้ /ธูปเทียน เครื่องบูชาสักการะ ลานจอดรถ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3 สถานที่ หมายถึง บริเวณของวัดหลักสี่ทั้งหมด ตั้งแต่ กำแพงหน้าวัด - หลังวัด คลองเปรมประชากร

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดหลักสี่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดหลักสี่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดหลักสี่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่เข้ามาภายในวัดหลักสี่ แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีไม่ทราบขนาดของประชากรเพียงแต่ผู้วิจัยรู้ว่ามีจำนวนมาก โดยใช้สูตรของ Cochran (1953) ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการจะสุ่มสามารถนำค่าสถิติในอดีตมาใช้แทนได้ (0.2 มาจาก 20%)

Z แทน ความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96 (มั่นใจ 95 %)

d แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

แทนค่าในสูตร $n = \frac{(0.2)\,(1-0.2) \times (1.96^2)}{0.05^2}$

$= \frac{0.2 \times 0.8 \times 3.84}{0.0025}$

$= = \frac{0.6144}{0.0025} = 245.76$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 246 คน

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยสุ่มจากประชาชนที่มาวัดหลักสี่จนครบตามจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง 246 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) และปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลโดยแบ่งเนื้อหาของคำ ถามออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน ระยะเวลาการเดินทางมาวัด ค่าใช้จ่ายในการมาวัด แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำตอบในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด เป็นคำถามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความถี่ของการมาวัด กิจกรรมที่มาวัด วัน-เวลาที่มาวัดของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำตอบในช่องว่าง

ตอนที่ 3 การทำบุญ เป็นคำถามเกี่ยวกับการทำบุญทั่วไป และการทำบุญตามประเพณี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร ในการเข้าวัด

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ในด้านชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมภายในวัด และสิ่งแวดล้อมภายในวัด

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ เป็นคำถามปลายเปิด

การวัดตัวแปร

ผู้วิจัยกำหนดการวัดตัวแปร ดังนี้

1. การทำบุญ ศึกษา 2 ด้าน คือ ทำบุญทั่วไป และทำบุญตามประเพณี ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดตัวแปรและให้ความหมายเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คำถามเชิงบวก
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

1.1 ทำบุญทั่วไป มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด - คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30\text{-}6}{3} = 8.00$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับมาก

1.2 ทำบุญตามประเพณี มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 5-25 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด - คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{25-5}{3} = 6.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

5.00-11.66	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับน้อย
11.67-18.32	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง
18.33-25.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนการทำบุญทั้ง 2 ด้านในแต่ละรายข้อ มีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด - คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 การทำบุญภาพรวม มีข้อคำถามรวม 11 ข้อ มีช่วงคะแนน 11-55 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{55-11}{3} = 14.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

11.00-25.66	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
25.67-40.32	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
40.33-55.00	คะแนน	หมายถึง	การทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การสนับสนุนทางสังคม ศึกษา 2 ด้าน คือ การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดตัวแปรและให้ความหมายเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	**คำถามเชิงบวก**
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

2.1 การสนับสนุนจากครอบครัว มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30-6}{3} = 8.00$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก

2.2 การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 4-20 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{20-4}{3} = 5.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

4.00-9.33	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับน้อย
9.34-14.66	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง
14.67-20.00	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนการสนับสนุนทางสังคม ทั้ง 2 ด้านในแต่ละรายข้อมีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	ได้การสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	ได้การสนับสนุนอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 การสนับสนุนทางสังคมภาพรวม มีข้อคำถามรวม 10 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 10-50 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด - คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{50\text{-}10}{3} = 13.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

10.00-23.33	คะแนน	หมายถึง	ได้รับการสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
23.34-36.66	คะแนน	หมายถึง	ได้การสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
36.67-50.00	คะแนน	หมายถึง	ได้การสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านชื่อเสียงของวัด ด้านพิธีกรรมภายในวัด และด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวัดตัวแปรและให้ความหมายเหมือนกันทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	**คำถามเชิงบวก**
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

3.1 ด้านชื่อเสียงของวัด ประกอบด้วย มาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ และมาบูชาวัตถุมงคล

3.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนน 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด – คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30\text{-}6}{3} = 8.00$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00 คะแนน หมายถึง มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00 คะแนน หมายถึง มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00 คะแนน หมายถึง มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก

3.1.2 มาดูดวง มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนน 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30\text{-}6}{3} = 8.00$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00 คะแนน หมายถึง มาดูดวงอยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00 คะแนน หมายถึง มาดูดวงอยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00 คะแนน หมายถึง มาดูดวงอยู่ในระดับมาก

3.1.3 มาสะเดาะเคราะห์ มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนน 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30\text{-}6}{3} = 8.00$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00 คะแนน หมายถึง มาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00 คะแนน หมายถึง มาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00 คะแนน หมายถึง มาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.1.4 มาบูชาวัตถุมงคล มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีช่วงคะแนน 5-25 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{25-5}{3} = 6.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

5.00-11.66	คะแนน	หมายถึง	มาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับน้อย
11.67-18.32	คะแนน	หมายถึง	มาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับปานกลาง
18.33-25.00	คะแนน	หมายถึง	มาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนด้านชื่อเสียงของวัด ทั้ง 4 ด้านในแต่ละรายข้อมีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด - คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดอยู่ในระดับมาก

3.1.5 ด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวม มีข้อคำถามรวม 23 ข้อ มีช่วงคะแนน 23-115 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

23.00-53.66	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
53.67-84.32	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
84.33-115.00	คะแนน	หมายถึง	ชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2 ด้านพิธีกรรมภายในวัด ประกอบด้วย พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมทางสังคม

3.2.1 พิธีกรรมทางศาสนา มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30\text{-}6}{3} = 8.00$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก

3.2.2 พิธีกรรมทางสังคม มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 5-25 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{25\text{-}5}{3} = 6.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

5.00-11.66	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับน้อย
11.67-18.32	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
18.33-25.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก

สำหรับค่าคะแนนพิธีกรรมภายในวัดทั้ง 2 ด้านในแต่ละรายข้อ มีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด} - \text{คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5\text{-}1}{3} = 1.33$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดอยู่ในระดับมาก

3.2.3 พิธีกรรมภายในวัดภาพรวม มีข้อคำถามรวม 11 ข้อ มีช่วงคะแนน 11-55 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{55-11}{3} = 14.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

11.00-25.66	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
25.67-40.32	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
40.33-55.00	คะแนน	หมายถึง	พิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด ประกอบด้วย พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ และสถานที่

3.3.1 พระสงฆ์ มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30-6}{3} = 8.00$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับมาก

3.3.2 เจ้าหน้าที่ มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 6-30 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{30-6}{3} = 8.00$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

6.00-14.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับน้อย
14.01-22.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง
22.01-30.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก

3.3.3 สถานที่ มีข้อคำถาม 8 ข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 8-40 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{40-8}{3} = 10.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

8.00-18.66	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับน้อย
18.67-29.32	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง
29.33-40.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับค่าคะแนนด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด ทั้ง 3 ด้านในแต่ละรายข้อมีช่วงคะแนนเท่ากับ 1-5 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรายข้อสูงสุด - คะแนนรายข้อต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.00-2.33	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดอยู่ในระดับน้อย
2.34-3.66	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดอยู่ในระดับปานกลาง
3.67-5.00	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดอยู่ในระดับมาก

3.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวม มีข้อคำถามรวม 20 ข้อมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 20-100 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด – คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{100-20}{3} = 26.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

20.00-46.66	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
46.66-73.32	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
73.33-100.00	คะแนน	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม มีข้อคำถามรวม 54 ข้อ ข้อมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 54-270 คะแนน ผู้วิจัยแบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด – คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{270-54}{3} = 72.00$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

54.00-122.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
122.01-194.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
194.01-270.00	คะแนน	หมายถึง	มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผ่านการทดสอบแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องโดยทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (validity) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) และพิจารณาข้อความให้ชัดเจนเหมาะสม นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับวัดดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ เพื่อทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรวัดตัวแปร แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1	ด้านชื่อเสียงของวัด ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.937
	2.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.899
	2.1.2 มาดูดวง ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.978
	2.1.3 มาสะเดาะเคราะห์ ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.958
	2.1.4 มาบูชาวัตถุมงคล ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.967

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ด้านพิธีกรรมภายในวัด ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.948
2.2.1 พิธีกรรมทางศาสนา ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.917
2.2.2 พิธีกรรมทางสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.955
2.3 ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.941
2.3.1 พระสงฆ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.925
2.3.2 เจ้าหน้าที่ ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.933
2.3.3 สถานที่ ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.926
2.4 การทำบุญ ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.796
2.4.1 การทำบุญทั่วไป ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.841
2.4.2 การทำบุญตามประเพณี ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.764
2.5 การสนับสนุนจากสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.921
2.5.1 ครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.862
2.5.2 กัลยาณมิตร ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.919

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sample) และมีผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยพระสงฆ์ 3 รูป และฆราวาส 3 คน โดยผู้ศึกษาได้อธิบายแบบสอบถามให้ผู้ช่วยเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาและเข้าใจในแบบสอบถามจากนั้นให้ผู้ช่วย แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวน และในการเก็บข้อมูลทุกครั้ง ได้มีการตรวจสอบให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ผู้ศึกษาเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 9 เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 10 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 รวม 1 เดือน ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 246 คน โดยจะเก็บในช่วงวันที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

วันจันทร์-วันศุกร์	เวลา	08.00 - 17.00 น.
วันพระ	เวลา	08.00 - 17.00 น.
วันเสาร์-วันอาทิตย์	เวลา	08.00 - 17.00 น.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 246 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100.0 จากนั้นนำมาดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบพิจารณาอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าพิสัยอธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบแบบที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และเปรียบเทียบหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffé)

กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด

ตอนที่ 3 การทำบุญ

ตอนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของประชาชน

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน

เพศและอายุ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเป็นเพศหญิงร้อยละ 70.8 และเป็นชายร้อยละ 29.2 มีอายุเฉลี่ย 39.24 ปี และมีอายุต่ำสุด 11 ปี สูงสุด 74 ปี เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีอายุระหว่าง 30-45 ปี ร้อยละ 37.9 รองลงมามีอายุสูงกว่า 40 ปี ร้อยละ 34.1 และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 28.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามเพศและอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	73	29.2
หญิง	173	70.8
รวม	**246**	**100.0**
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	69	28.0
30-45 ปี	93	37.9
สูงกว่า 45 ปี	86	34.1
รวม	**246**	**100.0**

อายุต่ำสุด 11 ปี สูงสุด 74 ปี อายุเฉลี่ย 39.24 ปี S.D. = 14.81

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 67.3 รองลงมาจบมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 16.6 จบมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 12.2 จบอนุปริญญา/ปวส./ปวท. ร้อยละ 11.8 จบประถมศึกษาปีที่ 6 และจบประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 9.4 และ 8.5 ตามลำดับ และจบปริญญาโทเพียงร้อยละ 7.3 ดังตารางที่ 2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 1-4	21	8.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	23	9.4
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	30	12.2
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6	41	16.6
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	29	11.8
ปริญญาตรี	84	34.2
ปริญญาโท	18	7.3
รวม	**246**	**100.0**

สถานภาพสมรส

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนสมรสแล้วร้อยละ 45.5 รองลงมาเป็นโสดร้อยละ 43.5 และเป็นหม้ายหรือหย่าร้างหรือแยกกันอยู่เพียงร้อยละ 11.0 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	107	43.5
สมรส	27	11.0
หย่าร้าง/หม้าย	112	45.5
รวม	**260**	**100.0**

รายได้

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 13,862.97 บาทต่อเดือน ต่ำสุดไม่มีรายได้ สูงสุด 100,000 บาทต่อเดือน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีรายได้ระหว่าง 7,500-15,000 บาท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ต่อเดือนร้อยละ 37.0 รองลงมาต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนร้อยละ 36.6 และมีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 26.1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามรายได้

รายได้ (บาทต่อเดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 7,500	90	36.6
7,500-15,000	91	37.0
สูงกว่า 15,000	65	26.4
รวม	**246**	**100.0**

รายได้ต่ำสุด ไม่มีรายได้ สูงสุด 100,000 บาท รายได้เฉลี่ย 13,862.97 บาท S.D. = 16043.40

อาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 22.7 รองลงมาเป็นแม่บ้าน/พ่อบ้านร้อยละ 18.7 นักเรียน/นิสิต/นักศึกษาร้อยละ 14.6 รับราชการร้อยละ 13.9 มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 11.0 เป็นเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 8.2 ค้าขายร้อยละ 6.5 และเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเพียงร้อยละ 4.4 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	36	14.6
รับราชการ	34	13.9
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	46	18.7
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	4.4
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	20	8.2
พนักงานบริษัทเอกชน	56	22.7
อาชีพค้าขาย	16	6.5
รับจ้าง	27	11.0
รวม	**246**	**100.0**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่อยู่ปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันภายในเขตหลักสี่ร้อยละ 82.5 และอยู่นอกเขตหลักสี่ร้อยละ 17.5 เมื่อพิจารณาประชาชนที่อยู่นอกเขตหลักสี่พบว่า อยู่เขตดอนเมืองมากสุดร้อยละ 34.9 รองลงมาอยู่เขตลาดพร้าวร้อยละ 14.0 เขตจตุจักรร้อยละ 11.6 เขตบางซื่อ เขตสายไหม และจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 7.0 เขตบางเขนร้อยละ 4.7 และประชาชนอยู่ในเขตเขตบึ่งกุ่ม เขตดินแดง อำเภอบางปะอิน อำเภอวังน้อย และอำเภอธัญบุรีจำนวนเท่ากันเพียงร้อยละ 2.3 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน

ที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภายในเขตหลักสี่	203	82.5
นอกเขตหลักสี่	43	17.5
รวม	**246**	**100.0**
นอกเขตหลักสี่ (n=43)		
เขตดอนเมือง	15	34.9
เขตลาดพร้าว	6	14.0
เขตจตุจักร	5	11.6
เขตบางซื่อ	3	7.0
เขตสายไหม	3	7.0
เขตบางเขน	2	4.7
เขตบึ่งกุ่ม	1	2.3
เขตดินแดง	1	2.3
อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	2.3
อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	1	2.3
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	1	2.3
จังหวัดนนทบุรี	3	7.0
รวม	**43**	**100.0**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระยะเวลาการเดินทางมาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนใช้เวลาในการเดินทางมาวัดเฉลี่ย 18.88 นาที เวลาต่ำสุด 5 นาที สูงสุด 90 นาที (1 ชั่วโมงครึ่ง) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนใช้เวลาในการเดินทางมาวัด 15-29 นาทีร้อยละ 40.2 ต่ำกว่า 15 นาทีร้อยละ 37.4 และใช้เวลา 30 นาทขึ้นไปร้อยละ 22.4 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาการเดินทางมาวัด

ระยะเวลาการเดินทางมาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 นาที	92	37.4
15-29 นาที	99	40.2
30 นาทีขึ้นไป	55	22.4
รวม	**246**	**100.0**

ต่ำสุด 5 นาที สูงสุด 90 นาที เฉลี่ย 18.88 นาที S.D. = 13.73

ค่าใช้จ่ายในการมาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในการมาวัดเฉลี่ย 298.84 บาทต่อครั้ง ต่ำสุด 10 บาทต่อครั้ง สูงสุด 2,420 บาทต่อครั้ง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่ำกว่า 200 บาทต่อครั้งร้อยละ 46.7 รองลงมา 200-399 บาทต่อครั้งร้อยละ 30.5 และมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า 399 บาทต่อครั้งร้อยละ 22.8 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด

ค่าใช้จ่ายในการมาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 200 บาทต่อครั้ง	115	37.4
200-399 บาทต่อครั้ง	75	40.2
สูงกว่า 399 บาทต่อครั้ง	56	22.4
รวม	**246**	**100.0**

ต่ำสุด 10 บาทต่อครั้ง สูงสุด 2,420 บาทต่อครั้ง เฉลี่ย 298.84 บาทต่อครั้ง S.D. = 310.17

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด

ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาความถี่ของการมาวัด กิจกรรมที่มาวัด วันและที่เวลามาวัด ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความถี่ของการมาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความถี่ของการมาวัดเฉลี่ย 2.50 ครั้งต่อเดือน ต่ำสุด 1 ครั้งต่อเดือน สูงสุด 10 ครั้งต่อเดือน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมาวัด 1 ครั้งต่อเดือนร้อยละ 38.6 รองลงไป 2-3 ครั้งต่อเดือนร้อยละ 30.5 และสูงกว่า 3 ครั้งต่อเดือนร้อยละ 30.9 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามความถี่ของการมาวัด

ความถี่ของการมาวัด (ครั้งต่อเดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง	95	38.6
2-3 ครั้ง	75	30.5
สูงกว่า 3 ครั้ง	76	30.9
รวม	**246**	**100.0**

ต่ำสุด 1 ครั้งต่อเดือน สูงสุด 10 ครั้งต่อเดือน เฉลี่ย 2.50 ครั้งต่อเดือน S.D. = 1.67

กิจกรรมที่มาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาไหว้พระร้อยละ 72.8 รองลงมามาทำบุญตักบาตรร้อยละ 64.2 มาไหว้หลวงปู่ขาวร้อยละ 54.2 มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับร้อยละ 43.5 มาทำบุญถวายสังฆทานร้อยละ 41.9 มาทำบุญวันเกิดร้อยละ 40.2 มางานศพร้อยละ 32.5 มาสนทนาธรรมกับพระภิกษุร้อยละ 6.9 มาเช่าวัตถุมงคล และมาดูดวงจำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 4.1 และ 3.7 ตามลำดับ ดังตารางที่ 10

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด

(n=246)

กิจกรรมที่มาวัด*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาไหว้พระ	179	72.8
มาทำบุญตักบาตร	158	64.2
มาไหว้หลวงปู่ขาว	129	52.4
มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ	107	43.5
มาทำบุญถวายสังฆทาน	103	41.9
มาทำบุญวันเกิด	99	40.2
มางานศพ	80	32.5
มาสนทนาธรรมกับพระภิกษุ	17	6.9
มาเช่าวัตถุมงคล	10	4.1
มาดูดวง	9	3.7

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

กิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่มาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาทำบุญตักบาตรร้อยละ 43.5 รองลงมามาไหว้พระร้อยละ 25.2 มาไหว้หลวงปู่ขาวร้อยละ 10.2 มาทำบุญถวายสังฆทานร้อยละ 9.8 มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับร้อยละ 7.3 มาทำบุญวันเกิดร้อยละ 2.0 มางานศพร้อยละ 1.6 และมาดูดวงเพียงร้อยละ 0.4 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่มาวัด

กิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่มาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาทำบุญตักบาตร	107	43.5
มาไหว้พระ	62	25.2
มาไหว้หลวงปู่ขาว	25	10.2
มาทำบุญถวายสังฆทาน	24	9.8
มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ	18	7.3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

กิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่มาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาทำบุญวันเกิด	5	2.0
มางานศพ	4	1.6
มาดูดวง	1	0.4
รวม	**246**	**100.0**

วันที่มาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาวัดในวันพระร้อยละ 40.3 รองลงมาวันเสาร์/อาทิตย์ร้อยละ 34.1 วันหยุดนักขัตฤกษ์ร้อยละ 20.3 และวันจันทร์-วันศุกร์เพียงร้อยละ 5.3 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามวันที่มาวัด

วันที่มาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันจันทร์-วันศุกร์	13	5.3
วันเสาร์/วันอาทิตย์	84	34.1
วันพระ	99	40.3
วันหยุดนักขัตฤกษ์	50	20.3
รวม	**246**	**100.0**

เวลาที่มาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาวัดช่วงเวลา 06.00-09.00 น. ร้อยละ75.2 มาเวลา 09.01-12.00 น. ร้อยละ 16.3 มาเวลา 12.01-16.00 น. ร้อยละ 6.5 และมาเวลา 16.01-20.00 น. เพียงร้อยละ 2.0 ดังตารางที่ 13

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามเวลาที่มาวัด

เวลาที่มาวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
06.00-09.00 น.	185	75.2
09.01-12.00 น.	40	16.3
12.01-16.00 น.	16	6.5
16.01-20.00 น.	5	2.0
รวม	**246**	**100.0**

ตอนที่ 3 การทำบุญ

การทำบุญ ผู้วิจัยศึกษาการทำบุญทั่วไป และการทำบุญตามประเพณี ผลการวิจัยมีดังนี้

ทำบุญทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.89 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 65.4 มีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับน้อยจำนวนใกล้เคียงกันร้อยละ 17.5 และ 17.1 ตามลำดับ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนทำบุญทั่วไป

คะแนนทำบุญทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	42	17.1
14.01-22.00 (ปานกลาง)	161	65.4
22.01-30.00 (มาก)	43	17.5
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 18.89 คะแนน S.D. = 4.54

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อศึกษารายละเอียดการทำบุญทั่วไปภาพรวมของรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นการทำบุญใส่บาตรเวลาเช้า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการทำบุญทั่วไปของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	การทำบุญทั่วไป					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ทำบุญใส่บาตรเวลาเช้า	80 (32.5)	64 (26.0)	71 (28.9)	22 (8.9)	9 (3.7)	3.75	1.11	มาก
2. ทำบุญถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ที่วัด	25 (10.2)	47 (19.1)	101 (41.0)	58 (23.6)	15 (6.1)	3.04	1.04	ปานกลาง
3. บริจาคเงินเป็นทุนการศึกษาแด่พระภิกษุสามเณร	15 (6.1)	27 (11.0)	90 (36.6)	74 (30.0)	40 (16.3)	2.61	1.07	ปานกลาง
4. บริจาคเงินสมทบทุนสร้างและบูรณะสิ่งปลูกสร้างภายในวัด เช่น โบสถ์ ศาลา เป็นต้น	28 (11.4)	48 (19.5)	122 (49.6)	43 (17.5)	5 (2.0)	3.21	0.93	ปานกลาง
5. ทำบุญด้วยการบริจาคเงินซื้อโลงศพ	25 (10.2)	55 (22.3)	89 (36.2)	57 (23.2)	20 (8.1)	3.03	1.09	ปานกลาง
6. ทำบุญบริจาคเงินเป็นค่าน้ำ-ไฟ วัด	28 (11.4)	62 (25.2)	111 (45.1)	37 (15.0)	8 (3.3)	3.26	0.94	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.15**	**0.76**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ทำบุญตามประเพณี

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 16.98 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลางอยู่ร้อยละ 50.4 อยู่ในระดับมากร้อยละ 35.0 และมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 10.6 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนทำบุญตามประเพณี

คะแนนทำบุญตามประเพณี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.00-11.66 (น้อย)	26	10.6
11.67-18.32 (ปานกลาง)	134	50.4
18.33-25.00 (มาก)	86	35.0
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 16.98 คะแนน S.D. = 4.28

เมื่อศึกษารายละเอียดการทำบุญตามประเพณีภาพรวมของรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการทำบุญตามประเพณีของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	การทำบุญตามประเพณี					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ทำบุญทอดผ้าป่า ทอดกฐินที่วัด	33 (13.4)	66 (26.8)	94 (38.2)	42 (17.1)	11 (4.5)	3.28	1.04	ปานกลาง
2. ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น	71 (28.9)	79 (32.1)	77 (31.3)	16 (6.5)	3 (1.2)	3.81	0.97	มาก
3. ทำบุญในวันเทศน์มหาชาติ	29 (11.8)	48 (19.5)	89 (36.2)	50 (20.3)	30 (12.2)	2.98	1.17	ปานกลาง
4. ทำบุญในวันเทศกาลสงกรานต์	44 (17.9)	66 (26.8)	90 (36.6)	34 (13.8)	12 (4.9)	3.39	1.08	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n=246)

ประเด็นคำถาม	การทำบุญตามประเพณี					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
5. ทำบุญในวันขึ้นปีใหม่	53 (21.5)	77 (31.3)	74 (30.1)	30 (12.2)	12 (4.9)	3.52	1.11	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.40**	**0.86**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

การทำบุญภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 35.88 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน สูงสุด 55 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.4 อยู่ในระดับมากร้อยละ 22.8 และมีการทำบุญในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 9.8 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการทำบุญภาพรวม

คะแนนการทำบุญภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11.00-25.66 (น้อย)	24	9.8
25.67-40.32 (ปานกลาง)	156	67.4
40.33-55.00 (มาก)	56	22.8
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน สูงสุด 55 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 35.88 คะแนน S.D. = 7.95
มีค่าเฉลี่ยรวม = 3.27 S.D. = 0.73

กล่าวสรุปได้ว่า การทำบุญของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาการทำบุญทั่วไปและการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ดังตารางที่ 19

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการทำบุญของประชาชน

การทำบุญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำบุญ
ทำบุญทั่วไป	3.15	0.76	ปานกลาง
ทำบุญตามประเพณี	3.40	0.86	ปานกลาง
การทำบุญภาพรวม	3.27	0.73	ปานกลาง

ตอนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม ศึกษา 2 ด้าน คือ การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร ผลการวิจัยมีดังนี้

การสนับสนุนจากครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 23.74 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมากร้อยละ 64.4 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 34.2 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 2.4 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนจากครอบครัว

คะแนนการสนับสนุนจากครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	6	2.4
14.01-22.00 (ปานกลาง)	84	34.2
22.01-30.00 (มาก)	156	64.4
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 23.74 คะแนน S.D. = 4.26

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อศึกษารายละเอียดการสนับสนุนจากครอบครัวภาพรวมของรายข้อพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมากทุกประเด็นคำถาม โดยเฉพาะประเด็นครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาป-บุญ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการสนับสนุนจากครอบครัวของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	การสนับสนุนจากครอบครัว					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ครอบครัวให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมาวัด	62 (25.2)	109 (44.3)	65 (26.4)	8 (3.3)	2 (0.8)	3.90	0.84	มาก
2. ครอบครัวถือการเข้าวัดเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ	79 (32.1)	101 (41.1)	59 (24.0)	6 (2.4)	1 (0.4)	4.02	0.84	มาก
3. ครอบครัวปลูกฝังการเข้าวัดทำบุญ	73 (29.7)	105 (42.7)	63 (25.6)	4 (1.6)	1 (0.4)	4.00	0.81	มาก
4. ครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าวัด	75 (30.5)	102 (41.5)	62 (25.2)	6 (2.4)	1 (0.4)	3.99	0.83	มาก
5. ครอบครัวพาเข้าวัดทำบุญใส่บาตรทุกวันพระ	66 (26.8)	72 (29.3)	80 (32.5)	23 (9.4)	5 (2.0)	3.70	1.03	มาก
6. ครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาป-บุญ	94 (38.2)	102 (41.5)	43 (17.5)	5 (2.0)	2 (0.8)	4.14	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.96**	**0.71**	**มาก**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 13.98 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 4 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 44.3 อยู่ในระดับมากร้อยละ 43.5 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 12.2 ดังตารางที่ 22

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

คะแนนการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.00-9.33 (น้อย)	30	12.2
9.34-14.66 (ปานกลาง)	109	44.3
14.67-20.00 (มาก)	107	43.5
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 4 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 13.98 คะแนน S.D. = 3.78

เมื่อศึกษารายละเอียดการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรภาพรวมของรายข้อพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. กัลยาณมิตรพาไปทำบุญที่วัด	38 (15.4)	83 (33.7)	86 (35.0)	27 (11.0)	12 (4.9)	3.44	1.04	ปานกลาง
2. กัลยาณมิตรแนะนำให้เชื่อในเรื่องบาป-บุญ	41 (16.7)	98 (39.8)	71 (28.9)	25 (10.1)	11 (4.5)	3.54	1.03	ปานกลาง
3. กัลยาณมิตรนำพาเข้าวัดในวันสำคัญทางศาสนา	41 (16.7)	94 (38.2)	77 (31.3)	25 (10.1)	9 (3.7)	3.54	1.00	ปานกลาง
4. กัลยาณมิตรเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าวัด	47 (19.1)	85 (34.6)	84 (34.1)	22 (8.9)	8 (3.3)	3.57	1.00	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.49**	**0.94**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การสนับสนุนทางสังคมภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 37.72 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 50 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.8 อยู่ในระดับมากร้อยละ 40.2 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 2.0 ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนการสนับสนุนทางสังคมภาพรวม

คะแนนการการสนับสนุนทางสังคมภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10.00-23.33 (น้อย)	5	2.0
23.34-36.66 (ปานกลาง)	99	40.2
36.67-50.00 (มาก)	142	57.8
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 37.72 คะแนน S.D. = 6.86
ค่าเฉลี่ยรวม = 3.73 S.D = 0.71

กล่าวสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางครอบครัว และการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการทำบุญของประชาชน

การสนับสนุนจากสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำบุญ
การสนับสนุนจากครอบครัว	3.96	0.71	มาก
การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	3.49	0.94	ปานกลาง
การสนับสนุนทางสังคมภาพรวม	3.73	0.71	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านชื่อเสียงของวัด ด้านพิธีกรรมภายในวัด และสิ่งแวดล้อมภายในวัด ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านชื่อเสียงของวัด

ด้านชื่อเสียงของวัด ประกอบด้วย มาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ และมาบูชาวัตถุมงคล

มาไหว้หลวงปู่ขาว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 23.87 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่าประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมากร้อยละ 67.1 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 28.0 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 4.9 ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาไหว้หลวงปู่ขาว

คะแนนมาไหว้หลวงปู่ขาว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	12	4.9
14.01-22.00 (ปานกลาง)	69	28.0
22.01-30.00 (มาก)	165	67.1
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 18.93 คะแนน S.D. = 2.54

เมื่อศึกษารายละเอียดการมาไหว้หลวงปู่ขาวของรายข้อพบว่า ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อบนบาน เพราะว่าท่านศักดิ์สิทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.57) ดังตารางที่ 27

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 27 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาไหว้หลวงปู่ขาวของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	มาไหว้หลวงปู่ขาว					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อขอพรจากท่านในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น	80 (32.5)	108 (43.9)	37 (15.0)	12 (4.9)	9 (3.7)	3.97	1.00	มาก
2. ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อบนบาน เพราะว่าท่านศักดิ์สิทธิ์	51 (20.7)	93 (37.8)	61 (24.8)	27 (11.0)	14 (5.7)	3.57	1.11	ปานกลาง
3. ประชาชนมาไหว้เพื่อให้ชีวิตมีแต่ความสุข	94 (38.2)	103 (41.9)	39 (15.9)	5 (2.0)	5 (2.0)	4.12	0.89	มาก
4. มาไหว้หลวงปู่ขาวเพราะเลื่อมใสในคุณความดีของท่านเพราะเป็นที่มีเมตตาสูง	98 (39.8)	97 (39.5)	37 (15.0)	8 (3.3)	6 (2.4)	4.11	0.94	มาก
5. มาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อเป็นที่พึ่งทางจิตใจและก่อให้เกิดความสบายใจ	102 (41.5)	92 (37.4)	40 (16.3)	6 (2.4)	6 (2.4)	4.13	0.94	มาก
6. มาไหว้เพื่อให้เกิดความเป็นศิริมงคลก่อนไปทำงานและเวลากลับบ้าน	98 (39.8)	83 (33.8)	36 (14.6)	19 (7.7)	10 (4.1)	3.98	1.11	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.98**	**0.82**	**มาก**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

มาดูดวง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.40 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 46.0 อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 45.1 และอยู่ในระดับมากเพียงร้อยละ 8.9 ดังตารางที่ 28

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาดูดวง

คะแนนมาดูดวง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	111	45.1
14.01-22.00 (ปานกลาง)	113	46.0
22.01-30.00 (มาก)	22	8.9
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 14.40 คะแนน S.D. = 6.18

เมื่อศึกษารายละเอียดการมาดูดวงของรายข้อพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถาม ยกเว้นประเด็นมาดูดวงที่วัด เพราะว่าพระวัดหลักสี่ดูดวงแม่นประชาชนมีความเห็นอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.22) ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาดูดวงของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	มาดูดวง					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มาดูดวงที่วัดเพราะว่าพระวัดหลักสี่ดูดวงแม่น	2 (0.8)	24 (9.8)	85 (34.5)	49 (19.9)	86 (35.0)	2.22	1.06	น้อย
2. มาดูดวงที่วัดแล้วรู้สึกสบายใจ	7 (2.8)	31 (12.6)	85 (34.6)	47 (19.1)	76 (30.9)	2.37	1.13	ปานกลาง
3. ดูดวงที่วัดแล้วทำให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น	4 (1.6)	36 (14.7)	94 (38.2)	37 (15.0)	75 (30.5)	2.42	1.12	ปานกลาง
4. ดูดวงที่วัดแล้วทำให้ได้ข้อคิดธรรมะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	8 (3.3)	37 (15.0)	89 (36.2)	45 (18.3)	67 (27.2)	2.49	1.14	ปานกลาง
5. ดูดวงที่วัดแล้วทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางในการแก้ไข	7 (2.8)	39 (15.9)	87 (35.4)	44 (17.9)	69 (28.0)	2.48	1.14	ปานกลาง
6. ดูดวงที่วัดแล้วทำให้รู้จักช่วงขึ้น-ลงของชีวิต	6 (2.4)	35 (14.2)	88 (35.8)	43 (17.5)	74 (30.1)	2.41	1.13	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 29 (ต่อ)

(n=246)

ประเด็นคำถาม	มาดูดวง					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ค่าเฉลี่ยรวม						**2.40**	**1.03**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

มาสะเดาะเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 17.61 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 43.5 อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 29.3 และอยู่ในระดับมากร้อยละ 27.2 ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาสะเดาะเคราะห์

คะแนนมาสะเดาะเคราะห์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	72	29.3
14.01-22.00 (ปานกลาง)	107	43.5
22.01-30.00 (มาก)	67	27.2
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 17.61 คะแนน S.D. = 6.57

เมื่อศึกษารายละเอียดการมาสะเดาะเคราะห์ของรายข้อพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม ดังตารางที่ 31

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 31 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาสะเดาะเคราะห์ของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	มาสะเดาะเคราะห์					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วชีวิตดีขึ้น	14 (5.7)	64 (26.0)	86 (35.0)	37 (15.0)	45 (18.3)	2.86	1.16	ปานกลาง
2. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วทำให้จิตใจแจ่มใส โล่งสบาย	22 (8.9)	79 (32.1)	73 (29.7)	33 (13.4)	39 (15.9)	3.05	1.20	ปานกลาง
3. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วทำให้ความทุกข์ใจที่มีอยู่เบาบางลง	26 (10.6)	74 (30.1)	71 (28.9)	37 (15.0)	38 (15.4)	3.05	1.22	ปานกลาง
4. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วครอบครัวมีความรักความเข้าใจต่อกันดีขึ้น	19 (7.7)	59 (24.0)	90 (36.6)	40 (16.3)	38 (15.4)	2.92	1.15	ปานกลาง
5. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์	16 (6.5)	62 (25.2)	80 (32.5)	46 (18.7)	42 (17.1)	2.85	1.17	ปานกลาง
6. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วอุปสรรคในชีวิตการงานดีขึ้น	16 (6.5)	59 (24.0)	90 (36.6)	41 (16.6)	40 (16.3)	2.88	1.17	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**2.94**	**1.09**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

มาบูชาวัตถุมงคล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 13.33 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 49.2 อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 33.7 และอยู่ในระดับมากร้อยละ 17.1 ดังตารางที่ 32

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนมาบูชาวัตถุมงคล

คะแนนมาบูชาวัตถุมงคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.00-11.66 (น้อย)	83	33.7
11.67-18.32 (ปานกลาง)	121	49.2
18.33-25.00 (มาก)	42	17.1
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 13.33 คะแนน S.D. = 5.38

เมื่อศึกษารายละเอียดการมาบูชาวัตถุมงคลของรายข้อพบว่า ประชาชนมาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับการมาบูชาวัตถุมงคลของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	มาบูชาวัตถุมงคล					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัตถุมงคลที่วัดเป็นที่นิยม	10 (4.1)	44 (17.9)	84 (35.7)	50 (20.3)	54 (22.0)	2.62	1.13	ปานกลาง
2. วัตถุมงคลที่วัดมีเกจิชื่อดังมาปลุกเสก	12 (4.9)	41 (16.6)	91 (37.0)	48 (19.5)	54 (22.0)	2.63	1.14	ปานกลาง
3. วัตถุมงคลที่วัดทำให้เกิดเมตตามหานิยม	13 (5.3)	44 (17.9)	95 (38.6)	40 (16.2)	54 (22.0)	2.68	1.16	ปานกลาง
4. วัตถุมงคลที่วัดทำให้แคล้วคลาดปลอดภัย	17 (6.9)	43 (17.5)	93 (37.8)	42 (17.1)	51 (20.7)	2.73	1.18	ปานกลาง
5. วัตถุมงคลที่วัดทำให้การค้าขายดีขึ้น	10 (4.1)	46 (18.7)	98 (39.8)	38 (15.4)	54 (22.0)	2.67	1.13	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**2.67**	**1.08**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 69.21 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 23 คะแนน สูงสุด 110 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 56.9 อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 22.4 และอยู่ในระดับมากร้อยละ 20.7 ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวม

ด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
23.00-53.66 (น้อย)	83	33.7
53.67-84.32 (ปานกลาง)	121	49.2
84.33-115.00 (มาก)	42	17.1
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 23 คะแนน สูงสุด 110 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 69.21 คะแนน S.D. = 18.27
มีค่าเฉลี่ยรวม = 2.99 S.D. = 0.80

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ และมาบูชาวัตถุมงคลประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.40, 2.94 และ 2.67 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับชื่อเสียงของวัด

ชื่อเสียงของวัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
มาไหว้หลวงปู่ขาว	3.98	0.82	มาก
มาดูดวง	2.40	1.03	ปานกลาง
มาสะเดาะเคราะห์	2.94	1.09	ปานกลาง
มาบูชาวัตถุมงคล	2.67	1.08	ปานกลาง
ชื่อเสียงของวัดภาพรวม	2.99	0.80	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านพิธีกรรมภายในวัด

ด้านพิธีกรรมภายในวัด ศึกษา 2 ด้าน คือ พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมทางสังคม ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านพิธีกรรมทางศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 22.52 มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากร้อยละ 54.1 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 39.8 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 6.1 ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมทางศาสนา

คะแนนพิธีกรรมทางศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	15	6.1
14.01-22.00 (ปานกลาง)	98	39.8
22.01-30.00 (มาก)	133	54.1
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 22.52 คะแนน S.D. = 5.40

เมื่อศึกษารายละเอียดพิธีกรรมทางศาสนาของรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากในประเด็นวัดจัดให้มีพิธีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา (ค่าเฉลี่ย 3.96) วัดจัดให้มีการทำบุญใส่บาตรตอนเช้าทุกวัน บริเวณลานหน้าวัด (ค่าเฉลี่ย 3.83) วัดจัดให้มีการเวียนเทียนในสำคัญทางศาสนาตลอดวัน (ค่าเฉลี่ย 3.80) และวัดมีการทำบุญทอดกฐินพระทาน (ค่าเฉลี่ย 3.69) ดังตารางที่ 37

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 37 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับพิธีกรรมทางศาสนาของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	พิธีกรรมทางศาสนา					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัดจัดเทศน์มหาชาติดี	61	82	66	24	13	3.63	1.12	ปานกลาง
	(24.8)	(33.3)	(26.8)	(9.8)	(5.3)			
2. วัดจัดให้มีการเวียนเทียนในสำคัญ	72	82	73	9	10	3.80	1.03	มาก
ทางศาสนาตลอดวัน	(29.3)	(33.3)	(29.7)	(3.6)	(4.1)			
3. วัดจัดให้มีการสวดภาณยักษ์	58	79	76	21	12	3.61	1.09	ปานกลาง
	(23.6)	(32.1)	(30.9)	(8.5)	(4.9)			
4. วัดมีการทำบุญทอดกฐินพระทาน	61	86	71	17	11	3.69	1.06	มาก
	(24.8)	(35.0)	(28.8)	(6.9)	(4.5)			
5. วัดจัดให้มีพิธีการทำบุญในวัน	86	87	57	10	6	3.96	0.98	มาก
สำคัญทางศาสนา	(35.0)	(35.3)	(23.2)	(4.1)	(2.4)			
6. วัดจัดให้มีการทำบุญใส่บาตร	79	82	58	19	8	3.83	1.07	มาก
ตอนเช้าทุกวัน บริเวณลานหน้าวัด	(32.1)	(33.3)	(23.6)	(7.7)	(3.3)			
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.75**	**0.90**	**มาก**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

พิธีกรรมทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 18.34 มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากร้อยละ 53.3 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 40.2 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 6.5 ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมทางสังคม

คะแนนพิธีกรรมทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.00-11.66 (น้อย)	16	6.5
11.67-18.32 (ปานกลาง)	99	40.2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 38 (ต่อ)

คะแนนพิธีกรรมทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18.33-25.00 (มาก)	131	53.3
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 18.34 คะแนน S.D. = 4.20

เมื่อศึกษารายละเอียดพิธีกรรมทางสังคมของรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมากในประเด็นวัดส่งเสริมและเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.82) วัดจัดให้มีการประชุมส่งเสริมความรู้ทางศาสนา (ค่าเฉลี่ย 3.78) (ค่าเฉลี่ย 3.69) ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับพิธีกรรมทางสังคมของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	พิธีกรรมทางสังคม					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. วัดเป็นศูนย์รวมของการประชุมแก้ไขปัญหาชุมชน	39 (15.9)	93 (37.8)	87 (35.3)	17 (6.9)	10 (4.1)	3.54	0.98	ปานกลาง
2. วัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน	40 (16.3)	104 (42.2)	77 (31.3)	17 (6.9)	8 (3.3)	3.61	0.95	ปานกลาง
3. วัดจัดให้มีการประชุมส่งเสริมความรู้ทางศาสนา	58 (23.6)	102 (41.5)	67 (27.2)	12 (4.9)	7 (2.8)	3.78	0.96	มาก
4. วัดจัดให้มีการรณรงค์ปลอดสิ่งเสพติดทุกปี	47 (19.1)	82 (33.3)	85 (34.6)	23 (9.3)	9 (3.7)	3.55	1.06	ปานกลาง
5. วัดส่งเสริมและเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น	71 (28.9)	86 (35.0)	69 (28.0)	14 (5.7)	6 (2.4)	3.96	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.67**	**0.84**	**มาก**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิธีกรรมภายในวัดภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 40.86 มีคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน สูงสุด 25 คะแนน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าประชาชนมีพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมากร้อยละ 54.5 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 39.4 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 6.1 ดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนพิธีกรรมภายในวัดภาพรวม

คะแนนพิธีกรรมทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11.00-25.66 (น้อย)	15	6.1
25.67-40.32 (ปานกลาง)	97	39.4
40.33-55.00 (มาก)	134	54.5
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน สูงสุด 55 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 40.86 คะแนน S.D. = 8.22
ค่าเฉลี่ยรวม 3.71 S.D. = 0.74

สรุปได้ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษารายด้าน คือ พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพิธีกรรมภายในวัด

พิธีกรรมภายในวัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
พิธีกรรมทางศาสนา	3.75	0.90	มาก
พิธีกรรมทางสังคม	3.67	0.84	มาก
พิธีกรรมภายในวัด	3.71	0.74	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด ศึกษา พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ และสถานที่ ผลการวิจัยมีดังนี้

พระสงฆ์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 19.74 มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ54.1 อยู่ในระดับมากร้อยละ 31.7 และอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 14.2 ดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์

คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	35	14.2
14.01-22.00 (ปานกลาง)	133	54.1
22.01-30.00 (มาก)	78	31.7
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 19.74 คะแนน S.D. = 4.98

เมื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพระสงฆ์ของรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลางในประเด็น พระสงฆ์ที่วัดสวดสังคหะ พระมาลัยได้ไพเราะ (ค่าเฉลี่ย 3.61) พระสงฆ์ที่วัดสวดสะเดาะเคราะห์ได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.13) พระสงฆ์ที่วัดดูดวงแม่น (ค่าเฉลี่ย 2.84) และพระสงฆ์ที่วัดไล่ภูตผี วิญญาณได้จริง (ค่าเฉลี่ย 2.77) ดังตารางที่ 43

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 43 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์ของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. พระสงฆ์ที่วัดเทศน์มหาชาติได้ประทับ	56 (22.8)	95 (38.6)	72 (29.3)	15 (6.0)	8 (3.3)	3.72	0.99	มาก
2. พระสงฆ์ที่วัดสวดสังคหะพระมาลัย ได้ไพเราะ	48 (19.5)	97 (39.4)	69 (28.1)	22 (8.9)	10 (4.1)	3.61	1.03	ปานกลาง
3. พระสงฆ์ที่วัดดูดวงแม่น	10 (4.1)	47 (19.1)	120 (48.8)	31 (12.6)	38 (15.4)	2.84	1.04	ปานกลาง
4. พระสงฆ์ที่วัดสวดสะเดาะเคราะห์ได้ดี	19 (7.7)	75 (30.5)	98 (39.8)	26 (10.6)	28 (11.4)	3.13	1.08	ปานกลาง
5. พระสงฆ์ที่วัดสวดไล่ ภูตผีวิญญาณได้จริง	13 (5.3)	52 (21.1)	94 (38.2)	40 (16.3)	47 (19.1)	2.77	1.14	ปานกลาง
6. พระสงฆ์ที่วัดเป็นที่น่าเคารพศรัทธา	62 (25.2)	83 (33.7)	75 (30.5)	10 (4.1)	16 (6.5)	3.67	1.10	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.29**	**0.83**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

เจ้าหน้าที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 19.61 มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 53.7 อยู่ในระดับมากร้อยละ 31.7 และอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 14.6 ดังตารางที่ 44

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 44 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่

คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.00-14.00 (น้อย)	36	14.6
14.01-22.00 (ปานกลาง)	132	53.7
22.01-30.00 (มาก)	78	31.7
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 30 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 19.61 คะแนน S.D. = 4.92

เมื่อศึกษารายละเอียดความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม ดังตารางที่ 45

ตารางที่ 45 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	22 (8.9)	77 (31.3)	105 (42.7)	34 (13.8)	8 (3.3)	3.29	0.93	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ใช้วาจาสุภาพเรียบร้อย	17 (6.9)	75 (30.5)	117 (47.6)	29 (11.7)	8 (3.3)	3.26	0.87	ปานกลาง
3. เจ้าหน้าที่แนะนำวิธีการทำบุญแต่ละอย่างกับผู้ที่มาเป็นอย่างดี	20 (8.1)	75 (30.5)	109 (44.3)	32 (13.0)	10 (4.1)	3.26	0.93	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาทำบุญ	22 (8.9)	71 (28.9)	109 (44.3)	35 (14.2)	9 (3.7)	3.25	0.94	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่จัดสถานที่ได้สะอาดดูเป็นระเบียบเรียบร้อย	29 (11.8)	72 (29.3)	99 (40.2)	34 (13.8)	12 (4.9)	3.29	1.01	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่ของทางวัดรู้เรื่องพิธีกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี	21 (8.5)	79 (32.1)	102 (41.5)	32 (13.0)	12 (4.9)	3.26	0.96	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.27**	**0.82**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 28.94 มีคะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 40 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 48.0 อยู่ในระดับมากร้อยละ 46.3 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 5.7 ดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่

คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8.00-18.66 (น้อย)	14	5.7
18.67-29.32 (ปานกลาง)	118	48.0
29.33-40.00 (มาก)	114	46.3
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 8 คะแนน สูงสุด 40 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 28.94 คะแนน S.D. = 6.36

เมื่อศึกษารายละเอียดความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ของรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นสถานที่และบริเวณภายในวัดร่มรื่นดี (ค่าเฉลี่ย 3.57) สถานที่ภายในวัดมีป้ายบอกบริเวณต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.54) สถานที่ภายในวัดมีความสะอาด สวยงาม (ค่าเฉลี่ย 3.43) และสถานที่จอดรถภายในวัดมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.21) ดังตารางที่ 47

ตารางที่ 47 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ของประชาชน

(n=246)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. สภาพแวดล้อมของวัดเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาทำบุญของประชาชน	55 (22.4)	96 (39.0)	69 (28.0)	21 (8.6)	5 (2.0)	3.71	0.97	มาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 47 (ต่อ)

(n=246)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่					$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2. สถานที่ภายในวัดมีป้ายบอกบริเวณต่างๆ	43 (17.5)	85 (34.5)	89 (36.2)	21 (8.5)	8 (3.3)	3.54	0.98	ปานกลาง
3. สถานที่และบริเวณภายในวัดร่มรื่นดี	46 (18.7)	80 (32.5)	94 (38.2)	19 (7.8)	7 (2.8)	3.57	0.97	ปานกลาง
4. สถานที่ภายในวัดมีความสะอาดสวยงาม	40 (16.3)	79 (32.1)	91 (37.0)	20 (8.1)	16 (6.5)	3.43	1.06	ปานกลาง
5. สถานที่จอดรถภายในวัดมีเพียงพอ	35 (14.2)	66 (26.9)	83 (33.7)	39 (15.9)	23 (9.3)	3.21	0.86	ปานกลาง
6. วัดจัดงานทำบุญต่างๆ ได้ดีเหมาะสม เช่นงานบุญวันเข้าพรรษา ออกพรรษาเป็นต้น	58 (23.6)	112 (45.5)	66 (26.8)	6 (2.5)	4 (1.6)	3.87	0.86	มาก
7. วัดมีปูชนียสถานสำหรับกราบไหว้บูชา เป็นที่พึ่งทางจิตใจได้	61 (24.8)	105 (42.7)	66 (26.8)	9 (3.7)	5 (2.0)	3.85	0.91	มาก
8. สถานที่ทางวัดสะดวกต่อการสัญจรไปมา	68 (27.6)	86 (35.0)	70 (28.5)	15 (6.1)	7 (2.8)	3.78	1.01	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						**3.62**	**0.80**	**ปานกลาง**

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีคะแนนเฉลี่ย 68.29 มีคะแนนต่ำสุด 30 คะแนน สูงสุด 100 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 60.2 อยู่ในระดับมากร้อยละ 34.1 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 5.7 ดังตารางที่ 48

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 48 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด

คะแนนด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20.00-46.66 (น้อย)	14	5.7
46.67-73.32 (ปานกลาง)	148	60.2
73.33-100.00 (มาก)	84	34.1
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 30 คะแนน สูงสุด 100 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 68.29 คะแนน S.D. = 13.75
ค่าเฉลี่ยรวม 3.29 S.D. = 0.69

ด้านสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S-D	ระดับความคิดเห็น
พระสงฆ์	3.62	0.90	มาก
เจ้าหน้าที่	3.29	0.82	ปานกลาง
สถานที่	3.27	0.83	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.29**	**0.69**	**ปานกลาง**

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 68.29 มีคะแนนต่ำสุด 30 คะแนน สูงสุด 100 คะแนน เมื่อศึกษารายละเอียด พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 61.4 อยู่ในระดับมากร้อยละ 30.9 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 7.7 ดังตารางที่ 49

ตารางที่ 49 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามคะแนนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม

คะแนนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
54.00-126.00 (น้อย)	19	7.7
126.01-198.00 (ปานกลาง)	151	61.4
198.01-270.00 (มาก)	76	30.9
รวม	**246**	**100.0**

มีคะแนนต่ำสุด 65 คะแนน สูงสุด 246 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 178.36 คะแนน S.D. = 34.48
ค่าเฉลี่ยรวม 3.37 S.D. = 0.63

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 49 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่	$\bar{X}$	S-D	ระดับความคิดเห็น
ชื่อเสียงของวัด	2.99	0.80	ปานกลาง
พิธีกรรมภายในวัด	3.71	0.74	มาก
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	3.29	0.69	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.37**	**0.63**	**ปานกลาง**

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะ 91 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 36.99 ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะของประชาชน ดังนี้

1. ชื่อเสียงของวัด

1.) มาไหว้หลวงปู่ขาว

1.1 อยากให้ทางวัดหล่อรูปเหมือนหลวงปู่ขาว องค์ใหญ่ที่สุด

2.) มาดูดวง

2.1 ไม่อยากให้พระสงฆ์ดูดวง เพราะไม่ใช่กิจของสงฆ์

2.2 อยากให้สอนธรรมะ โดยสอนการฝึกปฏิบัติธรรมมากๆ เพื่อไม่ให้ประชาชนหลงงมงายเชื่อแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้มาใช้ปัญญาตรึกตรองพระธรรม คำสั่งสอนเพื่อให้ชีวิตมีที่พึ่งที่แน่นอน

3.) มาสะเดาะเคราะห์

3.1 ไม่อยากให้ทำ แต่ถ้าจะทำ ขอให้ทำให้ดี

4.) มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล

4.1 วัดควรสร้างวัตถุมงคลเพื่อโน้มจิตใจเข้าสู่พระธรรม แต่อย่าหลงวัตถุมากไปกว่าพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.) พิธีกรรมภายในวัด

2.1 วัดควรจัดระเบียบในการขายอาหาร ที่ประชาชนมาทำบุญตักบาตรหน้าวัดให้ดี

2.2 วัดควรจัดเจ้าหน้าที่ เพื่อรักษาความปลอดภัย ในวันพระและวันที่วัดมีการจัดงาน

3.) สิ่งแวดล้อมภายในวัด

3.1) พระสงฆ์

3.1.1 ควรสอนประชาชนให้เข้าใจธรรมะ อย่าพูดแต่จะให้คนทำบุญเท่านั้น

3.1.2 พระสงฆ์ควรทำกิจกรรม เช่น การจัดปฏิบัติธรรม การส่งเสริมเยาวชนให้สนใจเข้าวัดฟังเทศน์ ให้ทาน รักษาศีล ให้ต่อเนื่องตลอดปี

3.2) เจ้าหน้าที่

3.2.1 อยากให้เจ้าหน้าที่แนะนำ ดูแลเวลามีคนมาติดต่อทำบุญต่างๆให้ดีกว่านี้

3.2.2 อยากให้แม่ครัวปรับปรุงการพูดจา ให้สุภาพกว่านี้

3.3) สถานที่

3.3.1 วัดควรจัดการจราจร และที่จอดรถ เพื่อให้รถที่เข้ามาวัด วนออกได้สะดวกและเป็นระเบียบกว่านี้

3.3.2. อยากให้เปิดไฟสว่างที่ลานจอดรถหน้าวัด เวลากลางคืน เพื่อป้องกันการเกิดเหตุร้าย

3.3.3 อยากให้เปิดโบสถ์ไว้ตลอด เพื่อคนจะได้เข้าไปไหว้พระ และถวายสังฆทานได้

3.3.4 อยากให้ทางวัดปลูกต้นไม้ หรือปลูกไม้ดอกเพิ่มมากขึ้นจะได้ร่มรื่น

3.3.5 ควรจัดหาถังขยะ วางไว้ตามจุด ให้มากกว่านี้ เพื่อวัดจะได้สะอาด

3.3.6 ในวันพระ อยากให้ทางวัดมีการรักษา ความปลอดภัยให้มากกว่านี้

3.3.7 อยากให้วัดปรับปรุงห้องน้ำ เพราะไม่เพียงพอ และไม่สะอาด

3.3.8 อยากให้วัดปรับปรุงทางเข้าออกทางวัด ให้กว้างกว่านี้ แคบไป

3.4) อื่น ๆ

3.4.1 อยากให้ทางวัดสร้างสะพานข้ามคลองหลังวัดใหม่

3.4.2 อยากให้ลดการเผาขยะหลังวัด

3.4.3 ควรติดพัดลมดูดอากาศบนศาลาใหญ่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.4.4 ไม่ต้องการให้มีวัยรุ่นมาดมกาวอยู่ภายในวัด

3.4.5 ไม่ควรจุดธูปบนศาลา เพราะควันคลุ้งมาก

3.4.6 อยากให้ปูเสื่อนั่งในศาลา เวลามาทำบุญ

3.4.7 อยากให้วัดหลักสี่เป็นที่พึ่งแก่ประชาชนชาวหลักสี่ตลอดไป

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยนำเสนอได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

1.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมาดูดวงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 2.63) มีความคิดเห็นมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 2.30)

1.1.2 พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพิธีกรรมทางศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 3.83) มีความคิดเห็นมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 3.56)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1.3 พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อพิธีกรรมภายในวัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 3.78) มีความคิดเห็นมากกว่าเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 3.56)

1.1.4 มาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมตามประเพณี พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ สถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 50

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามเพศ

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัด	หญิง	173	3.10	0.74	1.395	0.164
	ชาย	73	2.95	0.82		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	หญิง	173	3.99	0.84	0.248	0.804
	ชาย	73	3.96	0.79		
มาดูดวง	หญิง	173	2.30	1.06	2.422*	0.017
	ชาย	73	2.63	0.93		
มาสะเดาะเคราะห์	หญิง	173	2.90	1.17	0.881	0.380
	ชาย	73	3.02	0.89		
มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล	หญิง	173	2.81	0.95	1.434	0.154
	ชาย	73	3.78	0.66		
พิธีกรรมภายในวัด	หญิง	173	3.78	0.72	2.118*	0.035
	ชาย	73	3.56	0.79		
พิธีกรรมทางศาสนา	หญิง	173	3.56	0.91	2.160*	0.033
	ชาย	73	3.83	0.89		
พิธีกรรมตามประเพณี	หญิง	173	3.72	0.83	1.396	0.164
	ชาย	73	3.55	0.87		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	หญิง	173	3.41	0.70	0.468	0.640
	ชาย	73	3.36	0.66		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 50 (ต่อ)

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
พระสงฆ์	หญิง	173	3.26	0.82	0.887	0.381
	ชาย	73	3.36	0.86		
เจ้าหน้าที่	หญิง	173	3.31	0.84	1.302	0.194
	ชาย	73	3.16	0.75		
สถานที่	หญิง	173	3.64	.075	0.787	0.432
	ชาย	73	3.56	0.88		
ภาพรวม	หญิง	173	3.38	0.63	0.406	0.685
	ชาย	73	3.34	0.95		

* $p < .05$

1.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี กลุ่มอายุ 30-45 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล และชื่อเสียงของวัดพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.3 เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.4 พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด และเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 51

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 51 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามอายุ

(n=246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	อายุ (ปี)	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	< 30	69	3.16	5.838	2	2.691	4.334*	0.014
	30-45	93	2.81	150.890	243	0.621		
	>45	84	3.06	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	< 30	69	4.14	3.013	2	1.507	2.245	1.108
	30-45	93	3.87	163.073	243	0.671		
	> 45	84	3.97	166.086	245			
มาดูดวง	< 30	69	2.53	6.475	2	3.237	3.106*	0.047
	30-45	93	1.19	253.274	243	1.042		
	> 45	84	2.52	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	< 30	69	3.19	7.323	2	3.662	3.107*	0.047
	30-45	93	2.76	286.352	243	1.178		
	> 45	84	2.91	293.675	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	< 30	69	2.80	8.548	2	4.274	3.775*	0.024
	30-45	93	2.43	275.079	243	1.132		
	> 45	84	3.82	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	30-45	93	3.61	133.613	243	0.550		
	> 45	84	3.77	135.166	245			
	> 45	84	3.06	156.273	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	< 30	69	3.74	1.156	2	0.578	0.711	0.492
	30-45	93	3.68	197.383	243	0.812		
	> 45	84	3.84	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	< 30	69	3.82	3.276	2	1.638	2.348	0.098
	30-45	93	3.54	169.497	243	0.698		
	> 45	84	3.69	172.773	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 51 (ต่อ)

(n=246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	อายุ (ปี)	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	< 30	69	3.56	3.757	2	1.878	4.090*	0.018
	30-45	93	3.25	111.587	243	0.459		
	> 45	84	3.41	115.344	245			
พระสงฆ์	< 30	69	3.48	6.408	2	3.204	4.800**	0.009
	30-45	93	3.09	162.198	243	0.667		
	> 45	84	3.36	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	< 30	69	3.37	2.571	2	1.285	1.930	0.147
	30-45	93	3.14	161.882	243	0.666		
	> 45	84	3.33	164.453	245			
สถานที่	< 30	69	3.83	4.383	2	2.192	3.539*	0.031
	30-45	93	3.53	150.511	243	0.619		
	> 45	84	3.54	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	< 30	69	3.50	3.277	2	1.638	4.214*	0.016
	30-45	93	3.23	94.478	243	0.389		
	> 45	84	3.41	97.755	245			

*p < .05 **p < .01

เปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่โดยใช้ Scheffé ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาดูดวงพบว่า ประชาชนชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.53) และมีอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.52) มีความคิดเห็นการมาดูดวงมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.19) มีความคิดเห็นการมาสะเดาะเคราะห์มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.77) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) มาบูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่มีอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.82) และอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.80) มีความคิดเห็นการมาบูชาวัตถุมงคลมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.43) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.16) และอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.06) มีความคิดเห็นในชื่อเสียงของวัดมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 2.81) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.48) และอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.36) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.09) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

6) สถานที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.83) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.53) และอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.54) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.25) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8) ความคิดเห็นในภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.50) และอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นในภาพรวมมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 52

ตารางที่ 52 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ

(n=246)

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	อายุ (ปี)		
			ต่ำกว่า 30 ปี	30-45 ปี	สูงกว่า 45 ปี
ชื่อเสียงของวัด					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.16	-	*	
30-45 ปี	93	2.81		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	3.06			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 52 (ต่อ)

(n=246)

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	อายุ (ปี)		
			ต่ำกว่า 30 ปี	30-45 ปี	สูงกว่า 45 ปี
มาดูดวง					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	2.53	-	*	
30-45 ปี	93	1.19		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	2.52			-
มาสะเดาะเคราะห์					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.19	-	*	
30-45 ปี	93	2.76		-	
สูงกว่า 45 ปี	84	2.91			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	2.80	-	*	
30-45 ปี	93	2.43		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	3.82			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.56	-	*	
30-45 ปี	93	3.25		-	
สูงกว่า 45 ปี	84	3.41			-
พระสงฆ์					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.48	-	**	
30-45 ปี	93	3.09		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	3.36			-
สถานที่					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.83	-	*	
30-45 ปี	93	3.53		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	3.54			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
ต่ำกว่า 30 ปี	69	3.50	-	*	
30-45 ปี	93	3.23		-	*
สูงกว่า 45 ปี	84	3.41			-

*p < .05 **p < .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มจบการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา กลุ่มจบอนุปริญญา และกลุ่มที่จบสูงกว่าอนุปริญญา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.2 ด้านชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนมาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 53

ตารางที่ 53 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการศึกษา

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	การศึกษา	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	< อนุปริญญา	115	3.11	5.007	2	2.503	4.022*	0.019
	อนุปริญญา	29	3.14	151.266	243	0.622		
	> อนุปริญญา	102	2.83	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	< อนุปริญญา	115	4.13	8.398	2	4.199	3.471**	0.002
	อนุปริญญา	29	4.16	157.688	243	0.649		
	> อนุปริญญา	102	3.76	166.086	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 53 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	การศึกษา	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
มาดูดวง	< อนุปริญญา	115	2.51	4.355	2	2.178	2.072	0.128
	อนุปริญญา	29	2.53	255.394	243	1.051		
	> อนุปริญญา	102	2.24	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	< อนุปริญญา	115	3.01	4.176	2	2.088	1.753	0.176
	อนุปริญญา	29	3.15	289.500	243	1.191		
	> อนุปริญญา	102	2.79	293.676	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	< อนุปริญญา	115	2.78	4.126	2	2.063	1.793	0.169
	อนุปริญญา	29	2.74	279.501	243	1.150		
	> อนุปริญญา	102	2.51	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	< อนุปริญญา	115	3.74	0.550	2	0.275	0.497	0.609
	อนุปริญญา	29	3.78	134.616	243	0.554		
	> อนุปริญญา	102	3.66	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	< อนุปริญญา	115	3.80	1.520	2	0.760	0.937	0.393
	อนุปริญญา	29	3.89	197.019	243	0.811		
	> อนุปริญญา	102	3.67	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	< อนุปริญญา	115	3.69	0.081	2	0.040	0.057	0.945
	อนุปริญญา	29	3.68	172.692	243	0.711		
	> อนุปริญญา	102	3.65	172.773	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	< อนุปริญญา	115	3.48	1.727	2	0.864	1.847	0.160
	อนุปริญญา	29	3.35	113.616	243	0.468		
	> อนุปริญญา	102	3.30	115.343	245			
พระสงฆ์	< อนุปริญญา	115	3.48	7.848	2	3.924	5.931**	0.003
	อนุปริญญา	29	3.18	160.759	243	0.662		
	> อนุปริญญา	102	3.11	168.607	245			
เจ้าหน้าที่	< อนุปริญญา	115	3.29	0.082	2	0.041	0.060	0.942
	อนุปริญญา	29	3.23	164.372	243	0.676		
	> อนุปริญญา	102	3.26	164.454	245			
สถานที่	< อนุปริญญา	115	3.68	0.993	2	0.497	0.784	0.458
	อนุปริญญา	29	3.65	153.901	243	0.633		
	> อนุปริญญา	102	3.54	154.894	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 53 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	การศึกษา	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ความคิดเห็นภาพรวม	< อนุปริญญา	115	3.44	1.884	2	0.942	2.388	0.094
	อนุปริญญา	29	3.43	95.870	243	0.395		
	> อนุปริญญา	102	3.26	97.754	245			

*p < .05 **p< .01

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการศึกษากับความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffé ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 4.13) มีคิดความเห็นมากกว่าประชาชนที่จบการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 3.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ชื่อเสียงของวัดภาพรวมพบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 3.11) มีคิดความเห็นมากกว่าประชาชนที่จบการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 2.83) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่จบการศึกษาต่ำกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 3.48) มีคิดความเห็นมากกว่าประชาชนที่จบการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา (ค่าเฉลี่ย 3.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 54

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการศึกษา

(n=246)

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การศึกษา		
			< อนุปริญญา	อนุปริญญา	> อนุปริญญา
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
< อนุปริญญา	115	4.13	-		**
อนุปริญญา	29	4.16		-	
> อนุปริญญา	102	3.76			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 54 (ต่อ)

(n=246)

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การศึกษา	
			< อนุปริญญา	อนุปริญญา > อนุปริญญา
ชื่อเสียงของวัด				
< อนุปริญญา	115	3.11	-	*
อนุปริญญา	29	3.14	-	
> อนุปริญญา	102	2.83		-
พระสงฆ์				
< อนุปริญญา	69	2.80	-	**
อนุปริญญา	93	2.43	-	
> อนุปริญญา	84	3.82		-

*p < .05 **p< .01

1.4 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งสถานภาพสมรสออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโสด และกลุ่มสมรส/หม้าย/หย่า

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าประชาชนที่สมรส/หม้าย/หย่ามีความคิดเห็นมากว่าประชาชนที่เป็นโสด ดังตารางที่ 55

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามสถานภาพสมรส

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	สถานภาพสมรส	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัด	โสด	107	2.98	0.86	0.303	0.762
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.01	0.75		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	โสด	107	4.03	0.86	0.819	0.414
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.94	0.79		
มาดูดวง	โสด	107	2.32	1.05	1.012	0.312
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	2.46	1.01		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 55 (ต่อ)

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	สถานภาพสมรส	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
มาสะเดาะเคราะห์	โสด	107	2.94	1.18	0.083	0.934
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	2.93	1.03		
มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล	โสด	107	2.62	1.14	0.613	0.541
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	2.70	1.03		
พิธีกรรมภายในวัด	โสด	107	3.66	0.77	0.968	0.334
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.75	0.72		
พิธีกรรมทางศาสนา	โสด	107	3.62	0.93	2.053*	0.041
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.86	0.87		
พิธีกรรมทางสังคม	โสด	107	3.70	0.85	0.473	0.637
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.65	0.83		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	โสด	107	3.42	0.69	0.504	0.615
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.37	0.68		
พระสงฆ์	โสด	107	3.25	0.88	0.690	0.491
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.32	0.79		
เจ้าหน้าที่	โสด	107	3.32	0.84	0.845	0.399
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.23	0.81		
สถานที่	โสด	107	3.68	0.67	1.195	0.233
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.57	0.88		
ภาพรวม	โสด	107	3.35	0.67	0.325	0.746
	สมรส/หม้าย/หย่า	139	3.38	0.61		

1.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งรายได้ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาท กลุ่มมีรายได้ 7,500-15,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาท

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อศึกษารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1.5.1 มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.5.2 มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.5.3 มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5.4 ชื่อเสียงของวัดภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.5.5 พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 56

ตารางที่ 56 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามรายได้

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	รายได้ (บาท)	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	< 7,500	90	3.16	7.483	2	3.742	6.111**	0.003
	7,500-15,000	91	3.02	148.790	243	0.612		
	> 15,000	65	2.72	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	< 7,500	90	4.16	8.331	2	4.165	6.416**	0.002
	7,500-15,000	91	4.01	157.755	243	0.649		
	> 15,000	65	3.69	166.086	245			
มาดูดวง	< 7,500	90	2.61	9.872	2	4.936	4.800**	0.009
	7,500-15,000	91	2.41	249.877	243	1.028		
	> 15,000	65	2.09	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	< 7,500	90	3.05	7.687	2	3.844	3.266*	0.040
	7,500-15,000	91	3.03	285.988	243	1.177		
	> 15,000	65	2.64	293.675	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	< 7,500	90	2.85	5.673	2	2.836	2.480	0.086
	7,500-15,000	91	2.63	277.954	243	1.144		
	> 15,000	65	2.46	283.627	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 56 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	รายได้ (บาท)	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
พิธีกรรมภายในวัด	< 7,500	90	3.85	2.765	2	1.383	2.538	0.081
	7,500-15,000	91	3.63	132.401	243	0.545		
	> 15,000	65	3.63	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	< 7,500	90	3.91	3.627	2	1.813	2.261	0.106
	7,500-15,000	91	3.63	194.912	243	0.802		
	> 15,000	65	6.71	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	< 7,500	90	3.79	2.390	2	1.195	1.705	0.184
	7,500-15,000	91	3.62	170.382	243	0.701		
	> 15,000	65	3.56	172.772	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	< 7,500	90	3.52	2.334	2	1.167	2.509	0.083
	7,500-15,000	91	3.32	113.009	243	0.465		
	> 15,000	65	3.31	115.343	245			
พระสงฆ์	< 7,500	90	3.52	8.313	2	4.157	6.302**	0.002
	7,500-15,000	91	3.19	160.293	243	0.660		
	> 15,000	65	3.11	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	< 7,500	90	3.30	0.178	2	0.090	0.132	0.877
	7,500-15,000	91	3.25	164.275	243	0.676		
	> 15,000	65	3.24	164.453	245			
สถานที่	< 7,500	90	3.73	1.903	2	0.952	1.511	0.223
	7,500-15,000	91	3.53	152.991	243	0.630		
	> 15,000	65	3.59	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	< 7,500	90	3.51	3.404	2	1.702	4.383*	0.013
	7,500-15,000	91	3.32	94.351	243	0.388		
	> 15,000	65	3.22	97.755	245			

*p < .05 **p< .01

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้กับความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ โดยใช้ วิธี Scheffé ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 7,500-15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,500 บาทต่อเดือนมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 15,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 57

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามรายได้

(n=246)

รายได้ (บาทต่อเดือน)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รายได้ (บาทต่อเดือน)		
			< 7,500	7,500-15,000	> 15,000
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
ต่ำกว่า 7,500	90	4.16	-		**
7,500-15,000	91	4.01		-	
สูงกว่า 15,000	65	3.69			-
มาดูดวง					
ต่ำกว่า 7,500	90	2.61	-		**
7,500-15,000	91	2.41		-	
สูงกว่า 15,000	65	2.09			-
มาสะเดาะเคราะห์					
ต่ำกว่า 7,500	90	3.05	-		*
7,500-15,000	91	3.03		-	
สูงกว่า 15,000	65	2.64			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 57 (ต่อ)

(n=246)

รายได้ (บาทต่อเดือน)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รายได้ (บาทต่อเดือน)		
			< 7,500	**7,500-15,000**	**> 15,000**
ชื่อเสียงของวัด					
ต่ำกว่า 7,500	90	3.16	-		**
7,500-15,000	91	3.02		-	
สูงกว่า 15,000	65	2.72			-
พระสงฆ์					
ต่ำกว่า 7,500	90	3.52	-	*	**
7,500-15,000	91	3.19		-	
สูงกว่า 15,000	65	3.11			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
ต่ำกว่า 7,500	90	3.51	-		*
7,500-15,000	91	3.32		-	
สูงกว่า 15,000	65	3.22			-

*p < .05 **p< .01

1.6 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งอาชีพของประชาชนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มนักเรียน (2) กลุ่มรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน (3) กลุ่มธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และ (4) กลุ่มแม่บ้าน/พ่อบ้าน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 58

ตารางที่ 58 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามอาชีพ

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	อาชีพ	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	(1)	36	3.22	2.318	2	0.773	1.214	0.305
	(2)	128	2.95	153.955	243	0.636		
	(3)	36	2.90	156.273	245			
	(4)	46	3.01					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 58 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตถุหลักสี่	อาชีพ	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
มาไหว้หลวงปู่ขาว	(1)	36	4.16	1.891	2	0.630	0.929	0.427
	(2)	128	3.95	164.195	243	0.678		
	(3)	36	4.04	166.086	245			
	(4)	46	3.88					
มาดูดวง	(1)	36	2.57	6.579	2	2.193	2.096	0.101
	(2)	128	2.39	253.170	243	1.046		
	(3)	36	2.05	259.749	245			
	(4)	46	2.55					
มาสะเดาะเคราะห์	(1)	36	3.22	3.896	2	1.299	1.084	0.356
	(2)	128	2.89	289.780	243	1.197		
	(3)	36	2.79	293.676	245			
	(4)	46	2.95					
มาบูชาวัตถุมงคล	(1)	36	2.93	3.719	2	1.240	1.072	0.362
	(2)	128	2.58	279.907	243	1.157		
	(3)	36	2.74	283.626	245			
	(4)	46	2.66					
พิธีกรรมภายในวัด	(1)	36	3.81	1.111	2	0.370	0.668	0.572
	(2)	128	3.66	134.055	243	0.554		
	(3)	36	3.67	135.166	245			
	(4)	46	3.80					
พิธีกรรมทางศาสนา	(1)	36	3.75	1.798	2	0.599	0.737	0.531
	(2)	128	3.68	196.741	243	0.813		
	(3)	36	3.86	198.539	245			
	(4)	46	3.88					
พิธีกรรมทางสังคม	(1)	36	3.88	3.030	2	1.010	1.440	0.232
	(2)	128	3.64	169.743	243	0.701		
	(3)	36	3.48	172.773	245			
	(4)	46	3.72					
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	(1)	36	3.65	3.001	2	1.000	2.155	0.094
	(2)	128	3.33	112.342	243	0.464		
	(3)	36	3.35	115.343	245			
	(4)	46	3.39					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 58 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	อาชีพ	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
พระสงฆ์	(1)	36	3.67	7.995	2	2.665	4.105**	0.008
	(2)	128	3.16	160.612	243	0.664		
	(3)	36	3.21	168.607	245			
	(4)	46	3.41					
เจ้าหน้าที่	(1)	36	3.43	1.301	2	0.434	0.643	0.588
	(2)	128	3.22	163.152	243	0.674		
	(3)	36	3.26	164.453	245			
	(4)	46	3.28					
สถานที่	(1)	36	3.86	3.021	2	1.007	1.605	0.189
	(2)	128	3.61	151.873	243	0.628		
	(3)	36	3.58	154.894	245			
	(4)	46	3.48					
ความคิดเห็นภาพรวม	(1)		3.56	1.887	2	0.626	1.579	0.195
	(2)	128	3.31	85.878	243	0.396		
	(3)	36	3.31	97.755	245			
	(4)	46	3.37					

**p < .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์เป็นรายคู่พบว่า ประชาชนที่เป็นนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.67) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน (ค่าเฉลี่ย 3.16) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 59

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ

(n=246)

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ			
			(1)	(2)	(3)	(4)
พระสงฆ์						
(1)	36	3.67	-	**	*	
(2)	128	3.16		-		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 59 (ต่อ)

(n=246)

อาชีพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	อาชีพ			
			(1)	(2)	(3)	(4)
(3)	36	3.21			-	
(4)	46	3.41				-

*p < .05 **p < .01

หมายเหตุ (1) = อาชีพนักเรียน
(2) = อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน
(3) = อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
(4) = อาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน

1.7 ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการการชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่อยู่ภายในเขตหลักสี่ (ค่าเฉลี่ย 3.04) มีความเห็นมากกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขตหลักสี่ ดังตารางที่ 60

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ที่อยู่ปัจจุบัน	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัด	นอกเขตหลักสี่	107	2.76	0.81	2.099*	0.037
	ภายในเขตหลักสี่	203	4.03	0.78		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	นอกเขตหลักสี่	45	3.76	0.97	1.968	0.050
	ภายในเขตหลักสี่	203	2.46	1.03		
มาดูดวง	นอกเขตหลักสี่	45	2.13	1.01	1.916	0.057
	ภายในเขตหลักสี่	203	2.98	1.11		
มาสะเดาะเคราะห์	นอกเขตหลักสี่	45	2.74	1.03	1.290	0.198
	ภายในเขตหลักสี่	203	2.72	1.09		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 60 (ต่อ)

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ที่อยู่ปัจจุบัน	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
มาบูชาวัตถุมงคล	นอกเขตหลักสี่	45	2.43	0.99	1.575	0.116
	ภายในเขตหลักสี่	139	3.04	0.79		
พิธีกรรมภายในวัด	นอกเขตหลักสี่	45	3.65	0.80	0.579	0.563
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.78	0.91		
พิธีกรรมทางศาสนา	นอกเขตหลักสี่	45	3.65	0.85	0.819	0.413
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.67	0.82		
พิธีกรรมทางสังคม	นอกเขตหลักสี่	45	3.65	0.94	0.147	0.883
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.72	0.73		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	นอกเขตหลักสี่	45	3.35	0.74	0.420	0.675
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.34	0.82		
พระสงฆ์	นอกเขตหลักสี่	45	3.07	0.83	1.995	0.052
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.24	0.81		
เจ้าหน้าที่	นอกเขตหลักสี่	45	3.40	0.85	1.183	0.238
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.62	0.79		
สถานที่	นอกเขตหลักสี่	45	3.59	0.85	0.279	0.781
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.40	0.68		
ความคิดเห็นภาพรวม	นอกเขตหลักสี่	45	3.26	0.69	1.260	0.209
	ภายในเขตหลักสี่	203	3.40	0.62		

*p < .05

1.8 ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัด 30 นาทีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 3.86) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่ำกว่า 30 นาที (ค่าเฉลี่ย 3.55) ดังตารางที่ 61

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาการเดินทางมาวัด

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ระยะเวลาเดินทาง	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัด	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.01	0.79	0.659	0.510
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.94	0.84		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.99	0.82	0.373	0.709
	30 นาทีขึ้นไป	55	2.29	1.07		
มาดูดวง	ต่ำกว่า 30 นาที	191	2.43	1.02	0.864	0.338
	30 นาทีขึ้นไป	55	2.76	1.16		
มาสะเดาะเคราะห์	ต่ำกว่า 30 นาที	191	2.99	1.07	1.371	0.172
	30 นาทีขึ้นไป	55	2.73	1.06		
มาบูชาวัตถุมงคล	ต่ำกว่า 30 นาที	191	2.65	1.08	0.530	0.596
	30 นาทีขึ้นไป	55	2.93	0.82		
พิธีกรรมภายในวัด	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.71	0.76	0.128	0.899
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.69	0.78		
พิธีกรรมทางศาสนา	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.77	0.93	0.612	0.541
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.76	0.83		
พิธีกรรมทางสังคม	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.64	0.84	0.882	0.378
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.72	0.67		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.35	0.69	1.853	0.065
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.34	0.87		
พระสงฆ์	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.27	0.82	0.538	0.591
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.42	0.75		
เจ้าหน้าที่	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.23	0.83	1.569	0.118
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.86	0.78		
สถานที่	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.55	0.79	2.631**	0.009
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.54	0.65		
ความคิดเห็นภาพรวม	ต่ำกว่า 30 นาที	191	3.36	0.64	0.439	0.661
	30 นาทีขึ้นไป	55	3.40	0.61		

**p < .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.9 ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 62

ตารางที่ 62 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ค่าใช้จ่าย	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	ต่ำกว่า 200	115	2.93	1.722	2	0.861	1.354	0.260
	200-399	75	3.91	165.577	243	0.681		
	สูงกว่า 399	56	4.02	166.086	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	ต่ำกว่า 200	115	4.00	0.509	2	0.255	0.374	0.689
	200-399	75	2.43	259.470	243	1.068		
	สูงกว่า 399	56	2.43	259.749	245			
มาดูดวง	ต่ำกว่า 200	115	2.36	0.279	2	0.140	0.131	0.877
	200-399	75	2.94	285.603	243	1.175		
	สูงกว่า 399	56	3.25	293.675	245			
มาสะเดาะเคราะห์	ต่ำกว่า 200	115	2.78	8.072	2	4.036	3.434*	0.034
	200-399	75	2.69	280.010	243	1.153		
	สูงกว่า 399	56	2.86	283.626	245			
มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล	ต่ำกว่า 200	115	2.56	3.616	2	1.808	1.569	0.210
	200-399	75	2.99	154.551	243	0.636		
	สูงกว่า 399	56	3.14	156.273	245			
พิธีกรรมภายในวัด	ต่ำกว่า 200	115	3.71	0.194	2	0.097	0.174	0.840
	200-399	75	3.69	197.824	243	0.814		
	สูงกว่า 399	56	3.84	198.539	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	ต่ำกว่า 200	115	3.75	0.715	2	0.357	0.439	0.645
	200-399	75	3.66	172.766	243	0.711		
	สูงกว่า 399	56	3.67	172.772	245			
พิธีกรรมทางสังคม	ต่ำกว่า 200	115	3.67	0.006	2	0.003	.004	0.996
	200-399	75	3.68	134.972	243	0.555		
	สูงกว่า 399	56	3.76	135.166	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 62 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ค่าใช้จ่าย	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	ต่ำกว่า 200	115	3.43	0.598	2	0.299	0.634	0.532
	200-399	75	3.15	166.394	243	0.685		
	สูงกว่า 399	56	3.37	168.606	245			
พระสงฆ์	ต่ำกว่า 200	115	3.34	2.212	2	1.106	1.615	0.201
	200-399	75	3.25	164.152	243	0.676		
	สูงกว่า 399	56	3.22	164.453	245			
เจ้าหน้าที่	ต่ำกว่า 200	115	3.30	0.301	2	0.150	0.223	0.801
	200-399	75	3.56	154.335	243	0.635		
	สูงกว่า 399	56	3.69	154.894	245			
สถานที่	ต่ำกว่า 200	115	3.63	0.559	2	0.280	0.440	0.644
	200-399	75	3.32	114.745	243	0.472		
	สูงกว่า 399	56	3.42	115.343	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	ต่ำกว่า 200	115	3.35	0.425	2	0.213	0.531	0.589
	200-399	75	3.33	97.330	243	0.401		
	สูงกว่า 399	56	3.44	97.755	245			

*p < .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าใช้จ่ายในการมาวัดกับความคิดเห็นเป็นรายคู่พบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาวัดสูงกว่า 399 บาทต่อครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.25) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่ำกว่า 200 บาทต่อครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.78) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 63

ตารางที่ 63 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการมาวัด

(n=246)

ค่าใช้จ่ายในการมาวัด (บาท/ครั้ง)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าใช้จ่ายในการมาวัด (บาทต่อครั้ง)		
			< 200	200-399	> 399
มาสะเดาะเคราะห์					
ต่ำกว่า 200	115	2.78	-		**
200-399	75	2.94		-	
สูงกว่า 399	56	3.25			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

2.1 ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านมีดังนี้

2.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว มาบูชาวัตถุมงคล และพิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 มาดูดวง ชื่อเสียงของวัด และพระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.3 พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 64

ตารางที่ 64 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามความถี่ของการมาวัด

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ความถี่/เดือน	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	มา 1 ครั้ง	95	2.89	6.625	2	3.312	5.379**	0.005
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.97	160.142	243	0.659		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	4.19	166.086	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	มา 1 ครั้ง	95	3.82	5.944	2	2.972	4.510*	0.012
	มา 2-3 ครั้ง	75	2.26	248.361	243	1.022		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	2.72	259.749	245			
มาดูดวง	มา 1 ครั้ง	95	2.25	11.388	2	5.694	5.571**	0.004
	มา 2-3 ครั้ง	75	2.82	289.481	243	1.191		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.13	293.676	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 64 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	ความถี่/เดือน	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
มาสะเดาะเคราะห์	มา 1 ครั้ง	95	2.88	4.195	2	2.097	1.176	0.174
	มา 2-3 ครั้ง	75	2.48	275.796	243	1.135		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	2.92	283.627	245			
มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล	มา 1 ครั้ง	95	2.61	7.831	2	3.915	3.450*	0.033
	มา 2-3 ครั้ง	75	2.88	149.648	243	0.616		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.24	156.273	245			
พิธีกรรมภายในวัด	มา 1 ครั้ง	95	3.59	3.521	2	1.761	3.250*	0.040
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.69	185.409	243	0.763		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	4.09	198.539	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	มา 1 ครั้ง	95	3.54	13.130	2	6.565	8.604***	.000
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.71	172.558	243	0.710		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.67	172.773	245			
พิธีกรรมทางสังคม	มา 1 ครั้ง	95	3.64	0.215	2	0.107	0.151	0.860
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.70	131.645	243	0.542		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.88	135.166	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	มา 1 ครั้ง	95	3.33	1.486	2	0.743	1.585	0.207
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.26	161.221	243	0.663		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.53	168.606	245			
พระสงฆ์	มา 1 ครั้ง	95	3.11	7.385	2	3.693	5.566**	0.004
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.28	164.427	243	0.667		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.25	164.453	245			
เจ้าหน้าที่	มา 1 ครั้ง	95	3.27	0.026	2	0.013	0.019	0.981
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.53	153.179	243	0.630		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.74	154.894	245			
สถานที่	มา 1 ครั้ง	95	3.60	1.715	2	0.857	1.360	0.259
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.36	113.858	243	0.469		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.51	115.344	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	มา 1 ครั้ง	95	3.27	3.452	2	1.726	4.447*	0.013
	มา 2-3 ครั้ง	75	3.31	94.303	243	0.388		
	มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.54	97.755	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของการมาวัดกับความคิดเห็นเป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 4.19) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด 1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.81) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.72) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.25) และมาวัด 2-3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.60) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) มาบูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.92) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด 2-3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.48) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.24) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.89) และมาวัด 2-3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 2.88) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 4.09) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมากกว่าประชาชนที่มาวัด 2-3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.69) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

6) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.88) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.59) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนชนที่มาวัดมากกว่า 3 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.53) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัด1 ครั้งต่อเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8) ความคิดเห็นในภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.50) และอายุสูงกว่า 45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นในภาพรวมมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-45 ปี (ค่าเฉลี่ย 3.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 65

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามความถี่ของการมาวัด

(n=246)

ความถี่ของการมาวัด (ครั้งต่อเดือน)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความถี่ของการมาวัด (ครั้งต่อเดือน)		
			1 ครั้ง	2-3 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
ชื่อเสียงของวัด					
มา 1 ครั้ง	95	2.89	-		*
มา 2-3 ครั้ง	75	2.88		-	*
มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.24		-	*
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
มา 1 ครั้ง	95	3.82	-		*
มา 2-3 ครั้ง	75	3.97		-	
มากกว่า 3 ครั้ง	76	4.19			-
มาดูดวง					
มา 1 ครั้ง	95	2.25	-		*
มา 2-3 ครั้ง	75	2.26		-	*
มากกว่า 3 ครั้ง	76	2.72			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
มา 1 ครั้ง	95	2.61	-		
มา 2-3 ครั้ง	75	2.48		-	*
มากกว่า 3 ครั้ง	76	2.92			-
พิธีกรรมภายในวัด					
มา 1 ครั้ง	95	3.59	-		*
มา 2-3 ครั้ง	75	3.70		-	
มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.88			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
มา 1 ครั้ง	95	3.54	-		***
มา 2-3 ครั้ง	75	3.69		-	*
มากกว่า 3 ครั้ง	76	4.09			-
พระสงฆ์					
มา 1 ครั้ง	95	3.11	-		**
มา 2-3 ครั้ง	75	3.26		-	
มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.53			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 65 (ต่อ)

(n=246)

ความถี่ของการมาวัด (ครั้งต่อเดือน)	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความถี่ของการมาวัด (ครั้งต่อเดือน)		
			1 ครั้ง	2-3 ครั้ง	มากกว่า 3 ครั้ง
ความคิดเห็นภาพรวม					
มา 1 ครั้ง	95	3.27	-		*
มา 2-3 ครั้ง	75	3.31		-	
มากกว่า 3 ครั้ง	76	3.54			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

2.2 ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผู้วิจัยแบ่งกิจกรรมมาวัดออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มมาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว (2) กลุ่มมาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร และ (3) กลุ่มมาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ/มาทำบุญถวายสังฆทาน/มางานศพ/มาดูดวง ผลการวิจัยมีดังนี้

2.2.1 ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ก. มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมมาที่วัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข. พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมมาที่วัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค. สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมมาที่วัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่พบว่าประชาชนที่มีกิจกรรมมาที่วัดต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 66

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 66 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	กิจกรรมที่มา	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	(1)	87	3.13	3.313	2	1.656	2.631	0.074
	(2)	112	2.87	152.960	243	0.629		
	(3)	47	3.04	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	(1)	87	4.14	3.937	2	1.969	2.950	0.054
	(2)	112	3.85	162.149	243	0.667		
	(3)	47	3.99	166.086	245			
มาดูดวง	(1)	87	2.62	7.168	2	3.584	3.448*	0.033
	(2)	112	2.24	252.581	243	1.039		
	(3)	47	2.38	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	(1)	87	3.01	3.079	2	1.539	1.287	0.278
	(2)	112	2.82	290.597	243	1.196		
	(3)	47	3.09	293.676	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	(1)	87	2.75	1.388	2	0.694	0.598	0.551
	(2)	112	2.59	282.239	243	1.161		
	(3)	47	2.71	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	(1)	87	3.81	1.314	2	0.657	1.193	0.305
	(2)	112	3.66	133.852	243	0.551		
	(3)	47	3.65	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	(1)	87	3.81	0.640	2	0.320	0.393	0.676
	(2)	112	3.74	197.899	243	0.814		
	(3)	47	3.67	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	(1)	87	3.81	2.701	2	1.351	1.930	0.147
	(2)	112	3.58	170.071	243	0.700		
	(3)	47	3.63	172.772	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	(1)	87	3.52	4.162	2	2.081	4.549*	0.011
	(2)	112	3.25	111.181	243	0.458		
	(3)	47	3.49	115.343	245			
พระสงฆ์	(1)	87	3.52	9.080	2	4.540	6.915**	0.001
	(2)	112	3.10	159.527	243	0.656		
	(3)	47	3.32	168.607	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 66 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	กิจกรรมที่มา	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
เจ้าหน้าที่	(1)	87	3.30	3.311	2	1.656	2.497	0.084
	(2)	112	3.16	161.142	243	0.663		
	(3)	47	3.47	164.453	245			
สถานที่	(1)	87	3.74	3.126	2	1.563	2.503	0.084
	(2)	112	3.50	151.768	243	0.625		
	(3)	47	3.68	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	(1)	87	3.49	2.547	2	1.273	3.250*	0.040
	(2)	112	3.26	95.208	243	0.392		
	(3)	47	3.39	97.755	245			

*p < .05 **p < .01

หมายเหตุ (1) = มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว
(2) = มาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร
(3) = มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ/มาทำบุญถวายสังฆทาน/มางานศพ/มาดูดวง

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกิจกรรมที่มาวัดกับความคิดเห็นเป็นรายคู่ มีดังนี้

1) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว (ค่าเฉลี่ย 2.62) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร (ค่าเฉลี่ย 2.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว (ค่าเฉลี่ย 3.52) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร (ค่าเฉลี่ย 3.10) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว (ค่าเฉลี่ย 2.62) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร (ค่าเฉลี่ย 2.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว (ค่าเฉลี่ย 3.49) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร (ค่าเฉลี่ย 3.26) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 67

ตารางที่ 67 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามกิจกรรมที่มาวัด

(n=246)

กิจกรรมที่มาวัด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	กิจกรรมที่มาวัด		
			(1)	(2)	(3)
มาดูดวง					
(1) มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว	87	2.62	-	*	
(2) ทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร	112	2.24		-	
(3) ทำบุญอุทิศส่วนกุศล/สังฆทาน/อื่นๆ	47	2.38			-
พระสงฆ์					
(1) มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว	87	3.52	-	**	
(2) ทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร	112	3.10		-	
(3) ทำบุญอุทิศส่วนกุศล/สังฆทาน/อื่นๆ	47	3.32			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
(1) มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว	87	3.52	-	*	
(2) ทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร	112	3.25		-	
(3) ทำบุญอุทิศส่วนกุศล/สังฆทาน/อื่นๆ	47	3.49			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
(1) มาไหว้พระ/มาไหว้หลวงปู่ขาว	87	3.49	-	*	
(2) ทำบุญวันเกิด/ทำบุญตักบาตร	112	3.26		-	
(3) ทำบุญอุทิศส่วนกุศล/สังฆทาน/อื่นๆ	47	3.39			-

*p < .05 **p < .01

2.3 ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดพระ/วันจันทร์-วันศุกร์ (ค่าเฉลี่ย 3.92) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดวันเสาร์/วันอาทิตย์/วันหยุดนักขัตฤกษ์ (ค่าเฉลี่ย 3.61) ดังตารางที่ 68

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 68 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามวันที่มาวัด

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	วันที่มาวัด	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัดภาพรวม	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.01	0.75	0.217	0.829
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	2.98	0.84		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	4.05	0.73	1.170	0.243
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.92	0.89		
มาดูดวง	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	2.37	1.04	0.406	0.685
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	2.42	1.03		
มาสะเดาะเคราะห์	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	2.90	1.11	0.423	0.673
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	2.96	1.09		
มาบูชาวัตถุมงคล	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	2.71	1.08	0.562	0.574
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	2.63	1.08		
พิธีกรรมภายในวัด	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.80	0.64	1.197	0.073
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.63	0.81		
พิธีกรรมทางศาสนา	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.92	0.79	2.682**	0.008
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.61	0.96		
พิธีกรรมทางสังคม	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.69	0.77	0.327	0.744
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.65	0.90		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.38	0.70	0.218	0.827
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.40	0.68		
พระสงฆ์	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.28	0.79	0.164	0.870
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.30	0.86		
เจ้าหน้าที่	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.29	0.80	0.293	0.770
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.26	0.84		
สถานที่	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.58	0.83	0.696	0.487
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.65	0.77		
ความคิดเห็นภาพรวม	วันพระ/จันทร์-ศุกร์	112	3.40	0.59	0.713	0.476
	วันเสาร์/อาทิตย์/วันหยุด	134	3.34	0.67		

*p < .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.4 ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดหลังเวลา 09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 3.19) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดเวลา 06.00-09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 2.85)

2.4.2 พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดหลังเวลา 09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 3.49) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดเวลา 06.00-09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 3.22)

2.4.3 สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดหลังเวลา 09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 3.55) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดเวลา 06.00-09.00 น. (ค่าเฉลี่ย 3.34) ดังตารางที่ 69

ตารางที่ 69 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามเวลาที่มาวัด

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	เวลาที่มาวัด	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
ชื่อเสียงของวัด	เวลา 06.00-09.00 น.	185	2.95	0.82	1.677	0.095
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.14	0.71		
มาไหว้หลวงปู่ขาว	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.98	0.84	0.129	0.898
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.97	0.76		
มาดูดวง	เวลา 06.00-09.00 น.	185	2.33	1.05	1.793	0.074
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	2.60	0.94		
มาสะเดาะเคราะห์	เวลา 06.00-09.00 น.	185	2.85	1.13	2.367*	0.019
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.19	0.93		
มาบูชาวัตถุมงคล	เวลา 06.00-09.00 น.	185	2.62	1.12	1.288	0.200
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	2.81	0.93		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 69 (ต่อ)

(n = 246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	เวลาที่มาวัด	n	$\bar{X}$	S.D	t	p-value
พิธีกรรมภายในวัด	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.73	0.73	0.621	0.535
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.66	0.77		
พิธีกรรมทางศาสนา	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.79	0.91	1.032	0.303
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.65	0.87		
พิธีกรรมทางสังคม	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.67	0.84	0.006	0.995
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.67	0.85		
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.34	0.70	2.031*	0.043
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.55	0.64		
พระสงฆ์	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.22	0.78	2.186*	0.030
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.49	0.93		
เจ้าหน้าที่	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.23	0.83	1.310	0.191
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.39	0.78		
สถานที่	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.57	0.81	1.619	0.107
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.76	0.74		
ความคิดเห็นภาพรวม	เวลา 06.00-09.00 น.	185	3.34	0.64	1.192	0.234
	เวลาหลัง 09.00 น.	61	3.45	0.62		

*p < .05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชาที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

3.1 ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้านดังนี้

3.1.1 มาไหว้หลวงปูขาว มาดูดวง ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา และพระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.1.2 มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมภายในวัด และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.3 เจ้าหน้าที่ และสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.4 พิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 70

ตารางที่ 70 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามทำบุญทั่วไป

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ทำบุญทั่วไป	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	42	2.67	12.807	2	6.404	10.846***	0.000
	ปานกลาง	161	2.96	143.466	243	0.590		
	มาก	43	3.43	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	42	3.61	10.851	2	5.426	8.493***	0.000
	ปานกลาง	161	3.98	155.235	243	0.639		
	มาก	43	4.33	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	42	2.08	18.917	2	9.458	9.544***	0.000
	ปานกลาง	161	2.33	240.832	243	0.991		
	มาก	43	2.97	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	42	2.66	12.382	2	6.191	5.348**	0.005
	ปานกลาง	161	2.89	281.293	243	1.158		
	มาก	43	3.39	293.675	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	42	2.31	11.127	2	5.564	4.961**	0.008
	ปานกลาง	161	2.66	272.499	243	1.121		
	มาก	43	3.04	283.626	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	42	3.42	7.059	2	3.530	6.695**	0.001
	ปานกลาง	161	3.71	128.107	243	0.527		
	มาก	43	3.99	135.166	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 70 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	ทำบุญทั่วไป	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	42	3.36	18.768	2	9.384	12.684***	0.000
	ปานกลาง	161	3.71	179.771	243	0.740		
	มาก	43	4.28	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	42	3.47	1.965	2	0.983	1.398	0.249
	ปานกลาง	161	3.71	170.808	243	0.703		
	มาก	43	3.70	172.773	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	42	3.12	6.607	2	3.303	7.382**	0.001
	ปานกลาง	161	3.38	108.737	243	0.447		
	มาก	43	3.68	115.344	245			
พระสงฆ์	น้อย	42	2.96	13.007	2	6.504	10.157***	0.000
	ปานกลาง	161	3.26	155.599	243	0.640		
	มาก	43	3.73	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	น้อย	42	2.99	4.381	2	2.190	3.325*	0.038
	ปานกลาง	161	3.30	160.073	243	0.659		
	มาก	43	3.41	164.454	245			
สถานที่	น้อย	42	3.43	5.185	2	2.592	4.208*	0.016
	ปานกลาง	161	3.59	149.710	243	0.616		
	มาก	43	3.90	154.895	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	42	3.07	8.555	2	4.277	11.652***	0.000
	ปานกลาง	161	3.35	89.200	243	0.367		
	มาก	43	3.70	97.755	245			

เมื่อเปรียบเทียบทำบุญทั่วไปกับความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 4.33) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.98) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.61) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 2.97) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.33) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.08) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.39) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

4) บูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.04) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.31) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.67) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 4.28) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.71) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.36) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

7) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (2.96) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

9) เจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.99) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10) สถานที่พบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.43) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) และประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

12) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่ทำบุญทั่วไปมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.07) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่ทำบุญทั่วไปปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญทั่วไปน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 71

ตารางที่ 71 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามทำบุญทั่วไป

(n=246)

ทำบุญทั่วไป	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ทำบุญทั่วไป		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย	42	2.67	-		***
ปานกลาง	161	2.96		-	**
มาก	43	3.43			-
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย	42	3.61	-	*	***
ปานกลาง	161	3.98		-	*
มาก	43	4.33			-
มาดูดวง					
น้อย	42	2.08	-		***
ปานกลาง	161	2.33		-	**
มาก	43	2.97			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 71 (ต่อ)

(n=246)

ทำบุญทั่วไป	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ทำบุญทั่วไป		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย	42	2.66	-		**
ปานกลาง	161	2.89		-	*
มาก	43	3.39			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย	42	2.31	-		**
ปานกลาง	161	2.66		-	
มาก	43	3.04			-
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย	42	3.42	-		**
ปานกลาง	161	3.71		-	
มาก	43	3.99			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย	42	3.36	-		***
ปานกลาง	161	3.71		-	**
มาก	43	4.28			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย	42	3.12	-		**
ปานกลาง	161	3.38		-	*
มาก	43	3.68			-
พระสงฆ์					
น้อย	42	2.96	-		***
ปานกลาง	161	3.26		-	**
มาก	43	3.73			
เจ้าหน้าที่					
น้อย	42	2.99	-		*
ปานกลาง	161	3.30		-	
มาก	43	3.41			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 71 (ต่อ)

(n=246)

ทำบุญทั่วไป	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ทำบุญทั่วไป		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
สถานที่					
น้อย	42	3.43	-		*
ปานกลาง	161	3.59		-	
มาก	43	3.90			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย	42	3.07	-	*	***
ปานกลาง	161	3.35		-	**
สูงกว่า 45 ปี	43	3.70			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

3.2 ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อศึกษารายด้านมีดังนี้

3.2.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2.2 มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางสังคม และสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2.3 มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.4 เจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 72

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 72 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามทำบุญตามประเพณี

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ตามประเพณี	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	26	2.49	13.457	2	6.729	11.449***	0.000
	ปานกลาง	134	2.92	142.816	243	0.588		
	มาก	86	3.26	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	26	3.36	20.702	2	10.351	17.301***	0.000
	ปานกลาง	134	3.86	145.384	243	0.598		
	มาก	86	4.31	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	26	1.91	11.740	2	5.870	5.752**	0.004
	ปานกลาง	134	2.34	248.009	243	1.021		
	มาก	86	2.64	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	26	2.47	8.230	2	4.115	3.503*	0.032
	ปานกลาง	134	2.91	285.446	243	1.175		
	มาก	86	3.11	293.676	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	26	2.22	15.608	2	7.804	7.076**	0.001
	ปานกลาง	134	2.55	268.018	243	1.103		
	มาก	86	2.98	283.626	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	26	3.37	16.564	2	8.282	16.969***	0.000
	ปานกลาง	134	3.56	118.602	243	0.488		
	มาก	86	4.06	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	26	3.23	26.960	2	13.480	19.091***	0.000
	ปานกลาง	134	3.58	171.579	243	0.706		
	มาก	86	4.18	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	26	3.50	9.096	2	4.548	6.752**	0.001
	ปานกลาง	134	3.53	163.677	243	0.674		
	มาก	86	3.93	172.773	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	26	3.05	7.908	2	3.954	8.943***	0.000
	ปานกลาง	134	3.32	107.343	243	0.442		
	มาก	86	3.61	115.344	245			
พระสงฆ์	น้อย	26	2.62	23.394	2	11.697	19.574***	0.000
	ปานกลาง	134	3.20	145.212	243	0.598		
	มาก	86	3.64	168.606	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 72 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	ตามประเพณี	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
เจ้าหน้าที่	น้อย	26	3.11	1.303	2	0.651	0.970	0.380
	ปานกลาง	134	3.25	163.150	243	0.671		
	มาก	86	3.35	164.453	245			
สถานที่	น้อย	26	3.42	6.947	2	3.474	5.705**	0.004
	ปานกลาง	134	3.51	147.947	243	0.609		
	มาก	86	3.84	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	26	2.97	12.065	2	6.032	17.107***	0.000
	ปานกลาง	134	3.27	85.690	243	0.353		
	มาก	86	3.64	97.755	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการทำบุญตามประเพณีกับความคิดเห็นเป็นรายคู่ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.31) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.89) และทำบุญตามประเพณีน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 2.64) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.91) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.11) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) บูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 2.98) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.55) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.22) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.26) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.49) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ส่วนประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ที่ทำบุญตามประเพณีน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.58) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.23) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7) พิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.53) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.53) และทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

9) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.20) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.62) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ที่ทำบุญตามประเพณีน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10) สถานที่พบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.51) และทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

11) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

12) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) และประชาชนที่ทำบุญตามประเพณีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 73

ตารางที่ 73 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามทำบุญตามประเพณี

(n=246)

ทำบุญตามประเพณี	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ทำบุญตามประเพณี		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย	26	2.49	-	*	***
ปานกลาง	134	2.92		-	**
มาก	86	3.26			-
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย	26	3.36	-	**	***
ปานกลาง	134	3.86		-	***
มาก	86	4.31			-
มาดูดวง					
น้อย	26	1.91	-		**
ปานกลาง	134	2.34		-	
มาก	86	2.64			-
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย	26	2.47	-		*
ปานกลาง	134	2.91		-	
มาก	86	3.11			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย	26	2.22	-		**
ปานกลาง	134	2.55		-	*
มาก	86	2.98			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 73 (ต่อ)

(n=246)

ทำบุญตามประเพณี	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ทำบุญตามประเพณี		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย	26	3.37	-		***
ปานกลาง	134	3.56		-	***
มาก	86	4.06			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย	26	3.23	-		***
ปานกลาง	134	3.58		-	***
มาก	86	4.18			-
พิธีกรรมทางสังคม					
น้อย	26	3.50	-		**
ปานกลาง	134	3.53		-	**
มาก	86	3.93			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย	26	3.05	-		**
ปานกลาง	134	3.32		-	**
มาก	86	3.61			-
พระสงฆ์					
น้อย	26	2.62	-	**	***
ปานกลาง	134	3.20		-	***
มาก	86	3.64			-
สถานที่					
น้อย	26	3.42	-		**
ปานกลาง	134	3.51		-	**
มาก	86	3.84			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย	26	2.97	-		***
ปานกลาง	134	3.27		-	***
สูงกว่า 45 ปี	86	3.64			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3 ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด พระสงฆ์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.3.2 มาดูดวง และมาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3.3 พิธีกรรมทางสังคม และเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 74

ตารางที่ 74 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการทำบุญ

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	การทำบุญ	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	24	2.45	18.309	2	9.154	16.124***	0.000
	ปานกลาง	166	2.93	137.964	243	0.568		
	มาก	56	3.43	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	24	3.29	26.337	2	13.168	22.898***	0.000
	ปานกลาง	166	3.91	139.749	243	0.575		
	มาก	56	4.48	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	24	1.90	14.254	2	7.127	7.054**	0.001
	ปานกลาง	166	2.35	245.495	243	1.010		
	มาก	56	2.77	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	24	2.44	11.073	2	5.537	4.761**	0.009
	ปานกลาง	166	2.90	282.602	243	1.163		
	มาก	56	3.24	293.675	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 74 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	การทำบุญ	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	24	2.15	24.948	2	12.474	11.718***	0.000
	ปานกลาง	166	2.56	258.678	243	1.065		
	มาก	56	3.21	283.626	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	24	3.29	14.308	2	7.154	14.384***	0.000
	ปานกลาง	166	3.64	120.858	243	0.497		
	มาก	56	4.11	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	24	3.19	32.145	2	16.073	23.472***	0.000
	ปานกลาง	166	3.62	166.394	243	0.685		
	มาก	56	4.38	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	24	3.38	.865	2	1.932	2.780	0.064
	ปานกลาง	166	3.65	168.908	243	0.695		
	มาก	56	3.85	172.773	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	24	3.12	9.825	2	4.913	11.313***	0.000
	ปานกลาง	166	3.31	150.518	243	0.434		
	มาก	56	3.75	115.343	245			
พระสงฆ์	น้อย	24	2.74	21.303	2	10.651	17.571***	0.000
	ปานกลาง	166	3.21	147.303	243	0.606		
	มาก	56	3.77	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	น้อย	24	3.10	3.366	2	1.683	2.539	0.081
	ปานกลาง	166	3.22	161.087	243	0.663		
	มาก	56	3.47	164.453	245			
สถานที่	น้อย	24	3.53	10.223	2	5.111	8.585***	0.000
	ปานกลาง	166	3.50	144.671	243	0.595		
	มาก	56	3.99	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	24	2.95	13.776	2	6.888	19.931***	0.000
	ปานกลาง	166	3.29	83.979	243	0.346		
	มาก	56	3.76	97.775	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการทำบุญกับความคิดเห็นเป็นรายคู่มีดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.48) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.91) และการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.29) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประชาชนที่มีการทำบุญปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 2.77) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.35) และปะชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.24) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.44) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) บูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.21) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.56) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่มีการทำบุญปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.38) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.64) และมีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่มีการทำบุญปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ที่มีการทำบุญน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9) สถานที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมากกว่ามีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.53) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

11) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) และประชาชนที่มีการทำบุญน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.95) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนประชาชนที่มีการทำบุญปานกลางมีความเห็นมากกว่าประชาชนที่มีการทำบุญน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 75

ตารางที่ 75 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเป็นรายคู่ จำแนกตามการทำบุญ

(n=246)

การทำบุญ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การทำบุญ		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย	24	2.45	-	*	***
ปานกลาง	166	2.93		-	***
มาก	56	3.43			-
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย	24	3.29	-	**	***
ปานกลาง	166	3.91		-	***
มาก	56	4.48			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 75 (ต่อ)

(n=246)

การทำบุญ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การทำบุญ		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาดูดวง					
น้อย	24	1.90	-		**
ปานกลาง	166	2.35		-	*
มาก	56	2.77			-
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย	24	2.44	-		*
ปานกลาง	166	2.90		-	
มาก	56	3.24			-
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย	24	3.29	-		***
ปานกลาง	166	3.64		-	***
มาก	56	4.11			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย	24	2.15	-		***
ปานกลาง	166	2.56		-	***
มาก	56	3.21			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย	24	3.19	-		***
ปานกลาง	166	3.62		-	***
มาก	56	4.38			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย	24	3.12	-		**
ปานกลาง	166	3.31		-	***
มาก	56	3.75			-
พระสงฆ์					
น้อย	24	2.74	-	*	****
ปานกลาง	166	3.21		-	***
มาก	56	3.77			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 75 (ต่อ)

(n=246)

การทำบุญ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การทำบุญ		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
สถานที่					
น้อย	24	3.53	-		*
ปานกลาง	166	3.50		-	***
มาก	56	3.99			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย	24	2.95	-	*	***
ปานกลาง	166	3.29		-	***
สูงกว่า 45 ปี	56	3.76			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

4.1 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ พบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.2 มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ และพิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1.3 พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัด พบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังตารางที่ 76

ตารางที่ 76 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการสนับสนุนจากครอบครัว

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ครอบครัว	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	6	2.37	8.512	2	4.256	7.000**	0.001
	ปานกลาง	84	2.79	147.761	243	0.608		
	มาก	156	3.13	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	6	3.36	8.867	2	4.434	6.853*›	0.001
	ปานกลาง	84	3.77	157.219	243	0.647		
	มาก	156	4.12	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	6	1.75	6.594	2	3.297	3.165*	0.044
	ปานกลาง	84	2.24	253.154	243	1.042		
	มาก	156	2.51	259.748	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	6	1.97	9.802	2	4.901	4.195*	0.016
	ปานกลาง	84	2.78	283.874	243	1.168		
	มาก	156	3.06	293.676	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	6	2.40	11.306	2	5.653	5.044**	0.001
	ปานกลาง	84	2.38	272.321	243	1.121		
	มาก	156	2.82	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	6	3.15	12.381	2	6.191	12.252***	0.000
	ปานกลาง	84	3.44	122.785	243	0.505		
	มาก	156	3.88	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	6	2.86	23.060	2	11.530	15.966***	0.000
	ปานกลาง	84	3.40	175.479	243	0.722		
	มาก	156	3.98	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	6	3.43	5.164	2	2.582	3.743*	0.025
	ปานกลาง	84	3.48	167.609	243	0.690		
	มาก	156	3.78	172.773	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 76 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	ครอบครัว	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	6	2.72	10.426	2	5.213	12.074***	0.000
	ปานกลาง	84	3.17	104.917	243	0.432		
	มาก	156	3.54	115.343	245			
พระสงฆ์	น้อย	6	2.61	12.566	2	6.283	9.785***	0.000
	ปานกลาง	84	3.03	156.040	243	0.642		
	มาก	156	3.45	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	น้อย	6	2.56	9.806	2	4.903	7.704**	0.001
	ปานกลาง	84	3.06	154.647	243	0.636		
	มาก	156	3.41	164.453	245			
สถานที่	น้อย	6	2.98	9.120	2	4.560	7.601**	0.001
	ปานกลาง	84	3.41	145.775	243	0.600		
	มาก	156	3.76	154.895	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	6	2.74	10.330	2	5.165	14.356***	0.000
	ปานกลาง	84	3.13	87.425	243	0.360		
	มาก	156	3.52	97.775	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสนับสนุนจากครอบครัวกับความคิดเห็นเป็นรายคู่มีดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.77) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.36) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นรายคู่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.05) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.97) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) บูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 2.83) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.13) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.37) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

7) พิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.44) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.15) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

9) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.61) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

10) เจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.06) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

11) สถานที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.98) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

12) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.72) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

13) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ดังตารางที่ 77

ตารางที่ 77 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนจากครอบครัว

(n=246)

การสนับสนุนจากครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากครอบครัว		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย	6	2.37	-		*
ปานกลาง	84	2.79		-	**
มาก	156	3.13			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 77 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากครอบครัว		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย	6	3.36	-		*
ปานกลาง	84	3.77		-	**
มาก	156	4.12			-
มาดูดวง					
น้อย	6	1.75	-		*
ปานกลาง	84	2.24		-	
มาก	156	2.51			-
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย	6	1.97	-		*
ปานกลาง	84	2.78		-	
มาก	156	3.06			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย	6	2.40	-		
ปานกลาง	84	2.38		-	**
มาก	156	2.82			-
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย	6	3.43	-		*
ปานกลาง	84	3.48		-	***
มาก	156	3.78			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย	6	2.86	-		**
ปานกลาง	84	3.40		-	***
มาก	156	3.98			-
พิธีกรรมทางสังคม					
น้อย	6	3.4.	-		
ปานกลาง	84	3.48			*
มาก	156	3.78			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย	6	2.72	-		**
ปานกลาง	84	3.17		-	***

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 77 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากครอบครัว		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาก	156	3.54			-
พระสงฆ์					
น้อย	6	3.15	-		*
ปานกลาง	84	3.44		-	***
มาก	156	3.88			-
เจ้าหน้าที่					
น้อย	6	2.61	-		*
ปานกลาง	84	3.03		-	**
มาก	156	3.45			-
สถานที่					
น้อย	6	2.56	-		*
ปานกลาง	84	3.06		-	**
มาก	156	3.41			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย	6	2.74	-		**
ปานกลาง	84	3.13		-	***
มาก	156	3.52			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

4.2 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1.2 มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางสังคม และเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.3 สถานที่พบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 78

ตารางที่ 78 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	กัลยาณมิตร	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	30	2.47	10.876	2	5.438	9.089***	0.000
	ปานกลาง	109	2.99	145.397	243	0.598		
	มาก	107	3.15	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	30	3.62	10.176	2	5.088	7.930***	0.000
	ปานกลาง	109	3.87	155.910	243	0.642		
	มาก	107	4.19	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	30	1.78	14.078	2	7.039	6.962**	0.001
	ปานกลาง	109	2.42	245.671	243	1.011		
	มาก	107	2.55	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	30	2.37	11.481	2	5.741	4.943**	0.008
	ปานกลาง	109	2.97	282.194	243	1.161		
	มาก	107	3.05	293.675	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	30	2.11	11.051	2	5.525	4.926**	0.008
	ปานกลาง	109	2.69	272.576	243	1.122		
	มาก	107	2.80	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	30	3.26	12.417	2	6.209	12.291***	0.000
	ปานกลาง	109	3.62	122.749	243	0.505		
	มาก	107	3.93	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	30	3.33	15.526	2	7.763	10.307***	0.000
	ปานกลาง	109	3.60	183.013	243	0.753		
	มาก	107	4.02	198.539	245			
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	30	3.19	10.476	2	5.238	7.843**	0.001
	ปานกลาง	109	3.63	162.297	243	0.668		

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 78 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	กัลยาณมิตร	n	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
	มาก	107	3.84	172.773	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	30	3.04	7.831	2	3.915	8.849***	.000
	ปานกลาง	109	3.31	107.513	243	0.442		
	มาก	107	3.57	115.344	245			
พระสงฆ์	น้อย	30	2.92	11.553	2	5.777	8.938***	0.000
	ปานกลาง	109	3.17	157.053	243	0.646		
	มาก	107	3.52	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	น้อย	30	2.88	7.928	2	3.964	6.154**	0.002
	ปานกลาง	109	3.21	156.525	243	0.644		
	มาก	107	3.44	164.453	245			
สถานที่	น้อย	30	3.33	4.973	2	2.486	4.030*	0.019
	ปานกลาง	109	3.56	149.921	243	0.617		
	มาก	107	3.76	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	30	2.92	9.971	2	4.986	13.801***	0.000
	ปานกลาง	109	3.31	87.784	243	0.361		
	มาก	107	3.55	97.755	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรกับความคิดเห็นเป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.87) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.62) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 2.55) และปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.42) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.78) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.06) และปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.37) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

4) มาบูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 2.80) และปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.15) และปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.60) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.33) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7) พิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) และปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.63) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

8) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.93) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.26) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

9) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.17) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10) เจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

11) สถานที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.33) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

12) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.04) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

13) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ ส่วนประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 79

ตารางที่ 79 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

(n=246)

การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย	30	2.47	-	**	***
ปานกลาง	109	2.99		-	
มาก	107	3.15			-
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย	30	3.62	-		**
ปานกลาง	109	3.87		-	*

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 79 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาก	107	4.19			-
มาดูดวง					
น้อย	30	1.78	-	**	**
ปานกลาง	109	2.42		-	
มาก	107	2.55			-
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย	30	2.37	-	*	**
ปานกลาง	109	2.97		-	
มาก	107	3.05			-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย	30	2.11	-	*	**
ปานกลาง	109	2.69		-	
มาก	107	2.80			-
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย	30	3.19	-		***
ปานกลาง	109	3.63		-	**
มาก	107	3.84			-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย	30	3.33	-		**
ปานกลาง	109	3.60		-	**
มาก	107	4.02			-
พิธีกรรมทางสังคม					
น้อย	30	3.19	-	*	**
ปานกลาง	109	3.63		-	-
มาก	107	3.84			-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย	30	3.04	-		**
ปานกลาง	109	3.31		-	*
มาก	107	3.57			-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 79 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
พระสงฆ์					
น้อย	30	3.26	-		**
ปานกลาง	109	3.62		-	**
มาก	107	3.93			-
เจ้าหน้าที่					
น้อย	30	2.88	-		**
ปานกลาง	109	3.21		-	
มาก	107	3.44			-
สถานที่					
น้อย	30	3.33	-		*
ปานกลาง	109	3.56		-	
มาก	107	3.76			-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย	30	2.92	-		***
ปานกลาง	109	3.31		-	**
มาก	107	3.55			-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

4.3 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด พระสงฆ์ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.1.2 มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางสังคม และเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 80

ตารางที่ 80 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมของประชาชน จำแนกตามการสนับสนุนจากสังคม

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่	สังคม	N	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
ชื่อเสียงของวัด	น้อย	5	1.99	12.701	2	6.351	10.748***	0.000
	ปานกลาง	99	2.80	143.572	243	0.591		
	มาก	142	3.16	156.273	245			
มาไหว้หลวงปู่ขาว	น้อย	5	3.30	11.539	2	5.770	9.072***	0.000
	ปานกลาง	99	3.76	154.547	243	0.636		
	มาก	142	4.16	166.086	245			
มาดูดวง	น้อย	5	1.40	12.996	2	6.498	6.399**	0.002
	ปานกลาง	99	2.20	246.753	243	1.015		
	มาก	142	2.57	259.749	245			
มาสะเดาะเคราะห์	น้อย	5	1.40	16.768	2	8.384	7.358**	0.001
	ปานกลาง	99	2.80	276.907	243	1.140		
	มาก	142	3.08	293.675	245			
มาบูชาวัตถุมงคล	น้อย	5	1.84	12.011	2	6.006	5.373**	0.005
	ปานกลาง	99	2.46	271.616	243	1.118		
	มาก	142	2.84	283.627	245			
พิธีกรรมภายในวัด	น้อย	5	3.24	13.658	2	6.829	13.657***	0.000
	ปานกลาง	99	3.45	121.508	243	0.500		
	มาก	142	3.91	135.166	245			
พิธีกรรมทางศาสนา	น้อย	5	2.83	22.773	2	11.387	15.742***	0.000
	ปานกลาง	99	3.44	175.766	243	0.723		
	มาก	142	4.00	198.539	245			
สิ่งแวดล้อมภายในวัด	น้อย	5	2.76	9.793	2	4.897	11.273***	0.000
	ปานกลาง	99	3.19	105.550	243	0.434		
	มาก	142	3.56	115.343	245			

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 80 (ต่อ)

(n =246)

ความคิดเห็นต่อวัตหลักสี่	สังคม	N	$\bar{X}$	SS	df	MS	F	p-value
พิธีกรรมทางสังคม	น้อย	5	3.64	7.723	2	3.861	5.685**	0.004
	ปานกลาง	99	3.45	165.050	243	0.679		
	มาก	142	3.82	172.773	245			
พระสงฆ์	น้อย	5	2.47	13.053	2	6.527	10.196***	0.000
	ปานกลาง	99	3.07	155.553	243	0.640		
	มาก	142	3.47	168.606	245			
เจ้าหน้าที่	น้อย	5	2.87	7.094	2	3.547	5.477**	0.005
	ปานกลาง	99	3.08	157.359	243	0.648		
	มาก	142	3.41	164.453	245			
สถานที่	น้อย	5	2.95	9.872	2	4.936	8.271***	0.000
	ปานกลาง	99	3.42	145.022	243	0.597		
	มาก	142	3.78	154.894	245			
ความคิดเห็นภาพรวม	น้อย	5	2.66	11.659	2	5.829	16.453***	0.000
	ปานกลาง	99	3.15	86.096	243	0.354		
	มาก	142	3.54	97.755	245			

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการสนับสนุนทางสังคมกับความคิดเห็นเป็นรายคู่มีรายละเอียดดังนี้

1) มาไหว้หลวงปู่ขาวพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.76) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

2) มาดูดวงพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 2.57) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.20) และประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3) มาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.08) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) มาบูชาวัตถุมงคลพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 2.84) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.46) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.84) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

5) ชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.16) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.99) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ส่วนประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคมปานกลางมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) พิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.44) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.83) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

7) พิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางกัลยาณมิตรปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8) พิธีกรรมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.45) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.24) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9) พระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.47) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

10) เจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

11) สถานที่พบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.42) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.95) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

12) สิ่งแวดล้อมภายในวัดพบว่า ประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.76) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

13) ความคิดเห็นภาพรวมพบว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ดังตารางที่ 81

ตารางที่ 81 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่เป็นรายคู่ จำแนกตามการสนับสนุนทางสังคม

(n=246)

การสนับสนุนจากสังคม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากสังคม		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
ชื่อเสียงของวัด					
น้อย			-	*	**
ปานกลาง				-	***
มาก					-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 81 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากสังคม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากสังคม		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
มาไหว้หลวงปู่ขาว					
น้อย			-		***
ปานกลาง				-	*
มาก					-
มาดูดวง					
น้อย			-		*
ปานกลาง				-	**
มาก					-
มาสะเดาะเคราะห์					
น้อย			-	**	**
ปานกลาง				-	*
มาก					-
มาบูชาวัตถุมงคล					
น้อย			-		*
ปานกลาง				-	**
มาก					-
พิธีกรรมภายในวัด					
น้อย			-		*
ปานกลาง				-	***
มาก					-
พิธีกรรมทางศาสนา					
น้อย			-		**
ปานกลาง				-	***
มาก					-
พิธีกรรมทางสังคม					
น้อย			-		
ปานกลาง				-	**
มาก					-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 81 (ต่อ)

(n=246)

การสนับสนุนจากสังคม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	การสนับสนุนจากสังคม		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
พระสงฆ์					
น้อย			-		**
ปานกลาง				-	***
มาก					-
สิ่งแวดล้อมภายในวัด					
น้อย			-		*
ปานกลาง				-	***
มาก					-
พระสงฆ์					
น้อย			-		**
ปาน				-	***
มาก					-
เจ้าหน้าที่					
น้อย			-		
ปานกลาง				-	**
มาก					-
สถานที่					
น้อย			-		*
ปานกลาง				-	***
มาก					-
ความคิดเห็นภาพรวม					
น้อย			-		**
ปานกลาง				-	***
มาก					-

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ผลวิจัยสรุปได้ดังตารางที่ 82

ตารางที่ 82 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ปัจจัยส่วนบุคคล													
เพศ		✓				✓		✓					
อายุ		✓	✓	✓	✓				✓		✓	✓	✓
การศึกษา	✓				✓				✓				
สถานภาพสมรส						✓							
รายได้ต่อเดือน	✓	✓	✓		✓				✓				✓
อาชีพ									✓				
ที่อยู่ปัจจุบัน					✓								
ระยะเวลาการเดินทางมาวัด											✓		
ค่าใช้จ่ายในการมาวัด			✓										
ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด													
ความถี่ของการมาวัด	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓				✓
กิจกรรมที่มาวัด		✓							✓			✓	✓
วันที่มาวัด						✓							
เวลาที่มาวัด			✓						✓			✓	
การทำบุญภาพรวม	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
ทำบุญทั่วไป	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
ทำบุญตามประเพณี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
การสนับสนุนทางสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ครอบครัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กัลยาณมิตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ ✓ หมายถึง เป็นไปตามสมมติฐาน

1 หมายถึง มาไหว้หลวงปู่ขาว 2 หมายถึง มาดูดวง

3 หมายถึง มาสะเดาะเคราะห์ 4 หมายถึง มาบูชาวัตถุมงคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5 หมายถึง ชื่อเสียงของวัด
6 หมายถึง พิธีกรรมทางศาสนา
7 หมายถึง พิธีกรรมทางสังคม
8 หมายถึง พิธีกรรมภายในวัด
9 หมายถึง พระสงฆ์
10 หมายถึง เจ้าหน้าที่
11 หมายถึง สถานที่
12 หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายในวัด
13 หมายถึง ความคิดเห็นภาพรวม

ข้อวิจารณ์

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) ผู้วิจัยนำเสนอข้อวิจารณ์ดังนี้

การทำทำบุญ

1. การทำบุญทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการทำบุญทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกประเด็นคำถาม ยกเว้นประเด็นคำถามการทำบุญใส่บาตรเวลาเช้าประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) อาจเป็นเพราะว่าทางวัดได้จัดเตรียมสถานที่ไว้รองรับ และพ่อค้าแม่ค้าได้มาจัดเตรียมอาหารสำหรับใส่บาตรไว้คอยบริการประชาชนทุกวัน ทำให้บริเวณหน้าวัดหลักสี่ เป็นสถานที่เหมาะสมสะดวกสบายเวลามาทำบุญตักบาตร จึงทำให้ประเด็นคำถามการทำบุญใส่บาตรอยู่ในระดับมาก

2. การทำบุญตามประเพณี

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกประเด็นคำถาม ยกเว้นประเด็นคำถาม การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนได้รับการปลูกฝังให้เคารพและศรัทธาต่อวันสำคัญ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางศาสนาและการขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์ของทางวัดบอกกับกระแสข่าวทางสังคมบ้านเมืองทำให้ประชาชนตระหนักเพื่อเตรียมการมาทำบุญที่วัดและวัดหลักสี่เป็นวัดเดียวที่ตั้งอยู่ในเขตหลักสี่ทำให้ไปมาสะดวกการทำบุญตามประเพณีในวันสำคัญดังกล่าว จึงมีประชาชนมาทำบุญกันมาก ดังนั้น ประชาชนที่มาทำบุญที่วัดล้วนอาศัยอยู่ในเขตหลักสี่ โดยนิยมมาทำบุญในวันพระ

การสนับสนุนทางสังคม

1. การสนับสนุนจากครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่าประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมากทุกประเด็นคำถาม โดยเฉพาะประเด็นคำถามครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาปบุญ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ทั้งอาจเนื่องมาจาก การได้รับการเลี้ยงดูปลูกฝังจากครอบครัวพร่ำสอนให้รู้จักกลัวบาปกลัวกรรม ทำให้ชีวิตของผู้ทำพบแต่ความทุกข์หาความสุขไม่ได้เลยในชีวิต และทำให้ครอบครัวแตกแยก ตายไปตกนรก ตามคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาซึ่งผลให้ประชาชนมีจิตเป็นกุศลพร้อมที่จะทำบุญให้ทานรักษาศีลเพื่อหลีกหนีจากบาปกรรมตามที่พ่อแม่เลี้ยงดูปลูกฝังมาตามที่พ่อแม่เลี้ยงดูปลูกฝังมา จึงทำให้ประเด็นคำถามในงานวิจัยนี้อยู่ในระดับมาก

2. การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) จะเป็นพบว่า กัลยาณมิตรหรือเพื่อนที่ดี ไม่ให้ความสำคัญในการแนะนำหรือพาไปวัดถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวไม่ก้าวก่ายกัน ทางพระพุทะศาสนาเรียกว่าศรัทธาของแต่ละด้านคือแล้วแต่ว่าใครจะเชื่อเพราะการเข้าวัดทำบุญ เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลหรือหรือกลุ่มบุคคลที่จะรวมกันแนะนำ ชักชวน พากันไปทำบุญทำให้ประเด็นคำถามอยู่ในระดับปานกลาง คือทุกคนต้องมีความพร้อมทางครอบครัว เศรษฐกิจ และ จิตใจที่เชื่อมไปด้วยศรัทธาเคารพให้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นพื้นฐานเสียก่อน แล้วจึงทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรคะแนนนำให้คนรู้จักประกอบกรรมดี แต่ตัวอย่างการได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่ควรละเลยหรือมองข้าม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

1. ชื่อเสียงของวัด

1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) อาจเป็นเพราะว่า หลวงปู่ขาวในอดีตท่านเคยเป็นเจ้าอาวาสวัดหลักสี่มาก่อนอาศัยความเคารพศรัทธาสืบทอดมารุ่นต่อรุ่น ระยะเวลาเป็นร้อยปี ไม่มีวันเลือนหายไปจากความทรงจำของประชาชน ตามคติโบราณจะนับถือพระสงฆ์ในการดำรงชีวิตตั้งแต่เกิด – ตายจึงทำให้หลวงปู่ขาวเป็นเสาหลักของจิตใจมาได้ตลอด เวลามีเหตุการณ์อะไร เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตก็มาบอกเล่าขอให้ท่านช่วยเหลือเหมือนลูกปรึกษาพ่อทำให้จิตใจผ่อนคลายลดความตึงเครียดในเรื่องปัญหาต่าง ๆ เป็นเหมือนได้รับการช่วยเหลือจากหลวงปู่ขาว จึงได้บอกกันมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้หลวงปู่ขาว เป็นหนึ่งในใจของประชาชนหลักสี่และใกล้เคียงตลอดมา

1.2 มาดูดวง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.40) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนที่มาดูดวงที่วัด ถือว่าวัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจและไว้ใจพระสงฆ์ จึงมาปรึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ได้รับการชี้แนะจากพระสงฆ์ หรือได้ฟังธรรม เป็นข้อคิดสะกิดเตือนใจสามารถหาทางออกและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาในชีวิตได้ ในบางครั้งบางช่วงก็ให้รู้สึกผ่อนคลายสบายใจ เพราะคนโดยมากถ้าแก้ปัญหาตัวเองก็จะคิดเข้าข้างตัวเองและพวกของตนแต่พอมาวัดได้รับการชี้แนะจากพระสงฆ์ บอกทางออกให้โดยใช้ธรรมะเป็นสื่อกลาง ทำให้รู้จักการยั้งคิดยังทำมีสติในการดำเนินชีวิต ทำให้หน้าที่การงาน หรือแม้แต่อารมณ์ความคิดเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นด้วยอานุภาพแห่งรสพระธรรมเตือนสติ ให้ข้อคิด จะเห็นได้ว่า ประชาชนที่วัดเพื่อดูดวง ไม่ใช่คนหลงงมงายต่อโชคชะตา หากแต่แสวงหาที่พึ่งทางใจ ทำให้จิตใจผ่อนคลาย ลดความวิตกกังวลภายในใจได้ระดับหนึ่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.3 มาสะเดาะเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) อาจเป็นเพราะว่าการมาสะเดาะเคราะห์ของประชาชนก็เพื่อกำจัดความทุกข์ให้หมดไป และเสริมสร้างบุญความดี เพื่อให้ชีวิตมีความสุขกาย สบายใจ เพราะมีความเชื่อว่าพระสงฆ์เป็นผู้มีเมตตาจิต เป็นที่พึ่งของประชาชนโดยอาศัยธรรมะของพระพุทธเจ้า มาแนะนำบอกกล่าว เพื่อให้ความหลงผิด เข้าใจผิด ได้รับการชี้แนะแก้ไข ประชาชนมีความเชื่อต่อพระสงฆ์ในฐานะผู้มีศีลมีธรรม นิมนต์ให้ท่านสวดปัดเป่าโชคร้าย ลางร้าย อันตรายทั้งหลาย อย่ามาทำอันตรายได้ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นถึงแม้บางครั้งจะขาดความมั่นใจแต่ก็สบายใจที่ได้ทำ

1.4 มาบูชาวัตถุมงคล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) อาจเนื่องมาจากวัตถุมงคลที่ทางวัดจัดสร้าง เป็นที่รู้กันในวงแคบ ๆ คือรู้จักโดยการบอกต่อ ๆ กันมาผู้ที่มีความเชื่อถือก็มาเช่าบูชาไว้เป็นที่ระลึกและไม่ได้ประกาศให้เป็นที่รู้จักกันในวงกว้าง จึงทำให้วัตถุมงคล มีการมาเช่าบูชาเป็นปกติ ไม่มากไม่น้อย มีมาเรื่อย ๆ และที่สำคัญคุณวิเศษหรือเรียกว่าประสบการณ์จากวัตถุมงคลไม่โด่งดัง เล่นกันในกลุ่มผู้ที่รักและเคารพหลวงปู่ขาวเท่านั้น คนที่ไม่เคยได้ยินชื่อ ไม่รู้จักก็อาจจะมาเช่าบูชาเก็บไว้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การบูชาวัตถุมงคล ก็เป็นความรู้สึกที่มีความสุข อุ่นใจที่มีไว้เป็นเมตตามหานิยม เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ในยามที่คับขันก็ยังได้ระลึกถึงคุณของพระพุทธคุณ ที่มีอยู่ในองค์พระวัตถุมงคลเพื่อให้แคล้วคลาดปลอดภัย

2. พิธีกรรมภายในวัด

2.1 พิธีกรรมทางศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) และพิจารณาเป็นรายพบว่าประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก ในประเด็นคำถามวัดจัดให้มีพิธีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา (ค่าเฉลี่ย 3.96) นั่นอาจเป็นเพราะว่าการทำบุญในวันอื่น ๆ เป็นที่รู้จักของคนบางกลุ่มหรือ คนที่อยู่ใกล้วัดเท่านั้นไม่เป็นที่รู้จัก เช่น เทศน์มหาชาติชาดก สวดภาณยักษ์ เป็นต้น จึงทำให้คนที่มามีส่วนน้อยส่วนการจัดให้มีการทำบุญ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในวันสำคัญทางศาสนา เป็นวันที่ทุกคนรู้จักโดยมากบวกกับการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ และทางวัดก็ได้จัดเตรียมงานเพื่อเป็นโอกาสให้ประชาชนที่สนใจมาทำบุญในวันสำคัญต่าง ๆ แตกต่างจากวันทำบุญในวันอื่น ๆ

2.2 พิธีกรรมทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) เพื่อมาพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมากในประเด็นคำถามวัดส่งเสริมและเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.82) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานทางที่วัดจัดร่วมกับชุมชนมีความหมายในความรู้สึกของประชาชนแคบไป จึงทำให้พิธีกรรมนั้น ๆ ไม่โดดเด่นไม่ประทับใจ ทำ ๆ ไปเสร็จพิธีก็แยกย้ายกันกลับบ้าน ส่วนพิธีกับวันเฉลิมพรชนมพรรษา หรือที่เรียกว่า วันพ่อ วันแม่ ซึ่งเป็นวันที่คนไทยทั้งชาติให้ความสำคัญเหนือชีวิตอาจมีโอกาสที่จะแสดงออกถึงความจงรักภักดี ที่เหล่าพระสกนิกรจะทำได้ทุกคนก็พร้อมที่จะทำโดยพร้อมเพียงกัน ดังนั้น วัดจัดงานในวันพ่อ วันแม่ ร่วมกับชุมชนเพื่อแสดงออกถึงความภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน ผู้เป็นศูนย์รวมดวงใจของคนทั้งชาติ จึงทำให้ประเด็นคำถามดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

3. ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด

3.1 พระสงฆ์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.75) อาจเนื่องมาจากพระสงฆ์โดยหน้าที่หลักแล้วคือการเทศน์สอนประชาชนและเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับประชาชน เวลาประสมกับความทุกข์ยากลำบาก ก็อยากจะมีพระสงฆ์ไว้เป็นที่ปรึกษา เป็นกำลังใจ ขจัดปัดเป่าเคราะห์โศกโรคภัยทั้งหลาย ถึงแม้บางครั้งจะรู้สึกว่าจะขอมากเกินไป แต่ก็อุ่นใจที่มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งโดยการน้อมนำหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาชี้แนะแนวทาง เป็นข้อคิดเตือนใจ ไม่ให้ประมาท รู้จักทำบุญสร้างกุศล โดยการให้ทานรักษาศีลและภาวนาธรรมด้วยเหตุดังกล่าวประชาชนกับพระสงฆ์มีวิถีการดำเนินชีวิตเกี่ยวข้องกัน เป็นที่พึ่งแก่กันและกัน จึงทำให้ประเด็นคำถามที่ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ห่างกันนักและก็ไม่เกินไป อยู่ในระดับพอดีคือปกตินั่นเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.2 เจ้าหน้าที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) อาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่ของทางวัดที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาทำบุญที่วัด มีความเป็นกันเองไม่ว่าจะเป็นการพูดจา แนะนำเกี่ยวกับการทำบุญภายในวัด และอำนวยความสะดวกช่วยบอกอธิบายถึงวิธีการทำบุญแต่ละอย่าง ๆ ตามปกติไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินงามตามนิสัยแบบชาวบ้าน จึงพูดได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในความคิดเห็นของประชาชน

3.3 สถานที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ภายในวัดหลักสี่ มีบริเวณที่สำหรับการทำบุญอยู่ในบริเวณเดียวกัน เวลาประชาชนเดินทางมาทำบุญที่วัดก็สามารถทำได้ในจุดเดียว แต่มีการทำบุญที่หลากหลาย เลือกทำได้ตามกำลังศรัทธา ภายในวัดก็พอมีร่มไม้ มีป้ายบอกเกี่ยวกับการทำบุญ มีลานวัดที่สะอาด สมารถจอดรถได้สะดวก เพียงแต่ลานจอดรถไม่มีร่มเงาของต้นไม้อาจทำให้รถที่มาจอดร้อน นอกจากนี้สถานที่ทำบุญภายในวัดก็เอื้ออำนวยต่อการไหว้พระทำบุญตักบาตร ถวายสังฆทาน รอบ ๆ วิหารหลวงปู่ขาว เป็นต้น ดังนั้นสถานที่ในความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมจึงอยู่ในระดับปานกลางดังที่กล่าวมา

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน (เพศหญิงร้อยละ 70.8 เพศชายร้อยละ 29.2) มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน นั่นอาจเป็นเพาะว่า ผู้ชายหรือผู้หญิงไม่ใช่เส้นแบ่งกลางที่จะทำให้คนเรามีความรู้สึกนึกคิดต่อการเข้าวัดที่แตกต่างกัน เพาะโดยพื้นฐานแล้ว ไม่แตกต่างกัน เพียงแต่จะเติบโตมาในสภาพแวดล้อม ครอบครัว การปลูกฝังเรียนรู้มาไม่เหมือนกัน แต่ด้วยจิตศรัทธาที่มีต่อการเข้าวัดจึงไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อมาพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิง ด้านการมาดูดวง พิธีกรรมทางศาสนา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และพิธีกรรมภายในวัดแตกต่างกัน ก็เพาะว่า เพศชายมีประสบการณ์การเข้าร่วมพิธีกรรมและมีความรู้ความเข้าใจในพิธีกรรมที่แต่วัดจัดขึ้นมากกว่าเพศหญิง

1.2 ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน(อายุเฉลี่ย 39.24 ปี อายุต่ำสุด 11 ปี และสูงสุด 74 ปี) มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นก็เป็นเพราะว่า อายุเป็นตัวกำหนด ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เคยผ่านร้อน ผ่านหนาว ผ่านความดีใจ และเสียใจมามาก จึงทำให้ประชาชนที่มีอายุมากกว่า มีมุมมอง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการเข้าวัดมากกว่า ประชาชนที่มีอายุน้อย ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็น ด้านพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด และเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ทั้งประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันหรือมีอายุที่ไม่แตกต่างกัน ก็สามารถ รับรู้ และเข้าใจในพิธีกรรมได้เหมือนกัน ดังนั้น ประชาชน ถึงจะมีอายุแตกต่างกัน แต่ก็มีความคิดเห็น เกี่ยวกับพิธีกรรมภายในวัด หรือการเข้าร่วมพิธีกรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน(ปริญญาตรีร้อยละ 67.3 รองลงมามัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 16.6 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 12.2 อนุปริญญาร้อยละ 11.8 ประถมศึกษาปีที่ 1-4 ร้อยละ 9.4 ประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 8.5 และปริญญาโท 7.3) มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาไม่ใช่เป็นตัวกำหนดแบ่งเส้นชีวิตของคนให้แตกต่างกัน แต่อยู่ที่จิตศรัทธา เมื่อศึกษารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว ด้านชื่อเสียงของวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน โดยพบว่า ประชาชนที่สมรส/หม้าย/หย่ามี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความคิดเห็นมากว่าประชาชนที่เป็นโสด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่เป็นโสดไม่มีเวลาเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนามากเหมือนประชาชนที่สมรส หม้าย และหย่า จึงไม่มีภาวะความเป็นผู้ใหญ่ไม่มีมุมมองความคิดเห็นที่รอบคอบกว้างไกล

1.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อศึกษารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ ชื่อเสียงของวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนที่เข้ามาวัดมีการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารมากน้อยไม่เท่ากัน มีความเชื่อและจุดประสงค์การมาวัดไม่เหมือนกัน อย่างเช่นพบว่า กิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่ประชาชนมาวัด คือมาทำบุญตักบาตรที่วัด (ร้อยละ 43.5)มาไหว้พระ(ร้อยละ25.2) มาไหว้หลวงปู่ขาว (ร้อยละ10.2) เป็นต้นแสดงให้รู้ว่าประชนมีพื้นฐานการรับรู้ความเข้าใจในการมาวัดทุกครั้ง ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นด้านมาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนมาวัดเพื่อเข้าร่วมพิธีกรรมทั้งทางศาสนาและทางสังคม ทุกคนที่มาล้วนมีความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีกรรมที่ทางวัดได้จัดให้มีขึ้น จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.6 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์ในประเด็นพระสงฆ์สวดสังคหะ พระมาลัยได้ไพเราะ(ค่าเฉลี่ย 3.61) พระสงฆ์สวดสะเดาะเคราะห์ได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.13) พระสงฆ์ที่วัดดูดวงแม่น (ค่าเฉลี่ย2.84) และพระสงฆ์ที่วัดไล่ภูตผีวิญญาณได้จริง (ค่าเฉลี่ย 2.77) ทั้งนี้ก็เพราะว่า ประชาชนมีความหลากหลายทางความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น ประชาชนที่เคยฟังสวดสังคหะ พระมาลัย ก็จะบอกว่าสวดได้ไพเราะ ประชาชนที่เคยมาสะเดาะเคราะห์ก็จะบอกว่า สะเคราะห์ได้ดี หายจากการเจ็บป่วย มีความสุข และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาชนที่เคยมาดูดวงก็จะบอกว่า พระสงฆ์ที่วัดดูดวงแม่นหรือให้คำแนะนำที่ดี ดังนั้นความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับพระสงฆ์จึงอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยพบว่าประชาชนที่อยู่ภายในเขตหลักสี่มีความเห็นมากกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขตหลักสี่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่อยู่ภายในเขตหลักสี่มีการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารมากกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขตหลักสี่ เพราะคนในเขตหรือคนใกล้ย่อมจะมีข้อมูลเกี่ยววัด กิจกรรม และพิธีกรรมที่ทางวัดจัดขึ้นได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มีความแตกต่างกัน

1.8 ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัด 30 นาทีขึ้นไปมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่ำกว่า 30 นาที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่เดินมาวัด ส่วนมากจะมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว จึงอาจไม่ได้รับความสะเกี่ยวกับสถานที่จอดรถเพราะลานจอดรถหน้าวัดมีจำกัด บวกกับประตูทางเข้าออกของวัดก็คับแคบ ต้องจอดรอให้รถเข้าหรือรถออกผ่านไปก่อน เพราะทางเข้าวัดมีช่องทางเดียว ส่วนประชาชนที่ไม่ได้ใช้เวลาในการเดินทางมาวัดมาก มาถึงวัดก่อน ก็จะมีที่จอดรถ ทำให้มีความสุขทางใจ ไม่ต้องหงุดหงิดเรื่องที่จอดรถ

1.9 ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มาสะเดาะเคราะห์ มีความเชื่อปานกลาง มีความสุขปานกลาง บางครั้งเวลามาสะเดาะเคราะห์ที่วัด จึงมีความคาดหวังไว้มากว่าจะต้องหาย ต้องดีขึ้นกว่าเดิม แต่กลับไม่เป็นไปอย่างที่คิด บางครั้งก็ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า การมาสะเดาะเคราะห์นี้ช่วยได้จริงหรือ แต่อย่างอย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมาสะเดาะเคราะห์ที่วัดทำให้ความทุกข์ใจที่มีอยู่เบาบางลง (ค่าเฉลี่ย 26) ถือว่ามากกว่าทุกข้อ เป็นการยืนยันได้ว่า ประชาชนยังสนใจและมีความเชื่อที่จะสะเดาะเคราะห์ในยามที่มีความทุกข์ใจ

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

2.1 ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมามาสะเดาะเคราะห์ พิธีกรรมทางสังคม เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนจะมีความเชื่อหรือศรัทธาหรือมีการรับรู้ ได้รับปลูกฝังจากครอบครัว และหรือมีหน้าที่การงานเป็นตัวกำหนดก็ทำให้ความถี่ของการมาวัดแตกต่างกัน ถือเป็นความเชื่อเฉพาะบุคคล เช่น อยากจะประสบความสำเร็จในชีวิตก็มาไหว้หลวงปู่ขาว ประสบปัญหาในชีวิตก็มาดูดวง อยากจะแคล้วคลาดปลอดภัยก็มาบูชาวัตถุมงคล อยากจะประสบความสุขความเจริญ ก็มาร่วมพิธีกรรมมีพระสงฆ์เป็นผู้นำในกิจกรรมนั้นๆ

2.2 ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนมีความรับรู้เกี่ยวกับการดูดวง พระสงฆ์ที่มีความสามารถด้านการเทศน์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัด เช่น การมาดูดวงที่วัดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 14.40) มีการรู้จักเฉพาะในกลุ่มคนที่ใกล้ชิดพระสงฆ์หรือมีคนรู้จักที่วัดแนะนำ เป็นต้น ส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ไม่แตกต่างกันก็เพราะว่า การรับรู้ของประชาชนในการมาไหว้หลวงปู่ขาว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 23.87) ทำให้เกิดความเป็นศิริมงคลต่อชีวิตและครอบครัว มีความศรัทธาต่อการสะเดาะเคราะห์เพราะจะทำให้ชีวิตดีขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 17.61) และการมาบูชาวัตถุมงคลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 13.33) ทำให้ความคิดเห็นของประชาชนไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีวันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีวันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีวันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดพระ/วันจันทร์-วันศุกร์มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดวันเสาร์/วันอาทิตย์/วันหยุดนักขัตฤกษ์ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มาวัดในวันพระ (ร้อยละ 40.3) ทั้งนี้อาจเพราะว่าประชาชนที่มาวัดในวันพระ/ วันจันทร์-ศุกร์ได้รับรู้ข่าวสารจากทางวัด และได้รับการอบรมปลูกฝังจากครอบครัว พร้อมกับคำแนะนำ ชักชวนให้รู้จักบุญและบาปและรู้วิธีการละบาป ทำบุญ ส่วนประชาชนที่มาวัดในวันเสาร์/วันอาทิตย์/วันหยุด (ร้อยละ34.1) มีเวลาเป็นทุนจำกัดเพราะมีหน้าที่การงานที่ยากจะปลีกตัวออกมาได้ จึงทำให้การับรู้ข่าวสารงานบุญจากทางวัดได้น้อย แต่ประชาชนที่มาวัดทั้ง 2 กลุ่ม ก็มีพื้นฐานความเป็นชาวพุทธรู้จักทำบุญ และละจากบาปได้เหมือนกัน จึงทำให้ความคิดเห็นของประชาชนที่มาวัดภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาสะเดาะเคราะห์ พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารจากทางวัดและมีพื้นฐานการทำบุญโดยได้รับการปลูกฝังแนะนำจากครอบครัวให้รู้จักบาปและบุญ ช่วงเวลาที่คนส่วนใหญ่นิยมมาวัดกัน คือเวลาเช้า 06.00-09.00 (ร้อยละ 75.2) อาจเป็นเพราะว่า เวลาเช้าเป็นช่วงที่สะดวกและมีความพร้อมมาก เพราะต้องไปทำงาน หรือมีกิจธุระก็อาศัยเวลานี้ไปทำบุญใส่บาตร ทำบุญไหว้พระและถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ เป็นความเชื่อถือว่าเป็นมงคลที่ตื่นมาได้ทำบุญก่อนไปทำงาน ลองลงมาคือเวลา 09.00-12.00 น. (ร้อยละ 16.3) แสดงให้รู้ว่า โดยพื้นฐานแล้วประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบุญเหมือนกัน และนิยมมาทำบุญส่วนใหญ่ในช่วงเวลา 06.00-12.00 น. จึงทำให้ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเวลามาวัดในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชาที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

3.1 ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 18.34) พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ทางวัดกับหน่อยงานทางราชการ ร่วมกันจัดงาน โดยมีการประกาศ ประชาสัมพันธ์ ขึ้นป้ายไว้ล่วงหน้าก่อนจัดงานเป็นเดือน ทำให้ประชาชนมีการับรู้ได้อย่างกว้างขวาง และมาร่วมงานกันอย่างคับคั่งตาม วันและเวลาที่กำหนดไว้ บวกกับวัดตั้งอยู่ในที่ที่สัญจรไปมาได้สะดวก ทำให้คนทั่วไปรู้จักได้เป็นอย่างดี

3.2 ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 19.61) อาจเป็นไปได้ว่า เจ้าหน้าที่ของทางวัด ทำการต้อนรับประชาชนโดยการนั่งอยู่กับที่ รอให้ประชาชนเดินมาถามถึงวิธีการทำบุญ เลยทำให้ประชาชนไม่ได้ประทับใจ แต่เพราะความศรัทธาที่จะมาทำบุญ จึงไม่ได้ใส่ใจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกว่าจะดีหรือไม่ดี เพราะทุกคนก็ทำใจเป็นบุญก่อนออกจากบ้านมาแล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3 ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนมีความหลากหลาย มีความรู้สึกคิดที่แตกต่างกัน และไม่รู้ว่าประชาชนที่มา ต้องการทำอะไร จึงได้แต่คอยดู และให้คำแนะนำตามที่จะบอกได้ จึงดูเหมือนไม่เต็มใจ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) ทุประเด็นคำถามดังกล่าว

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

4.1 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 23.74) ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) ทุกประเด็นคำถาม โดยเฉพาะประเด็น ครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาป-บุญ (ค่าเฉลี่ย 4.14) เป็นเพราะว่า ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ตลอดจนปลูกฝังการทำบุญการเข้าวัดเป็นประจำ และต่อเนื่อง จึงทำให้ประเด็นคำถามอยู่ในระดับมาก

4.2 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 13.98)ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44.3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนกว่าจะรู้จักคบหากัลยาณมิตรหรือว่าเพื่อนในการสร้างสรรค์ ทำความดี เป็นการยากอยู่เหมือนกัน และที่สำคัญคนเราก็ยากที่จะตั้งตนไว้ชอบ และก็

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไม่กล้าที่จะสอนคนอื่น ถ้าประชาชนมีโอกาสได้รู้จักเพื่อนหรือกัลยาณมิตรที่ดีก็ถือเป็นโชควาสนาจะได้ชักนำพา ได้พบแต่สิ่งดีงาม

4.3 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 37.72) ได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 57.8) อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวมีความเข้มแข็ง ครอบครัวอบอุ่น สนใจเอาใจใส่ดูแลลูกเป็นอย่างดี และคอยประคับประครอง ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมกันนั้นก็ได้ แนะนำลูกให้รู้จักเลือกคบหาแต่คนดีไว้เป็นเพื่อน จึงทำให้ประเด็นคำถาม การสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากดังกล่าวมาแล้ว

ภาพรวม

ผลการวิจัยทดสอบสมมติฐานภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีเพศ มีการศึกษา มีสถานภาพสมรส มีอาชีพ มีที่อยู่ มีระยะเวลาการเดินทางมาวัด และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาวัด ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า จะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง จะมีการศึกษาสูงหรือต่ำ มีสถานภาพสมรสแล้ว หรือว่ายังโสด จะมีอาชีพอะไรก็ตาม มีที่อยู่ในเขตหลักสี่หรือนอกเขต จะมีระยะเวลาการเดินทางมาวัดมากน้อยกี่นาทีก็ตาม และทุกครั้งที่มาวัดมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาวัดมากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไป แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่า มีพื้นฐานในการเข้าวัดเหมือนกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ มีรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็น ด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าศรัทธาของประชาชนมีความแตกต่างกัน ตามความเข้าใจ และการปลูกฝังเลี้ยงดูมา บ้างก็ศรัทธามากราบไหว้ขอพร บางคนก็ศรัทธาในการดูดวง มาบูชา เช่าวัตถุมงคล บางคนก็มาตามชื่อเสียง ในการจัดพิธีกรรมต่างๆภายในวัด และมีศรัทธาต่อพระสงฆ์ที่ตนเคารพรัก มากราบไหว้ โดยประชาชนที่มาวัดวันพระ วันจันทร์- วันศุกร์ จะมีความคิดเห็นต่อวัด มากกว่า ประชาชนที่มาวัด วันเสาร์- วันอาทิตย์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และวันหยุดนักขัตฤกษ์ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มาวัดในวันพระ และ วันจันทร์- วันศุกร์ มีความพร้อมในด้านปัจจัย หรือมีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกอย่างประชาชาชนมีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดแตกต่างกันผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ประชาชนชนที่มาการทำบุญทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน มีการทำบุญทั่วไป การทำบุญตามประเพณี ในภาพรวมแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การทำบุญทั่วไป ทำได้ทุกวัน แต่การทำบุญตามประเพณี มีระยะเวลา 1 เดือน หรือ 1 ปี กว่าจะมีสักครั้ง ถ้าไม่ติดธุระ หน้าที่ การงาน จึงได้ทำ จึงทำให้แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกประการหนึ่ง ประชาชนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน มีประชาชนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว จากกัลยาณมิตร จากสังคมต่างกัน ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน ก็เพราะว่า การเลี้ยงดูจากครอบที่มีความรู้ ความเข้าใจไม่เหมือนกัน ได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร ผู้ชักนำ แนะนำ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน หรือได้รับการสนับสนุนทางสังคม จะทำให้แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานอันมีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาการทำบุญ ศึกษาการสนับสนุนทางสังคม ศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่ และศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อวัดหลักสี่ของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การทำบุญ และการสนับสนุนจากสังคม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มาวัดหลักสี่ จำนวน 246 คน สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบแบบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) ทดสอบหาความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเป็นเพศหญิงร้อยละ 70.8 มีอายุเฉลี่ย 39.24 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 67.3 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 45.5 มีรายได้เฉลี่ย 13,862.97 บาทต่อเดือน มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 22.7 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันภายในเขตหลักสี่ร้อยละ 82.5 ใช้เวลาในการเดินทางมาวัดเฉลี่ย 18.88 นาที และมีค่าใช้จ่ายในการมาวัดเฉลี่ย 298.84 บาทต่อครั้ง

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความถี่ของการมาวัดเฉลี่ย 2.50 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่มาไหว้พระร้อยละ 72.8 มาทำบุญตักบาตรร้อยละ 43.5 มาวัดในวันพระร้อยละ 40.3 และประชาชนส่วนใหญ่มาวัดช่วงเวลา 06.00-09.00 น. ร้อยละ75.2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 3 การทำบุญ

3.1 การทำบุญทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นการทำบุญใส่บาตรเวลาเช้าประชาชนมีการทำบุญทั่วไปอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75)

3.2 ทำบุญตามประเพณี

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น ประชาชนมีการทำบุญตามประเพณีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81)

3.3 การทำบุญภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) โดยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการทำบุญภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.4 อยู่ในระดับมากร้อยละ 22.8 และมีการทำบุญในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 9.8

ตอนที่ 4 การสนับสนุนจากสังคม

4.1 การสนับสนุนจากครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับมากทุกประเด็นคำถาม โดยเฉพาะประเด็นครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาป-บุญ (ค่าเฉลี่ย 4.14)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.2 การสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม

4.3 การสนับสนุนทางสังคมภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.73 เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมากร้อยละ 57.8 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 40.2 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 2.0

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

5.1 ด้านชื่อเสียงของวัด

5.1.1 มาไหว้หลวงปู่ขาว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็นคำถามยกเว้นประเด็นประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อบนบาน เพราะว่าท่านศักดิ์สิทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.57)

5.1.2 มาดูดวง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาดูดวงอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็นคำถาม ยกเว้นประเด็นมาดูดวงที่วัด เพราะว่าพระวัดหลักสี่ดูดวงแม่นประชาชนมีความเห็นอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.22)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.1.3 มาสะเดาะเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม

5.1.4 มาบูชาวัตถุมงคล

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมาสะเดาะเคราะห์อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม

5.1.5 ชื่อเสียงของวัดในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.99 เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 56.9 อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 22.4 และอยู่ในระดับมากร้อยละ 20.7

5.2 พิธีกรรมภายในวัด

5.2.1 พิธีกรรมทางศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมากในประเด็นวัดจัดให้มีพิธีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา (ค่าเฉลี่ย 3.96) วัดจัดให้มีการทำบุญใส่บาตรตอนเช้าทุกวัน บริเวณลานหน้าวัด (ค่าเฉลี่ย 3.83) วัดจัดให้มีการเวียนเทียนในสำคัญทางศาสนาตลอดวัน (ค่าเฉลี่ย 3.80) และวัดมีการทำบุญทอดกฐินพระราชทาน (ค่าเฉลี่ย 3.69)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.2.2 พิธีกรรมทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย 3.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมทางสังคมอยู่ในระดับมากในประเด็นวัดส่งเสริมและเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.82) วัดจัดให้มีการประชุมส่งเสริมความรู้ทางศาสนา (ค่าเฉลี่ย 3.78)

5.2.3 พิธีกรรมภายในวัดในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมากร้อยละ 54.5 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 39.4 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 6.1

5.3 สิ่งแวดล้อมภายในวัด

5.3.1 พระสงฆ์

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นพระสงฆ์ที่วัดสวดสังคหะ พระมาลัยได้ไพเราะ (ค่าเฉลี่ย 3.61) พระสงฆ์ที่วัดสวดสะเดาะเคราะห์ได้ดี (ค่าเฉลี่ย 3.13) พระสงฆ์ที่วัดดูดวงแม่น (ค่าเฉลี่ย 2.84) และพระสงฆ์ที่วัดไล่ภูตผี วิญญาณได้จริง (ค่าเฉลี่ย 2.77)

5.3.2 เจ้าหน้าที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็นคำถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.3.3 สถานที่

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่อยู่ในระดับปานกลางในประเด็นสถานที่และบริเวณภายในวัดร่มรื่นดี (ค่าเฉลี่ย 3.57) สถานที่ภายในวัดมีป้ายบอกบริเวณต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.54) สถานที่ภายในวัดมีความสะอาด สวยงาม (ค่าเฉลี่ย 3.43) และสถานที่จอดรถภายในวัดมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.21)

5.3.4 สิ่งแวดล้อมภายในวัดในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 เมื่อศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 60.2 อยู่ในระดับมากร้อยละ 34.1 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 5.7

5.4 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 3.37 ศึกษารายละเอียดพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 61.4 อยู่ในระดับมากร้อยละ 30.9 และอยู่ในระดับน้อยเพียงร้อยละ 7.7

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะ 91 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 36.99 ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะของประชาชน ดังนี้

1. ชื่อเสียงของวัด

1.) มาไหว้หลวงปู่ขาว

1.1 อยากให้ทางวัดหล่อรูปเหมือนหลวงปู่ขาว องค์ใหญ่ที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.) มาดูดวง

2.1 ไม่อยากให้พระสงฆ์ดูดวง เพราะไม่ใช่กิจของสงฆ์

2.2 อยากให้สอนธรรมะ โดยสอนการฝึกปฏิบัติธรรมมากๆ เพื่อไม่ให้ประชาชนหลงงมงายเชื่อแต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้มาใช้ปัญญาตรึกตรองพระธรรม คำสั่งสอนเพื่อให้ชีวิตมีที่พึ่งที่แน่นอน

3.) มาสะเดาะเคราะห์

3.1 ไม่อยากให้ทำ แต่ถ้าจะทำ ขอให้ทำให้ดี

4.) มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล

4.1 วัดควรสร้างวัตถุมงคลเพื่อโน้มจิตใจเข้าสู่พระธรรม แต่อย่าหลงวัตถุมากไปกว่าพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

2. พิธีกรรมภายในวัด

2.1 วัดควรจัดระเบียบในการขายอาหาร ที่ประชาชนมาทำบุญตักบาตรหน้าวัดให้ดี

2.2 วัดควรจัดเจ้าหน้าที่ เพื่อรักษาความปลอดภัย ในวันพระและวันที่วัดมีการจัดงาน

3. สิ่งแวดล้อมภายในวัด

3.1) พระสงฆ์

3.1.1 ควรสอนประชาชนให้เข้าใจธรรมะ อย่าพูดแต่จะให้คนทำบุญเท่านั้น

3.1.2 พระสงฆ์ควรทำกิจกรรม เช่น การจัดปฏิบัติธรรม การส่งเสริมเยาวชนให้สนใจเข้าวัดฟังเทศน์ ให้ทาน รักษาศีล ให้ต่อเนื่องตลอดปี

3.2) เจ้าหน้าที่

3.2.1 อยากให้เจ้าหน้าที่แนะนำ ดูแลเวลามีคนมาติดต่อทำบุญต่างๆให้ดีกว่านี้

3.2.2 อยากให้แม่ครัวปรับปรุงการพูดจา ให้สุภาพกว่านี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3) สถานที่

3.3.1 วัดควรจัดการจราจร และที่จอดรถ เพื่อให้รถที่เข้ามาวัด วนออกได้สะดวก และเป็นระเบียบกว่านี้

3.3.2. อยากให้เปิดไฟสว่างที่ลานจอดรถหน้าวัด เวลากลางคืน เพื่อป้องกันการเกิด เหตุร้าย

3.3.3 อยากให้เปิดโบสถ์ไว้ตลอด เพื่อคนจะได้เข้าไปไหว้พระ และถวายสังฆทานได้

3.3.4 อยากให้ทางวัดปลูกต้นไม้ หรือปลูกไม้ดอกเพิ่มมากขึ้นจะได้ร่มรื่น

3.3.5 ควรจัดหาถังขยะ วางไว้ตามจุด ให้มากกว่านี้ เพื่อวัดจะได้สะอาด

3.3.6 ในวันพระ อยากให้ทางวัดมีการรักษา ความปลอดภัยให้มากกว่านี้

3.3.7 อยากให้วัดปรับปรุงห้องน้ำ เพราะไม่เพียงพอ และไม่สะอาด

3.3.8 อยากให้วัดปรับปรุงทางเข้าออกทางวัด ให้กว้างกว่านี้ แคบไป

3.4) อื่น ๆ

3.4.1 อยากให้ทางวัดสร้างสะพานข้ามคลองหลังวัดใหม่

3.4.2 อยากให้ลดการเผาขยะหลังวัด

3.4.3 ควรติดพัดลมดูดอากาศบนศาลาใหญ่

3.4.4 ไม่ต้องการให้มีวัยรุ่นมาดมกาวอยู่ภายในวัด

3.4.5 ไม่ควรจุดธูปบนศาลา เพราะควันคลุ้งมาก

3.4.6 อยากให้ปูเสื่อนั่งในศาลา เวลามาทำบุญ

3.4.7 อยากให้วัดหลักสี่เป็นที่พึ่งแก่ประชาชนชาวหลักสี่ตลอดไป

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

1.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมตามประเพณี พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดไม่แตกต่างกัน

1.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นด้านพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมตามประเพณี พิธีกรรมภายในวัด และเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

1.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว ด้านชื่อเสียงของวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ไม่แตกต่างกัน

1.5 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่รายด้านและภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่สมรส/หม้าย/หย่ามีความคิดเห็นมากว่าประชาชนที่เป็นโสด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อศึกษารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาสะเดาะเคราะห์ ชื่อเสียงของวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นด้านมาบูชาวัตถุมงคล พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดไม่แตกต่างกัน

1.6 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

1.7 ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการการชื่อเสียงของวัดพบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ปัจจุบันต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยพบว่าประชาชนที่อยู่ภายในเขตหลักสี่มีความเห็นมากกว่าประชาชนที่อยู่นอกเขตหลักสี่

1.8 ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสถานที่พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัด 30 นาทีขึ้นไปมีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มีระยะเวลาการเดินทางมาวัดต่ำกว่า 30 นาที

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.9 ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาสะเดาะเคราะห์พบว่า ประชาชนที่มีค่าใช้จ่ายในการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

2.1 ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมภายในวัด และพระสงฆ์แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีความถี่ของการมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมามาสะเดาะเคราะห์ พิธีกรรมทางสังคม เจ้าหน้าที่ สถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาดูดวง พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีกิจกรรมที่มาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาสะเดาะเคราะห์ มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.3 ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ประชาชนที่วันมาวัดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มาวัดพระ/วันจันทร์-วันศุกร์มีความคิดเห็นมากกว่าประชาชนที่มาวัดวันเสาร์/วันอาทิตย์/วันหยุดนักขัตฤกษ์

2.4 ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาสะเดาะเคราะห์ พระสงฆ์ และสิ่งแวดล้อมภายในวัดแตกต่างกัน ส่วนประประชาชนที่มีเวลามาวัดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการมาไหว้หลวงปู่ขาว มาดูดวง มาบูชาวัตถุมงคล ชื่อเสียงของวัด พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมทางสังคม พิธีกรรมภายในวัด เจ้าหน้าที่ และสถานที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชาที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

3.1 ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นพิธีกรรมทางสังคมพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญทั่วไปต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญตามประเพณีต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3 ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่พบว่า ประชาชนที่มีการทำบุญต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

4.1 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

4.2 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากกัลยาณมิตรต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

4.3 ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการสนับสนุนจากสังคมต่างกันมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านชื่อเสียง

1. จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ด้านชื่อเสียงของวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) มาไหว้หลวงปู่ขาวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) ตารางที่ 35 จะเห็นได้ว่า ประชาชนนิยมมาวัดหลักสี่เพื่อมาไหว้หลวงปู่ขาว ดังนั้นวัดควรส่งเสริมและบริการประชาชนโดยจัดเตรียมสถานที่ให้เพียงพอ และจัดหาเครื่องสักการบูชา มีดอกไม้ ธูปเทียน ไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เดินทางมากราบไหว้ และวัดควรจัดทำป้ายวิหารหลวงปู่ขาวให้ใหญ่และจัดสร้างองค์หลวงปู่ขาวให้ใหญ่โต (ความคิดเห็นของประชาชน จากคำถามปลายเปิด) จัดงานไหว้หลวงปู่ขาวประจำปีขึ้น เพื่อให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปและวัดควรส่งเสริมพระสงฆ์ให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ยึดหลวงปู่ขาวเป็นแบบอย่าง เพื่อดำรงมั่นในพระพุทธศาสนาและรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของวัดหลักสี่ ให้ยังคงอยู่ตลอดไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.37) ตารางที่ 49 ดังนั้นทางวัดจึงควร บริหารจัดการวัดในด้านชื่อเสียงของวัดให้มีความชัดเจนในทุกเรื่อง และติดประกาศให้ประชาชนได้รับรู้ในแต่เดือนว่ามียอดบริจาคและค่าใช้จ่ายไปอย่างไร คงเหลือเท่าไร และจะจัดการบริหารกองทุนแบบไหน ทำให้ประชาชนรับรู้และเกิดศรัทธา การดูดวงก็ดี การสะเดาะเคราะห์ก็ดี ถ้าวัดปฏิเสธไม่ได้ ก็ควรจัดให้มีรูปแบบที่ดี มีขั้นตอนและวิธีการดูดวง วิธีการสะเดาะเคราะห์ ที่สามารถชี้ทางและดับทุกข์ให้แก่ประชาชนได้ เน้นการสอนธรรมะมากกว่าชี้นำให้หลงงมงายในโชคชะตา และวัตถุมงคลของวัดก็ควรจัดสร้างในโอกาสที่พิเศษ จัดทำให้ถูกต้องตามหลักพิธีกรรมในการสร้างพระ อย่าทำเป็นการค้า ให้ทำแจกเป็นที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์เท่านั้น

ข้อเสนอแนะด้านพิธีกรรม

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีพิธีกรรมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 41) ดังนั้น ทางวัดควรรักษารูปแบบวิธีการจัดงานและพิธีกรรมภายในวัดเอาไว้ ในขณะเดียวกันก็

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บำรุงส่งเสริมพิธีกรรมภายในวัดให้มีความหลากหลาย มีความชัดเจนน่าเลื่อมใสศรัทธา เป็นการสืบสารวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นให้มีความโดดเด่น เช่น การจัดงานเทศน์มหาชาติ การจัดงานเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา และการเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษาต่างๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อม

1. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมาวัดทำกิจกรรมบ่อยครั้งที่สุด คือ มาทำบุญตักบาตร ร้อยละ 72.8 (ตารางที่ 10) ในขณะที่มาเช่าวัตถุมงคลร้อยละ 4.1 และมาดูดวงร้อยละ 3.7 ดังนั้นทางวัดควรส่งเสริมการทำบุญตักบาตร เช่น การจัดโซนสถานที่ลานหน้าวัดให้แม่ค้า พ่อค้าจัดอาหารมาวางขายให้เป็นระเบียบไม่กีดขวางทางเข้าออกวัด ดูแลเรื่องอาหารคาวหวานที่พ่อค้าแม่ค้าจะนำมาบริการแก่ประชาชนควรให้เป็นของสดและใหม่ ไม่ใช่อาหารค้างคืน และดูแลเรื่องราคาของอาหารชุดที่มาวางจำหน่ายแก่ประชาชน ส่วนการมาเช่าวัตถุมงคลและการมาดูดวง ทางวัดไม่ควรส่งเสริม แต่ถ้าจะมีก็ควรทำให้โปร่งใสอย่าหลอกประชาชนให้หลงงมงาย มากกว่าการเผยแผ่ธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า

2. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมาวัดในวันพระมาก ร้อย 40.3 (ตารางที่ 12) รองลงมาวันเสาร์-วันอาทิตย์ ร้อยละ 34.1 วันหยุดนักขัตฤกษ์ร้อยละ 20.3 วันจันทร์-วันศุกร์ร้อยละ 5.3 ดังนั้นทางวัดควรส่งเสริมการทำบุญหรือบริการประชาชนที่มาทำบุญในวันเสาร์-วันอาทิตย์ วันหยุด และวันจันทร์-ศุกร์ให้มาก เช่น การขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวัดในแต่เดือนๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชนชนที่สัญจรไปมา และสามารถเตรียมตัวมาร่วมงานพิธีได้ตามวันและเวลาที่กำหนด

3. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มาวัดในช่วงเวลา 06.00-09.00 น. ร้อยละ 75.2 (ตารางที่ 13) ลองลงมา เวลา 09.00-12.00 น. ดังนั้นทางวัดถ้าจะจัดงาน ควรจัดในช่วงเวลานี้ เพราะเป็นเวลาที่ประชาชนสะดวกมาร่วมงานพิธีมากที่สุด

4. จากผลการศึกษาพบว่า การทำบุญของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.27 (ตารางที่ 19) ดังนั้นวัดควรส่งเสริมการทำบุญที่วัดให้มีรูปแบบที่ชัดเจน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เช่นการขึ้นป้าย การประชาสัมพันธ์ และการให้บริการแก่ประชาชนที่เข้ามาทำบุญ มีความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส น่าเลื่อมใสศรัทธา

5. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.27) ตารางที่ 45 ดังนั้นทางวัดควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่แผนกต่างๆให้มีความรู้และรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีมรรยาทที่ดีงาม เช่น พูดจาด้วยคำสุภาพ มีน้ำใจ เต็มใจให้บริการ เป็นต้น เพื่อคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนเวลามาทำบุญที่วัดให้มากขึ้น

6. จากการผลศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.62) ตารางที่ 47 ดังนั้นทางวัดควรปลูกต้นไม้หรือจัดให้มีสวนดอกไม้ภายในวัดให้มาก เพื่อให้วัดมีความร่มเย็น อีกทั้งทางวัดควรขึ้นป้ายทำลูกศร บอกตำแหน่งสถานที่ภายในวัดให้มองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนที่มาติดต่อ มีความสะดวกมากขึ้น พร้อมกับการรักษาความสะอาดบริเวณวัดอยู่เสมอ และวัดควรจัดระเบียบการจอดรถ และขยายประตูทางเข้าออกวัดให้กว้างขึ้น เพื่อให้รถที่เข้ามาวัดจอดเป็นระเบียบและวนออกได้สะดวก

7. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 37.72) ตารางที่ 24 วัดควรจัดกิจกรรมเพื่อเป็นศูนย์กลางส่งเสริมคุณธรรม คือความกตัญญูกตเวที เช่น การจัดอบรมปฏิบัติธรรมประจำทุกวันพระตลอดทั้งปี หรือเดือนละ 1 ครั้งเป็นต้น เพื่อให้ครอบครัวมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การหล่อหลอมความดีงาม และรู้คุณค่าของการคบหากัลยาณมิตรคือเพื่อนที่ดี เพราะสังคมปัจจุบันเพื่อนที่ดีถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

8. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ดังนั้นทางวัดควรส่งเสริมการศึกษาทั้งการศึกษาทางธรรมและการศึกษาทางโลกแก่พระสงฆ์ เพื่อพระสงฆ์จะได้มีความรู้ และนำความรู้นั้นไปเผยแผ่ อบรมประชาชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ให้มีความโดนเด่นชัดเจน และทางวัดหลักสี่ก็มีพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง ควรส่งเสริมให้พระนักเทศน์อบรมพระสงฆ์ภายในวัดให้มีรู้ ความสามารถในการเทศน์อย่างต่อเนื่องเหมือนกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 37.72) ตารางที่ 24 เพื่อให้การสนับสนุนทางสังคมของประชาชนยังคงมีบทบาทสำคัญต่อไป จึงควรศึกษาและสำรวจความคิดเห็น พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของประชาชนที่มีผลต่อการเข้าวัด เพื่อเป็นการสนับสนุน และส่งเสริมการเข้าวัดของประชาชน เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบแนวทางในการพัฒนาวัดหลักสี่ในครั้งต่อไป

2. จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ประชาชนที่เข้ามาวัดหลักสี่ เป็นโสดร้อยละ 43.5 สมรสร้อยละ11.0 หย่าร้าง/หม้าย ร้อยละ 45.5 ดังนั้น จึงควรศึกษาพฤติกรรมการเข้าวัดของประชาชนที่เป็นโสด สมรส และหย่าร้าง/เป็นหม้าย ในเรื่องของศรัทธา และปัญญาที่มีผลต่อกิจกรรมภายในวัด เพื่อส่งเสริมการเข้าวัดให้สอดคล้องกับความต้องการ และถูกต้องตามหลักการทำบุญในทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธา นำไปสู่การพัฒนาวัด และสถานการณ์ในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

3. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) มีความคิดเห็นว่า การดูดวงไม่ใช่กิจของสงฆ์ ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้ทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ เกี่ยวกับการทำบุญ ดูดวง สะเดาะเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับการนำไปประพฤติปฏิบัติได้ ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และไม่เป็นการหลอกลวงประชาชน เพื่อเป็นการส่งเสริมหลักแห่งศรัทธาของประชาชนในการเข้าวัด ฟังเทศน์ รักษาศีลปฏิบัติธรรมภาวนา

4. จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ยรวม 3.29) ตารางที่ 48 ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้ทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมของวัดที่มีผลต่อความคิด ความเชื่อและพฤติกรรมของประชาชน เพื่อนำมากำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม 3.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นคำถามวัดจัดเทศน์มหาชาติได้ดีอยู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.63)และวัดจัดให้มีการสวดภาณยักษ์อยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.61)ซึ่งต่างจากความเป็นจริงมากเพราะทุกปีที่จัดงาน เทศน์มหาชาติและสวดภาณยักษ์มีประชาชนมาร่วมเป็นอันมากโดยเฉพาะสวดภาณยักษ์มีประชาชนมาร่วมงานกว่า 2,000 คน ทำให้น่าคิดในการศึกษาครั้งต่อไป จึงอยากให้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเทศน์มหาชาติและการสวดภาณยักษ์ เพื่อไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองวิชาการ. 2539. **ประเพณีพิธีมงคลไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เจริญกิจ.

กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา. 2543. **วัดพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.

ทวี เลรามัญ. 2520. **ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีระพร อุวรรณโณ. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ ธีรเวคิน. 2539. **จิตวิทยาสังคมกับมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์. 2528. **นวัตกรรมการให้สุขศึกษาเรื่องพยาธิใบไม้ในตับ.** ใน การประชุมวิชาการ เรื่องโรคพยาธิใบไม้ในตับ: บริโภคนิสัยกับแนวความคิดและการแก้ไขทางสังคมศาสตร์ และสุขศึกษา, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดลและ กระทรวงสาธารณสุข.

ประเวศ วะสี. 2541. **วัดคือทุนทางสังคมอันยิ่งใหญ่** (Online). www.thaioctober.com/smf/index.php?topic=505.0, 20 พฤษภาคม 2551.

แปลก สนธิทรัพย์. 2538. **พิธีกรรมและลัทธิประเพณี.** กรุงเทพมหานคร: ดวงแก้ว.

ปราณี ศิริจันทพันธุ์. 2527. **รายงานการวิจัย สัมพันธภาพระหว่างพุทธศาสนากับสังคมไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระพจนารถ ปภาโส. 2543. **คู่มือการศึกษาธรรมศึกษาชั้นตรี.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2524. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย. 2521. บันทึก**การสัมมนาเรื่องพุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน**. พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวพร.

พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย. 2521. **ความรู้และข้อปฏิบัติเบื้องต้นของชาวพุทธ.** กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

พัชนี เชยจรรยา, เมตตา วิวัฒนากูล และ ถิรนันถ์ อนวัชศิริวงศ์. 2541. **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.

พิมพวัลย์ ปรีดาสวัสดิ์, เพ็ญศรี กรีวงศ์ประเสริฐ และอรัญญา บูรณัน (บรรณาธิการ), 2530 . **เครือข่ายสังคมกับการดูแลตนเอง. ในการดูแลตนเองทัศนะทางสังคมและวัฒนธรรม,** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงแดด.

เพ็ญแข ประจนปัจจนึก และอ้อมเดือน สดมณี. 2529. **การยึดหลักศาสนาในการดำเนินชีวิตของชนบทไทยและแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พระธรรมวิมลโมลี. 2534. **ระเบียบปฏิบัติของชาวพุทธ.** กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.

พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). 2536. **วิธีบำเพ็ญสมาธิเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระราชวินยาภรณ์. 2522. **บุญคืออะไร ข้อคิดประจำวัน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยเขษม.

พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). 2543. **บุญเป็นที่สุดแห่งการสร้างสรรค์ชีวิต.** กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระราชวรมุนี (ประยุทธ ปยุตโต). 2527. **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง .

พระมหาเอกนรินทร์ เอกนโร (วงษ์ขันธ์). 2536. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่อง บุญในพุทธปรัชญาเถรวาทและปรัญาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ภักดี เอื้อราษฎร์. 2540. **ศึกษาเปรียบเทียบประเพณีบุญพระเวสของจังหวัดร้อยเอ็ดกับบ้านบ่อใหญ่ ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เรืองวิทย์ แสงรัตนา. 2522. **ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตราเพิ่มของประชากรของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รณรงค์ ตันติชุษา. 2542. **มงคลพิธีไทย.** กรงเทพมหานคร: ดวงแก้ว.

วศิน อินทสระ. 2546. **การทำบุญให้ทาน.** กรุงเทพมหานคร: พริ้นติ้งเฮ้าส์.

วัดพระธรรมกาย. 2549. **บทบาทสถาบันพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย** (Online). www.dmc.tv/forum/index.php?showtopic=1771, 15 พฤษภาคม 2551.

วัชระ เอี่ยมโชติ. 2521. **การทำบุญของชาวพุทธ.** กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา.

วรรณะ บรรจง. 2535. **ลักษณะทางศาสนากับพฤติกรรมศาสตร์ของเยาวชนไทยจากชุมชนแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองในภาคใต้.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปรินายก. 2543. **บุญเป็นหลักใหญ่ของโลก.** กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. 2526. **พุทธศาสนา พระสงฆ์กับวิถีชีวิตสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.

สมภพ ชีวรัฐพัฒน์. 2542. **มงคลธรรมกับคุณภาพชีวิต.** กรุงเทพมหานคร: นานาสิ่งพิมพ์.

สวัสดิ์ ประทุมราช. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุธรรม ธีรภัทรธำรง. 2537. **การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและกิจกรรมของวัดและพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมสถานภาพของเด็กวัดในสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุภาพรรณ ณ ปานช้าง และไหม รัตนวรารักษ์. 2526. **การประยุกต์หลักพุทธธรรมมาใช้ในการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ จันทร์เอม. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2529. **ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ค.ส.องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, สำนักข่าวไทย.

อรชุน ศิริชัยสินธพ. 2522. **รายงานการวิจัยเรื่อง ทัศนคติและความเชื่อของพุทธศาสนิกชนต่อพุทธศาสนา.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อนุกูล คลังบุญครอง และพละ เชาวรัตน์. 2531. **รายงานการวิจัย เรื่อง ทัศนคติของชาวชนบทอีสานต่อการทำบุญ.** ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อารยา เศวตามร์. 2542. **ผ้าป่าข้าว บทสะท้อนวิธีคิดของชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดี้ยนสโตร์.

อุบล นิวัตชัย. 2527. **หลักการพยาบาลจิตเวช**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อุทิศ ศิริวรรณ. 2533. **ธรรมวันละ 3 นาที.** กรุงเทพมหานคร: เลี่ยงเชียง.

Best, F.J. 1977. **Research in education**. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Cobb, S. 1976. **"Social Support a Moderater of Life Stress"**. Psychosomatics 38 (September – October)

Engle, T.L. & L. Snellgrove. 1969. **Psychology : Its Principle and application**. 5th ed. New York: Harcomt Brance and world.

Kahn, R.L.Aging and Social Support In M .W . Riley (ed). 1979. **Aging from Birth to Death : Interdisciplinary Perspectives**. Colorado : Westview Press.

Kolasa, B.J. 1969. **Introduction to behavioral science for business**. New York: John Wiley & Sons.

Morgan, C. T., & King , R.A. 1971. **Introduction to Psychology**. 4th ed. New York: McGraw Hill.

Mac Elveen, P. D.C. Longo and R.A. Williams (ed). 1978. **Clinical Practices in Psychosocail Nursing : Assessment and Intervention.** New York : Appleton – Century Crofts.

Norbeck J.S. 1982. **"The Use of Social Support in Clinical Practice". Journal Psychosocial Nursing andMental Health Service** 20 December.

Oskamp, S. 1977. **Attitudes and opinions**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Remmer, H. H. 1954. **Introduction to opinion. and attitude measurement**. New York: Harper & Brother.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Shaw, Mawin E. , and jack M. Wright. 1967. **Scale for the Measurment of Attitude**. Newyork: Mc Graw – Hill.

Schaefer, C., Coyne, J. and Lazarus. 1981. **"The Health Related Function of Social Support."** Journal of Behavioral Medicine 4.

Tilden, V.P. 1985. **"Issues of Conceptualization and Measurement of Social Support in the Construction of Nursing Theory."** Research in Nursing and Health 8 June

W. G. Cochran. 1953. **Sampling Techniques**. New York: Wiley.

Weiss, R. 1974. **The Provision of Social Relationship.** Englewood Cliffs, NJ : Prentice – Hall.

Zadrozny, J. T. 1959. **Dictionary of social science**. Washington, DC: Public Affairs Press.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำโดยนิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม โครงการสหวิทยาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าวัดได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา รวมถึงสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และสังคมโดยรวม คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยถือเป็นความลับและทำการแปลผลในภาพรวม ซึ่งไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามให้ครบทุกข้อ และตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมดแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล
ตอนที่ 2. ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด
ตอนที่ 3. การทำบุญ
ตอนที่ 4. การสนับสนุนทางสังคม
ตอนที่ 5. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่
ตอนที่ 6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่

เจริญพร ขอบคุณทุกท่าน
พระมหาทองสา ลาสันตุ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมคำใช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน)

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียน ☐ ประถมต้น (ป.1-ป.4) หรือเทียบเท่า
☐ ประถมปลาย (ป.6) ☐ มัธยมต้น (ม.1-3) หรือเทียบเท่า
☐ มัธยมปลาย (ม. 4-6) หรือเทียบเท่า ☐ อนุปริญญา /ปวส./ ปวท.หรือเทียบเท่า
☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก ☐ อื่นๆโปรดระบุ .....

4. สถานภาพสมรส ☐ โสด ☐ หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่
☐ สมรส

5. รายได้ต่อเดือนของท่าน ..... บาท / เดือน

6. อาชีพ ☐ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ☐ รับราชการ
☐ แม่บ้าน / พ่อบ้าน ☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ เจ้าของกิจการ ธุรกิจส่วนตัว ☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ อาชีพค้าขาย ☐ รับจ้าง
☐ อื่นๆโปรดระบุ .....

7. ที่อยู่ปัจจุบัน ☐ ภายในเขตหลักสี่
☐ นอกเขตหลักสี่ (โปรดระบุ).....

8. ระยะเวลาการเดินทางมาวัด ใช้เวลา ..... ชั่วโมง ..... นาที

9. ค่าใช้จ่ายในการมาวัดแต่ละครั้ง
   1. ค่าเดินไป-กลับ ..... บาท
   2. ค่ารับประทานอาหาร ..... บาท
   3. ทำบุญค่า น้ำ-ไฟ ..... บาท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ทำบุญโลงศพ ..... บาท
5. ทำบุญสร้าง / บูรณะสิ่งปลูกสร้างภายในวัด ..... บาท
6. ทำบุญต้นผ้าป่า ..... บาท
7. ทำบุญถวายสังฆทาน ..... บาท
8. ทำบุญบำรุงทุนการศึกษาพระภิกษุ-สามเณร ..... บาท
9. ทำบุญตักบาตรประจำวันเกิด ..... บาท
10. ทำบุญบูชาพระราหู ..... บาท
11. ทำบุญซื้อ กระเบื้อง อิฐ หิน ปูน ทราย ..... บาท
12. ทำบุญดอกไม้ธูป-เทียว ..... บาท
13. ทำบุญบูชาวัตถุมงคลของทางวัด ..... บาท
14. ทำบุญทอดผ้าพระกฐิน ..... บาท
15. ทำบุญถวายปัจจัย(เงิน)พระสงฆ์ ..... บาท
16. ทำบุญอื่นๆ โปรดระบุ ..... บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ..... บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับการมาวัด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน)

1. ความถี่ของการมาวัดหลักสี่ ..... ครั้ง / เดือน

2. กิจกรรมบ่อยครั้งที่ท่านมาวัดหลักสี่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ มาไหว้พระ
☐ มาทำบุญวันเกิด
☐ มาทำบุญถวายสังฆทาน
☐ มาสนทนาธรรมกับพระภิกษุสงฆ์
☐ มาดูดวง
☐ อื่นๆโปรดระบุ .....
☐ มาไหว้หลวงปู่ขาว
☐ มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ
☐ มาทำบุญตักบาตร
☐ มางานศพ
☐ มาเช่าวัตถุมงคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. กิจกรรมบ่อยครั้งที่สุดที่ท่านมาวัดหลักสี่ (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

☐ มาไหว้พระ
☐ มาทำบุญวันเกิด
☐ มาทำบุญถวายสังฆทาน
☐ มาสนทนาธรรมกับพระภิกษุสงฆ์
☐ มาดูดวง
☐ อื่นๆโปรดระบุ .....
☐ มาไหว้หลวงปู่ขาว
☐ มาทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับ
☐ มาทำบุญตักบาตร
☐ มางานศพ
☐ มาเช่าวัตถุมงคล

4. วัน- เวลาบ่อยครั้งที่สุดที่ท่านมาวัดหลักสี่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน เพียง 1 ข้อ)

- วันที่มาวัด

☐ วันจันทร์- วันศุกร์
☐ วันพระ
☐ วันเสาร์-อาทิตย์
☐ วันหยุดนักขัตฤกษ์

- เวลาที่มาวัด

☐ 06.00–09.00 น
☐ 12.01–16.00 น.
☐ 20.01–22.00 น.
☐ 09.01–12.00 น.
☐ 16.01–20.00 น.

ตอนที่ 3 การทำบุญ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน)

การทำบุญ	**ระดับความคิดเห็น**				
ทำบุญทั่วไป	**มากที่สุด**	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
1. ทำบุญใส่บาตรเวลาเช้า					
2. ทำบุญถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ที่วัด					
3. บริจาคเงินเป็นทุนการศึกษาแด่พระภิกษุสามเณร					
4. บริจาคเงินสมทบทุนสร้าง และบูรณะสิ่งปลูกสร้างภายในวัด เช่น โบสถ์ ศาลา เป็นต้น					
5. ทำบุญด้วยการบริจาคเงินซื้อโลงศพ					
6. ทำบุญบริจาคเงินเป็นค่าน้ำ-ไฟวัด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การทำบุญตามประเพณี (ต่อ)	**ระดับความคิดเห็น**				
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ทำบุญตามประเพณี					
7. ร่วมทำบุญทอดผ้าป่า / ทอดกฐินที่วัด					
8. ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชาวันอาสาฬหบูชา เป็นต้น					
9. ทำบุญในวันเทศน์มหาชาติ					
10. ทำบุญในวันเทศกาลสงกรานต์					
11. ทำบุญในวันขึ้นปีใหม่ที่วัด					

ตอนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของตัวท่าน)

การสนับสนุนทางสังคม	**ระดับความคิดเห็น**				
ครอบครัว	**มากที่สุด**	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
1. ครอบครัวให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าวัด					
2. ครอบครัวถือการเข้าวัดเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องให้ความสนใจ					
3. ครอบครัวปลูกฝังการเข้าวัดทำบุญ					
4. ครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าวัด					
5. ครอบครัวพาเข้าวัดทำบุญใส่บาตรทุกวันพระ					
6. ครอบครัวปลูกฝังให้รู้จักบาป-บุญ					
กัลยาณมิตรในการเข้าวัด (ผู้แนะนำ/พาทำ)					
7. กัลยาณมิตรพาไปทำบุญที่วัด					
8. กัลยาณมิตรแนะนำให้เชื่อในเรื่องบาป-บุญ					
9. กัลยาณมิตรนำพาเข้าวัดในวันสำคัญทางศาสนา					
10. กัลยาณมิตรเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าวัด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อวัดหลักสี่ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมการเข้าวัดหลักสี่ของประชาชน เพียงข้อละ 1 คำตอบ)

ด้านชื่อเสียงของวัด	**ระดับความคิดเห็น**				
มาไหว้ หลวงปู่ขาว	**มากที่สุด**	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
1. ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อขอพรจากท่าน ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเกิดวันขึ้นปีใหม่เป็นต้น					
2. ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อบนบาน เพราะว่าท่านศักดิ์สิทธิ์					
3. ประชาชนมาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อให้ชีวิต มีแต่ความสุข					
4. มาไหว้หลวงปู่ขาวเพราะเลื่อมใสในคุณความดีของท่าน เพราะท่านเป็นพระที่มีเมตตาสูง					
5. มาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อเป็นที่พึ่งทางจิตใจ และก่อให้เกิดความสบายใจ					
6. มาไหว้หลวงปู่ขาวเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลก่อนไปทำงาน-และเวลากลับบ้าน					
มาดูดวง					
7. มาดูดวงที่วัดเพราะว่าพระวัดหลักสี่ดูดวงแม่น					
8. มาดูดวงที่วัดแล้วรู้สึกสบายใจ					
9. มาดูดวงที่วัดแล้วทำให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น					
10. มาดูดวงที่วัดแล้วทำให้ได้ข้อคิด ธรรมะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
11. มาดูดวงที่วัดแล้วทำให้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางในการแก้ไข					
12. มาดูดวงที่วัดแล้วทำให้รู้จักช่วงขึ้น-ลงของชีวิต					
มาสะเดาะเคราะห์					
13. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วชีวิตดีขึ้น					
14. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วทำให้จิตใจแจ่มใสโล่งสบาย					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อเสียงของวัด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วทำให้ความทุกข์ใจที่มีอยู่เบาบางลง					
16. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วครอบครัวมีความรักความเข้าใจต่อกันดีขึ้น					
17. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์					
18. มาสะเดาะเคราะห์ที่วัดแล้วอุปสรรคในชีวิตการงานดีขึ้น					
มาบูชา(เช่า)วัตถุมงคล					
19. วัตถุมงคลที่วัดเป็นที่นิยม					
20. วัตถุมงคลที่วัดมีเกจิอาจารย์ชื่อดัง มาปลุกเสก					
21. วัตถุมงคลที่วัดทำให้เกิดเมตตา มหานิยม					
22. วัตถุมงคลที่วัดทำให้แคล้วคลาด ปลอดภัย					
23. วัตถุมงคลที่วัดทำให้การค้าขายดีขึ้น					
ด้านพิธีกรรมภายในวัด					
พิธีกรรมทางศาสนา					
1. วัดจัดเทศน์มหาชาติดี					
2. วัดจัดให้มีการเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนาตลอดวัน					
3. วัดจัดให้มีการสวดภาณยักษ์					
4. วัดมีการทำบุญทอดกฐินพระราชทาน					
5. วัดจัดให้มีพิธีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา					
6. วัดมีการจัดให้ทำบุญใส่บาตรตอนเช้าทุกวันบริเวณลานหน้าวัด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านพิธีกรรมภายในวัด พิธีกรรมทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. วัดเป็นศูนย์รวมของการประชุมแก้ไขปัญหาชุมชน					
8. วัดเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน					
9. วัดจัดให้มีการประชุมส่งเสริมความรู้ทางพระศาสนา					
10. วัดจัดให้มีการรณรงค์ปลอดสิ่งเสพติดทุกปี					
11. วัดส่งเสริมและเป็นผู้นำในการจัดงานในวันเฉลิมพระชนมพรรษาต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น					
ด้านสิ่งแวดล้อมภายในวัด					
พระสงฆ์					
1. พระสงฆ์ที่วัดเทศน์มหาชาติได้ประทับใจ					
2. พระสงฆ์ที่วัดสวดสังคหะ พระมาลัย ได้ไพเราะ					
3. พระสงฆ์ที่วัดมีชื่อเสียงดูดวงแม่น					
4. พระสงฆ์ที่วัดมีชื่อเสียงสวดสะเดาะเคราะห์ได้ดี					
5. พระสงฆ์ที่วัดสวดไล่ ภูตผี วิญญาณได้จริง					
6. พระสงฆ์ที่วัดเป็นที่น่าเคารพ ศรัทธา					
เจ้าหน้าที่					
7. เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย					
8. เจ้าหน้าที่ใช้วาจาสุภาพเรียบร้อย					
9. เจ้าหน้าที่แนะนำวิธีการทำบุญแต่ละอย่างกับผู้ที่มาเป็นอย่างดี					
10. เจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาทำบุญ					
11. เจ้าหน้าที่จัดสถานที่ได้สะอาด ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย					
12. เจ้าหน้าที่ของทางวัดรู้เรื่องพิธีกรรมต่างๆเป็นอย่างดี					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานที่	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. สภาพแวดล้อมของวัดเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาทำบุญของประชาชน					
14. สถานที่ภายในวัดมีป้ายบอกบริเวณต่างๆ					
15. สถานที่ และบริเวณภายในวัดมีความร่มรื่นดี					
16. สถานที่ภายในวัดมีความสะอาด สวยงาม					
17. สถานที่จอดรถภายในวัดมีเพียงพอ					
18. วัดจัดงานทำบุญต่างๆได้ดี และเหมาะสม เช่น งานทำบุญวันเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น					
19.วัดมีปูชนียสถานสำหรับกราบไหว้บูชา เป็นที่พึ่งทางจิตใจได้					
20. สถานที่ทางวัดสะดวกต่อการสัญจรไปมา					

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวัดหลักสี่

1. ชื่อเสียงของวัด

1.1. หลวงปู่ขาว .....

1.2. ดูดวง .....

1.3. สะเดาะห์เคราะห์ .....

1.4. วัตถุมงคล.....

1.5. และอื่นๆ.....

2. พิธีกรรมภายในวัด

2.1. พิธีกรรมทางศาสนา .....

2.2. พิธีกรรมทางสังคม .....

3. สิ่งแวดล้อมภายในวัด

3.1. พระสงฆ์ .....

3.2. เจ้าหน้าที่.....

3.3. สถานที่ .....

3.4. และอื่นๆ.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ตารางผนวกที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญทั่วไป

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	13.8000	14.7862	.5875	.8207
A2	14.1000	14.2310	.7109	.7958
A3	14.3333	14.2299	.6045	.8185
A4	13.9667	16.3092	.6322	.8181
A5	14.7000	13.9414	.6871	.7999
A6	13.9333	15.3057	.5294	.8319

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 6

Alpha = .8405

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญตามประเพณี

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B1	13.1667	8.8333	.4843	.7384
B2	12.7000	8.6310	.5126	.7294
B3	13.5333	8.1195	.5058	.7320
B4	13.0667	7.9264	.5280	.7243
B5	13.1333	7.2920	.6448	.6789

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 5 Items

Alpha = .7644

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำบุญ

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	30.2000	31.3379	.5790	.7652
A2	30.5000	31.5000	.5973	.7637
A3	30.7333	33.6506	.3320	.7944
A4	30.3667	32.7230	.7060	.7609
A5	31.1000	31.6103	.5346	.7702
A6	30.3333	33.1264	.4271	.7825
B1	30.1333	33.0161	.5598	.7702
B2	29.6667	35.4023	.2974	.7942
B3	30.5000	34.0517	.3576	.7897
B4	30.0333	35.3437	.2350	.8028
B5	30.1000	32.5759	.4680	.7780

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 11 Items

Alpha = .7957

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 4 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	20.2667	7.7885	.7693	.8194
C2	20.1667	7.7989	.6327	.8427
C3	20.3667	7.8264	.7096	.8287
C4	20.2000	8.0276	.8016	.8187
C5	20.7333	7.9264	.5462	.8610
C6	20.1000	8.0241	.5459	.8598

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .8616

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 5 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากกัลยาณมิตร

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	10.6667	6.2989	.8645	.8776
D2	10.4333	6.1161	.8540	.8818
D3	10.5333	6.9471	.7640	.9118
D4	10.3667	6.9299	.7806	.9066

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 4 Items

Alpha = .9193

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 6 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการสนับสนุนจากสังคม

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	34.2667	32.2023	.8191	.9078
C2	34.1667	32.6264	.6425	.9155
C3	34.3667	33.4126	.6096	.9172
C4	34.2000	33.2000	.7682	.9114
C5	34.7333	33.2368	.5256	.9219
C6	34.1000	32.7138	.6083	.9174
D1	35.0333	29.1368	.8438	.9036
D2	34.8000	28.5793	.8551	.9029
D3	34.9000	30.8517	.7136	.9119
D4	34.7333	31.0299	.7030	.9125

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 10 Items

Alpha = .9205

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 7 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาไหว้หลวงปู่ขาว

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E1	19.3000	16.5621	.6421	.8927
E2	19.4000	15.6966	.7277	.8804
E3	18.9000	16.4379	.7214	.8826
E4	19.0667	14.2023	.8289	.8638
E5	19.2000	13.3379	.8541	.8603
E6	18.9667	17.1368	.6018	.8979

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .8986

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 8 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาดูดวง

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
F1	14.8667	29.4989	.8290	.9822
F2	14.5000	27.7759	.9161	.9742
F3	14.6667	28.2299	.9534	.9708
F4	14.5333	27.5678	.9509	.9708
F5	14.6333	27.6195	.9633	.9696
F6	14.6333	27.2057	.9431	.9716

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .9776

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 9 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามมาเกี่ยวกับการสะเดาะเคราะห์

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
G1	15.7667	25.8402	.8252	.9548
G2	15.4333	23.9782	.9437	.9415
G3	15.6333	24.6540	.9075	.9457
G4	15.7333	25.0989	.8615	.9510
G5	15.9667	26.7920	.8274	.9550
G6	15.6333	25.2057	.8487	.9524

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .9582

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 10 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมาบูชาวัตถุมงคล

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
H1	11.7000	17.3207	.9505	.9521
H2	11.8333	17.7989	.9155	.9578
H3	11.8667	18.1195	.9232	.9566
H4	11.8000	18.7172	.8760	.9641
H5	12.0000	18.6897	.8665	.9655

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 5 Items

Alpha = .9672

ตารางผนวกที่ 11 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับชื่อเสียงของวัด

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E1	70.5000	254.6034	.0513	.9415
E2	70.6000	251.0069	.1671	.9404
E3	70.1000	250.8517	.2020	.9395
E4	70.2667	255.7885	.0024	.9434
E5	70.4000	250.1793	.1437	.9420
E6	70.1667	249.5230	.2523	.9389
F1	71.4667	231.1540	.7655	.9322
F2	71.1000	225.9552	.8608	.9305

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
F3	71.2667	230.4092	.7847	.9319
F4	71.1333	229.2920	.7682	.9320
F5	71.2333	229.2885	.7811	.9318
F6	71.2333	227.6333	.7865	.9316
G1	71.1000	231.1966	.7446	.9325
G2	70.7667	226.4609	.8293	.9309
G3	70.9667	228.9299	.7813	.9318
G4	71.0667	231.3057	.7090	.9330
G5	71.3000	235.3207	.6888	.9335
G6	70.9667	229.1368	.7749	.9319
H1	71.0667	229.0989	.7342	.9325
H2	71.2000	229.6138	.7366	.9325
H3	71.2333	231.3575	.7165	.9329
H4	71.1667	231.0402	.7480	.9324
H5	71.3667	230.9299	.7420	.9325

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 23 Items

Alpha = .9373

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 12 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
I1	17.1333	16.3954	.7923	.8977
I2	16.9667	16.9989	.8408	.8920
I3	17.0000	19.3103	.4972	.9348
I4	17.0333	16.7230	.8035	.8961
I5	17.0333	15.7575	.8068	.8963
I6	17.1667	16.6954	.8712	.8876

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .9167

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 13 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมทางสังคม

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
J1	14.6667	15.4023	.9444	.9325
J2	14.5667	15.9092	.8199	.9543
J3	14.5667	15.6333	.8909	.9417
J4	14.7000	15.8724	.9080	.9391
J6	14.5667	16.3920	.8159	.9542

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 5 Items

Alpha = .9551

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 14 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพิธีกรรมภายในวัด

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
I1	35.4000	68.1103	.8086	.9415
I2	35.2333	69.1506	.8637	.9401
I3	35.2667	75.3747	.4295	.9542
I4	35.3000	69.8724	.7436	.9440
I5	35.3000	68.6310	.7127	.9454
I6	35.4333	69.4264	.8278	.9412
J1	35.1333	66.9471	.8453	.9400
J2	35.0333	68.2402	.7249	.9450
J3	35.0333	66.8609	.8349	.9404
J4	35.1667	67.6609	.8270	.9408
J5	35.0333	67.2057	.8422	.9402

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 11 Items

Alpha = .9480

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 15 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับพระสงฆ์

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
K1	15.7667	24.9437	.8099	.9085
K2	15.9000	24.9207	.8520	.9022
K3	16.7000	28.2862	.6899	.9234
K4	16.3000	26.3552	.7972	.9100
K5	16.5667	27.5644	.7660	.9147
K6	15.7667	25.0126	.8035	.9094

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .9253

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 16 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
L1	18.5000	13.1552	.8622	.9133
L2	18.5667	13.9092	.8301	.9167
L3	18.6000	14.2483	.8500	.9140
L4	18.6000	15.2828	.7619	.9255
L5	18.6333	16.0333	.7199	.9311
L6	18.7667	14.2540	.8137	.9187

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 6 Items

Alpha = .9326

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 17 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานที่

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
M1	26.4000	18.3862	.7811	.9136
M2	26.3333	19.4023	.6230	.9257
M3	26.3000	17.5966	.7846	.9139
M4	26.2667	18.4092	.8163	.9110
M5	26.3000	18.1483	.7917	.9127
M6	25.9333	19.1678	.7419	.9169
M7	26.2000	19.0621	.7319	.9175
M8	26.2667	19.2368	.7292	.9178

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 8 Items

Alpha = .9259

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 18 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในวัด

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
K1	65.9333	162.1333	.5904	.9384
K2	66.0000	164.0690	.5515	.9389
K3	66.6333	165.2747	.5692	.9386
K4	66.3667	164.6540	.5334	.9392
K5	66.6667	163.1264	.5537	.9390
K6	65.7667	162.2540	.6101	.9380
L1	66.2333	165.2195	.6242	.9378
L2	66.1667	166.5575	.5829	.9385
L3	66.0333	167.5506	.4690	.9401
L4	66.1667	162.2816	.6870	.9367
L5	66.4000	158.5931	.7437	.9356
L6	66.0333	158.4471	.7076	.9362
M1	65.8333	158.7644	.7145	.9361
M2	65.8000	163.3379	.6683	.9371
M3	65.8667	159.8437	.7469	.9356
M4	66.0333	154.7920	.8009	.9343
M5	66.1667	153.1782	.8181	.9339
M6	65.8333	164.3506	.5831	.9384
M7	65.7667	162.0471	.5956	.9383
M8	66.0667	159.8575	.7004	.9364

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Reliability Coefficients 20 Items

Alpha = .9403

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	พระมหาทองสา ลาสันตุ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 29 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	พธ.บ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวัดหลักสี่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์